

2025 - Năm Của Dấu Ấn Và Khát Vọng Vươn Lên!

Thông khí Tết Nguyên đán Ất Tỵ đã về khắp mọi miền Tổ quốc; từ biên giới, hải đảo xa xôi đến phố phường và mỗi gia đình đang hân hoan chào đón một mùa xuân mới. Xuân đoàn viên, yêu thương, Xuân của đất trời và Xuân trong lòng mỗi con người luôn ước ao, kỳ vọng, cầu mong hạnh phúc, bình an... đó là khát vọng cuộc sống muôn đời hướng đến tương lai.

Xuân của đất trời nay mới đến
Trong tôi Xuân đến đã lâu rồi
(Xuân Diệu)

Xuân về, trời đất giao hòa thiêng liêng, muôn hoa khoe sắc, cây cối đua nhau vươn mình nảy chồi xanh lộc biếc. Mọi vật như bừng sáng, thức giấc, hồi sinh, mang đến cho mọi người nguồn năng lượng vô tận để yêu thương, vui tươi, ấm áp và tin tưởng mùa xuân vĩnh hằng. Có lẽ vì thế mà mùa xuân được chọn làm mùa khởi đầu của một năm cũng là mùa của hy vọng và nhiều ý nghĩa nhất.

Với Văn nghệ sĩ, mùa xuân mang lại nguồn cảm hứng vô tận để cho ra đời những tuyệt tác, chủ đề tác phẩm về mùa Xuân đã góp phần xây dựng bức tranh xã hội tươi sáng, khoác lên chiếc áo mới giàu sắc Xuân. Tác phẩm mang sắc Xuân đã làm lay động, thốn thức biết bao con tim, kết nối đời sống con người nhân văn hơn.

Năm 2025, năm đầy ắp những sự kiện trọng đại của đất nước và địa phương: Đảng ta 95 năm ra đời; Đất nước tròn 80 mùa hoa độc lập; Kỷ niệm 50 năm ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng. Những dấu ấn và khát vọng vươn mình Dân tộc Việt Nam được đúc kết qua 50 năm. Nhìn lại nửa thế kỷ, đất nước bước ra từ chiến tranh với muôn vàn khó khăn và gần 40 năm quyết tâm đổi mới do Đảng ta lãnh đạo, khởi xướng: “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”.

50 năm nền Văn học, Nghệ thuật Việt Nam sau ngày đất nước thống nhất đã đạt nhiều thành tựu về sáng tác, quảng bá tác phẩm. Theo Kế hoạch số 390 ngày 15-11-2023 của Ban Tuyên giáo Trung ương thì cả nước sẽ tập trung triển khai chuỗi hoạt động với chủ đề: **“Chung một cơ đồ Việt Nam”**. Trên tinh thần đó, chắc chắn địa phương Bình Phước cũng sẽ tổ chức nhiều sự kiện tổng kết, hội thảo, tọa đàm, triển lãm... Văn Nghệ sĩ tỉnh nhà có dịp tiếp cận sự gợi mở, định hướng và hưởng ứng tích cực nội dung hoạt động, sáng tác, giới thiệu, quảng bá về ba nhóm trụ cột văn hóa, đó là: **“Đa dạng, bản sắc, hội nhập”**, khơi dậy các giá trị nổi trội về con người Bình Phước: **“Hòa hợp, nghĩa tình, tự cường, kỷ cương và sáng tạo”**; Chuyển đổi số tác phẩm Văn học, Nghệ thuật góp phần biến những thách thức thành cơ hội trong phát triển, đổi mới.

Hy vọng năm 2025 sẽ là mốc thời gian mang đến cho đất nước dấu ấn quan trọng và mọi người dân có sự chuyển mình mạnh mẽ; Văn nghệ sĩ Bình Phước khỏe cả trí lực và bút lực, cùng cống hiến để viết thêm chương mới rạng rỡ hơn cho cơ đồ Việt Nam.

Ban Biên tập Tạp chí Văn nghệ Bình Phước trân trọng chúc mừng năm mới Xuân Ất Tỵ 2025!

BAN BIÊN TẬP

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

Nhà Nghiên cứu VNDG

LÊ VĂN QUANG - Chủ tịch

Nhà báo PHẠM HIẾN - P. Chủ tịch

CÁC ỦY VIÊN

Nhà Nghiên cứu VNDG

Nhạc sĩ NGÔ ĐỨC HÒA

Họa sĩ HUỖNH HƯỜNG

NSNA NGUYỄN VĂN PHÚC

Nhà văn NGÔ THỊ NGỌC DIỆP

Tổng biên tập

PHẠM HIẾN

Thư ký Tòa soạn

Nhà báo TRƯỜNG QUỐC CƯỜNG

Biên tập

NGUYỄN VĂN DƯƠNG

TRẦN LÊ HOÀNG VŨ

Trình bày

QUỐC CƯỜNG

TRẦN VŨ

Sửa bản in

ĐOÀN THỊ HUYỀN TRANG

Bìa 1: Tổng Bí thư Tô Lâm và các đồng chí lãnh đạo xem nghệ nhân, kỷ lục gia Trương Đình Chiếu biểu diễn đàn đờ.

Ảnh: Trương Hiện

TÒA SOẠN

Số 1, Nguyễn Thị Minh Khai, P. Tân Phú, TP. Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước.

ĐT: 02713888507 Fax: 02713887132

Gmail: tapchivannghebinhphuoc@gmail.com

In 1.000 cuốn, khổ 20 x 28cm, 76 trang.

Ảnh: TL

TRONG SỐ NÀY

1 2025 - NĂM CỦA ĐẤU AN VÀ KHÁT VỌNG VƯỜN LÊN - BBT

4 BÁC HỒ NÓI VỀ VĂN HỌC NGHỆ THUẬT
- Tuấn Nguyễn

6 TÁC PHẨM PHẢI CÓ BẢN SẮC, NGHỆ THUẬT PHẢI GIẢN DỊ VÀ CÓ LINH HỒN, CÓ THẦN.

11 BÌNH PHƯỚC QUYẾT TÂM HIỆN THỰC HÓA KHÁT VỌNG PHÁT TRIỂN TỈNH NHÀ PHÒN VINH, THỊNH VƯỢNG.

14 CHIẾN THẮNG PHƯỚC LONG - NGUỒN CẢM HỨNG VÔ TẬN ĐỀ SÁNG TÁC - Lê Văn

17 NÚI BÀ RÁ - TỪ TRUYỀN THUYẾT ĐẾN MIỀN DI SẢN! - Tài Tuệ

21

PHÁT TRIỂN VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT, GÓP PHẦN XÂY DỰNG VĂN HÓA, CON NGƯỜI BÌNH PHƯỚC TRƯỚC YÊU CẦU MỚI
- PGS, TS Nguyễn Thế Kỷ

24

PHÁT HUY VAI TRÒ VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT TRONG XÂY DỰNG VĂN HÓA, BỒI DƯỠNG TÂM HỒN, LỐI SỐNG CON NGƯỜI VIỆT NAM
- Phạm Quý Trọng

28

NGUYỄN VĂN PHÚC - ĐUÀN NGHIỆP ẢNH BÌNH PHƯỚC VƯƠN RA THẾ GIỚI - Nguyễn Huy Hoàng

30

10 SỰ KIỆN VĂN HÓA, VĂN NGHỆ NỔI BẬT TỈNH BÌNH PHƯỚC NĂM 2024 - TCVN (Tổng hợp)

36

HƯƠNG SẮC THƠ BÌNH PHƯỚC - Tiến Bình

45

HƯƠNG VỊ MÙA XUÂN - Hs Lê Quang Thi

47

ĂN TẾT, CHƠI TẾT - Thảo Linh

49

ĐỒNG XOÀI RỰC RỠ SẮC XUÂN - Ngô Thị Ngọc Diệp

51

BÌNH PHƯỚC - ĐỘT PHÁ TRONG PHÁT TRIỂN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VÀ CHUYÊN ĐỜI SỐ - Nguyễn Minh Quang

55

“TIỀN HỌC LỄ, HẬU HỌC VĂN” PHƯƠNG CHÂM GIÁO DỤC - Duy Phúc

60

ĐÔI BỜ THỦY CHUNG - Duy Hiến

63

TẾT - Hồ đình Hiệp

65

ĐƯỜNG QUA CHỢ TẾT - Trần Văn Lợi

68

MAI VÀNG NỞ HOA - Võ Trung Hải

72

NOBEL VĂN HỌC 2024 - NHỮNG ÁNG VĂN XUÔI “GIÀU CHẤT THƠ MẠNH LIỆT”.

NHẠC:

* XUÂN ĐỒNG XOÀI - Ns. Quang Thuyết,
Thơ: Nguyễn Ngọc Dung

* MÙA XUÂN BÌNH PHƯỚC - Ns. Nguyễn Văn Luân

Thơ: LÊ VĂN THÀNH, ĐOÀN MẠNH TIẾN, TÔNG TRUNG, NGUYỄN HỮU DIÊN, ĐOÀN THU HIỀN, NGUYỄN KINH, ĐÔNG ANH THUẬN, TRỊNH THỊ NGỌC, THỦY DUNG, THANH DƯƠNG HỒNG, TRỊNH VĂN THẾ, ĐẶNG NGỌC TÌNH, NGUYỄN THỊ LUYẾN NHỚ, NGUYỄN XUÂN CƯỜNG, VƯƠNG THU THỦY, THÚY NGUYỄN, NGUYỄN HOÀNG OANH, ...

BÁC HỒ

Nói Về Văn Học Nghệ Thuật

□ TUẤN NGUYỄN

Tư tưởng nhân văn và tính Nhân dân trong Văn học, Nghệ thuật cách mạng là di sản tinh thần cao quý của Chủ tịch Hồ Chí Minh, điều đó thể hiện trong sáng tạo nghệ thuật và trong quan điểm xây dựng nền Văn học Nghệ thuật của nước ta hiện nay...

Chủ tịch Hồ Chí Minh quan niệm Văn hóa, trong đó có Văn học Nghệ thuật là một mặt trận, văn nghệ sĩ là chiến sĩ trên mặt trận ấy. Văn học nghệ thuật là vũ khí để văn nghệ sĩ - chiến sĩ sử dụng trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Ngay từ những thập niên đầu của thế kỷ XX, nhà văn hóa cách mạng Nguyễn Ái Quốc đã sáng tác Thơ, Văn, Ký, Hòa để bênh vực người bị áp bức và các dân tộc bị thực dân đô hộ.

Khi đọc tác phẩm “Thiên Gia thi” của người xưa, Hồ Chí Minh đã cảm tác và viết rằng:

*“Nay ở trong thơ nên có thép,
Nhà thơ cũng phải biết xung
phong”.*

Hai câu thơ của Người cũng phản ánh ý chí của văn nghệ sĩ -

chiến sĩ trong cuộc đấu tranh giữa văn minh và tàn bạo, giữa chính nghĩa và phi nghĩa. Người kêu gọi: *“Dân tộc bị áp bức thì văn nghệ cũng mất tự do. Văn nghệ muốn tự do thì phải tham gia cách mạng”* ⁽¹⁾.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về Văn học Nghệ thuật có nguồn cội từ những áng thơ văn bất hủ (thơ văn góp phần đánh giặc, cứu nước) của những anh hùng dân tộc như Lý Thường Kiệt, Nguyễn Trãi, Trần Thái Tông...

Là người cầm bút, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất thấu hiểu văn nghệ sĩ luôn luôn có nhu cầu và làm việc hết mình như con tằm nhả tơ để sáng tác những tác phẩm mới. Tư tưởng, tình cảm của văn nghệ sĩ giao lưu với công chúng trong việc thưởng thức Văn học Nghệ thuật và thông qua tác phẩm văn nghệ sĩ giải bày với chính bản thân mình.

Vì vậy, Chủ tịch Hồ Chí Minh mong muốn văn nghệ sĩ phải sáng tạo ra những *“Tác phẩm có nội dung chân thật và phong phú, có hình thức trong sáng, vui tươi, hấp dẫn khi chưa xem thì muốn xem, xem rồi thì bổ ích”* ⁽²⁾. Đó là

những tác phẩm: Thơ, Văn, Nhạc, Họa, Điều khắc, Nhiếp ảnh... Những tác phẩm không thể thiếu trong đời sống văn hóa tinh thần của Nhân dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng văn nghệ sĩ vừa biết “mơ mộng” vừa phải biết trở về với cuộc sống thực tại của con người, nhận thức đúng và cải tạo cuộc sống hiện thực để cuộc sống tốt đẹp hơn, không “tô hồng” hay “bôi đen” hiện thực. Muốn vậy, văn nghệ sĩ phải có thể giới quan khoa học, nắm bắt được tình cảm, tâm tư của Nhân dân và quan điểm đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước...

Ngày nay, nhân loại đang nhận thức đầy đủ về vai trò của Văn học Nghệ thuật trong sự nghiệp phát triển kinh tế xã hội. Tiếp thu tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật, hàng chục năm qua, Đảng ta đã có đường lối chủ trương soi sáng cho sự nghiệp Văn học Nghệ thuật phát triển □

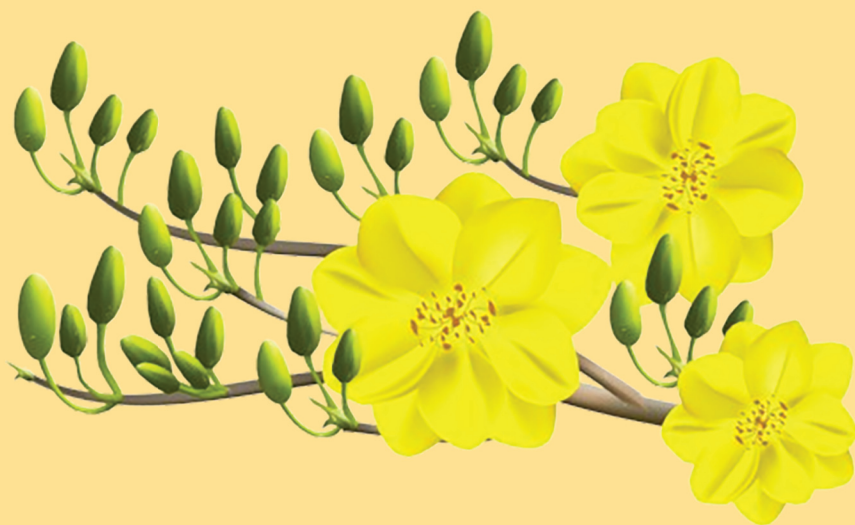
(1). Hồ Chí Minh-Văn hóa Nghệ thuật cũng là một mặt trận. NXB Văn học 1981, trang 136.

(2). Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6 trang 368 NXB Chính trị Quốc gia...

**Ngày
Có
Đảng,
Rạng
Rỡ
Búa
Liềm,
95
Tuổi
Vinh
Quang
Trời
Đất**

**Thuở
Lập
Nước,
Huy
Hoàng
Sông
Núi,
80
Xuân
Xán
Lạn
Cơ
Đồ**

Chúc   Mừng
Tết   Xuân
Đến,   Sang,
Trăm   Vạn
Điều   Sự
Nhu   Thành
Ý   Công

☐ LÊ THÀNH VĂN

☐ ĐOÀN MẠNH TIẾN

TÁC PHẨM PHẢI CÓ BẢN SẮC, NGHỆ THUẬT PHẢI GIẢN DỊ VÀ CÓ LINH HỒN, CÓ THẦN^(*)

Ngày 30-12-2024, Tổng bí thư Tô Lâm chủ trì cùng các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các Ban, Bộ, ngành gặp mặt các văn nghệ sĩ. Tạp chí Văn nghệ Bình Phước trích giới thiệu toàn văn bài phát biểu của Tổng Bí thư.

...
Hôm nay, tôi rất vui mừng tới dự buổi gặp mặt đại diện đội ngũ văn nghệ sĩ - những người con ưu tú, tinh hoa, lực lượng nòng cốt sáng tạo và truyền bá văn hóa dân tộc. Với tất cả tình cảm quý mến, thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, tôi thân ái gửi đến các văn nghệ sĩ có mặt tại đây cũng như đội ngũ văn nghệ sĩ trên khắp mọi miền Tổ quốc lời chào trân trọng, lời thăm hỏi ân cần và lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

...
Kể từ khi có Đảng, có Chính quyền, Đảng - Nhà nước ta luôn đặc biệt quan tâm tới đội ngũ Văn nghệ sĩ, đã ban hành nhiều nghị quyết, cơ chế, chính sách, tạo mọi điều kiện thuận lợi, không gian phát triển Văn học Nghệ thuật, để anh chị em văn nghệ sĩ đắm mình trong đời sống xã hội, cuộc sống của Nhân dân. Và đáp lại, đội ngũ văn nghệ sĩ ngày càng trưởng thành, lớn mạnh, có nhiều đóng góp đặc biệt quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng, sự chấn hưng của dân tộc.

Trong hai cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ đầy gian khổ song vô cùng oanh liệt, tự hào, rất nhiều văn nghệ sĩ vừa cầm súng, vừa cầm bút, cầm đàn luôn sát cánh cùng mọi tầng lớp Nhân dân và toàn dân tộc sẵn sàng hiến dâng, dũng cảm hy sinh, xung kích trên mặt trận tư tưởng- văn hóa; đã viết nên những tác phẩm, những bản anh hùng ca truyền cảm hứng, cổ vũ, khích lệ,

Tổng bí thư Tô Lâm phát biểu tại Hội nghị chiều 30/12. Ảnh: TL

tạo nên sức mạnh vô song của toàn dân tộc trong công cuộc chiến đấu, bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước. Bằng những vần thơ, lời văn, câu hát, bản nhạc, nét vẽ, thước phim, vở kịch... Những tác giả quen thuộc như Hồ Chí Minh, Sóng Hồng, Tố Hữu, Văn Cao, Phạm Tuyên, Lưu Hữu Phước, Hoàng Vân, Đỗ Nhuận, Nguyễn Thi, Tô Ngọc Vân, Tường Vy, Trà Giang... và biết bao văn nghệ sĩ nổi tiếng khác đã lan tỏa khí thế cách mạng đến mọi miền của Tổ quốc, ca ngợi lòng dũng cảm và khích lệ tinh thần chiến đấu của quân và dân ta trên chiến trường, trở thành nguồn động viên to lớn trên mọi mặt trận, đã để lại dấu ấn sâu sắc trong lòng nhân dân và là di sản văn hóa quý giá, giúp thế hệ mai sau hiểu rõ hơn về

giá trị của độc lập, tự do và sự hy sinh của cha ông. Trong các chiến dịch, mặc dù gian khổ, khó khăn nhưng các văn nghệ sĩ vẫn xung trận, có mặt ở các chiến trường, các trận đánh, có nhiều sáng tác tại chỗ rất có ý nghĩa, thể hiện tinh thần lạc quan, tin tưởng vào chiến thắng của Đảng, Nhân dân, quân đội và chiến sĩ. Đội ngũ văn nghệ sĩ đã cùng với toàn dân, toàn quân "xé dọc Trường Sơn đi cứu nước", làm nên những thắng lợi vĩ đại "lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu", thu non sông về một mối, để non sông Tổ quốc ta "Chưa có bao giờ đẹp như hôm nay" vào ngày 30 tháng 4 năm 1975.

Trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước, lan tỏa khắp mạch sống của Tổ quốc như những tế bào máu, đội ngũ văn nghệ sĩ

tiếp tục không quản hy sinh, gian khổ để phản ánh, khẳng định sức sống muôn màu, ở mọi vùng miền, mọi ngành nghề, sáng tạo những tác phẩm đậm đà giá trị Văn hóa-nhân văn, tiếp thêm sức sống mỹ học, nghệ thuật học, tạo ra nguồn lực tinh thần cho đất nước trên con đường vươn tới sự cường thịnh, tươi đẹp, nhất là về đẹp tâm hồn Việt Nam.

Chúng ta xúc động, tự hào trước những tác phẩm kết tinh tài năng, tâm huyết, trách nhiệm, tận tụy, dần thân của các thế hệ văn nghệ sĩ; những tác phẩm cổ vũ, khích lệ toàn dân, toàn quân, ghi dấu những năm tháng không thể nào quên của đất nước, thể hiện mạnh mẽ tầm vóc con Lạc cháu Hồng, nuôi dưỡng lòng tự hào dân tộc, tự hào về Đảng và Tổ quốc quang vinh; những tác phẩm đề cao, biểu dương những nhân tố mới, những tấm gương lao động, sản xuất và chiến đấu quên mình. Chúng ta tôn vinh đội ngũ văn nghệ sĩ - những người một lòng đi theo lý tưởng của Đảng, tận tâm phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân, đoàn kết một lòng chống lại âm mưu “diễn biến hòa bình”, tự nguyện trở thành người chiến sĩ trên mặt trận Văn hóa, tình nguyện sống và sáng tạo ở những nơi địa đầu Tổ quốc, những mặt trận gian khổ, ác liệt nhất, cùng máu thịt với Nhân dân, tấm mình trong thử thách, coi đó là khát vọng, là lẽ sống, là hạnh phúc của đời mình.

Với những đóng góp to lớn, đội ngũ văn nghệ sĩ cách mạng đã trở thành đội quân văn hóa của Đảng, nhân tố nòng cốt làm nên sức vóc, bề dày văn hóa mới, thúc đẩy quá trình hình thành, phát triển ngành công nghiệp văn hoá định hướng XHCN, không ngừng nuôi dưỡng cuộc sống tinh thần của quần chúng Nhân dân, góp phần bồi đắp nền văn hiến lâu đời, đặc sắc của dân tộc, làm rạng rỡ non sông, đất nước;

được Đảng, Nhà nước trao tặng nhiều phần thưởng, danh hiệu cao quý, hơn hết, đã đi vào lòng người, trở thành hành trang tinh thần tri kỷ và quý báu của Nhân dân ta.

Thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, tôi bày tỏ tri ân sâu sắc, nhiệt liệt chúc mừng, biểu dương những thành tựu đã đạt được trong hoạt động Văn học Nghệ thuật của đội ngũ văn nghệ sĩ trong 80 năm qua.

Thưa các đồng chí, anh chị em văn nghệ sĩ,

Bên cạnh thành tựu, thắng thần nhìn nhận, so với thời kỳ kháng chiến kiến quốc, hoạt động Văn học Nghệ thuật trong giai đoạn đổi mới đất nước đang có phần chững lại, kém khí thế nhiệt huyết; thiếu vắng những tác phẩm có sức khái quát nghệ thuật cao, có năng lực hiệu triệu, lay động, cổ vũ, khích lệ toàn dân, toàn quân muôn người như một, chung sức, đồng lòng, quyết tâm thực hiện các chủ trương chiến lược của Đảng, Nhà nước. Nền Văn học Nghệ thuật chưa phản ánh sinh động và đầy đủ thực tiễn công cuộc đổi mới và hội nhập Quốc tế, giá trị Văn hóa truyền thống bị mai một; lúng túng, bị động, chưa chủ động tiếp thu có chọn lọc tinh hoa Văn hóa nhân loại, chưa kịp thời ngăn chặn “luồng gió độc” của Văn hóa ngoại lai xâm hại Văn hóa dân tộc. Nhiều sản phẩm theo xu hướng giải trí vụn vặt, nhất thời; một số kích động những bản năng thấp kém; một số vô vấp quan điểm nghệ thuật nước ngoài thiếu chọn lọc, xa rời chức năng Chân Thiện Mỹ; chưa hoàn thành sứ mệnh cao cả là ngọn đuốc nhân văn, ngọn đuốc trí tuệ, Văn hóa soi lối, dẫn đường, kiến tạo những giá trị và lối sống lành mạnh, tiên bộ. Một số văn nghệ sĩ còn thụ động, thiếu khát vọng, chưa dần thân, thậm chí tha hóa về tư tưởng chính trị, có tư duy lệch lạc, chạy theo thị hiếu tầm thường, theo lợi ích cá nhân trước mắt, sa

ngã, vi phạm pháp luật. Môi trường hoạt động nghệ thuật có lúc, có nơi chưa thật sự tạo ra mạch nguồn cảm hứng, góp phần khơi dậy khát vọng, đam mê của văn nghệ sĩ. Trong sáng tác, biểu diễn, truyền bá các tác phẩm Văn học, Nghệ thuật còn không ít tác phẩm và hoạt động chưa thể hiện tính tiến tiến và bản sắc dân tộc. Số lượng tác phẩm nhiều nhưng ít tác phẩm có giá trị nghệ thuật cao về tư tưởng và thẩm mỹ. Hoạt động Lý luận, Phê bình Nghệ thuật còn lạc hậu và có biểu hiện tụt hậu, chưa giải đáp được nhiều vấn đề của cuộc sống, còn xa rời thực tiễn, xơ cứng, chưa thực hiện tốt vai trò dẫn dắt, điều phối;

Công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ văn nghệ sĩ còn bất cập, yếu kém, hụt hẫng, không đồng đều... một số Hội Văn học Nghệ thuật chậm đổi mới nội dung và phương thức hoạt động, lúng túng trong việc tập hợp, phối hợp và phát huy tiềm năng của đội ngũ văn nghệ sĩ...

Thưa các đồng chí và anh chị em văn nghệ sĩ,

Đất nước ta đang đứng trước cánh cửa lịch sử để bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên phát triển, giàu mạnh, vươn mình. Để đạt được mục tiêu lớn lao này, đòi hỏi sự nỗ lực bứt phá của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng, trong đó đóng góp của nền Văn học Nghệ thuật, đội ngũ văn nghệ sĩ có vai trò đặc biệt quan trọng và đang đặt ra cấp bách. Đảng, Nhà nước, Nhân dân trông chờ và tin tưởng vào sự chuyển mình, vươn lên mạnh mẽ, đóng góp tích cực của đội ngũ văn nghệ sĩ trong giai đoạn cách mạng mới, với 03 đề nghị, sau đây:

Thứ nhất, gia tăng mạnh mẽ đóng góp, cống hiến của đội ngũ văn nghệ sĩ trong thực hiện các mục tiêu chiến lược 100 năm dưới sự lãnh đạo của Đảng, 100 năm thành lập nước, với 03 nội dung cụ thể:

- Phân đấu tạo ra bộ sưu tập mới những tác phẩm để đời, bổ ích, phản ánh sinh động hiện thực giai đoạn cách mạng mới; soi đường, chiếu sáng cuộc sống, có sức mạnh lay chuyển cảm xúc, hiệu triệu toàn dân, toàn quân thực hiện chủ trương của Đảng; khơi dậy, quy tụ lòng dân, nhân lên sức dân, cùng toàn Đảng, toàn dân toàn quân, tạo thành sức mạnh vô địch đưa sự nghiệp cách mạng Việt Nam vươn lên chiếm lĩnh đỉnh cao mới; tích cực đóng góp xây dựng văn minh nhân loại.

- Tập trung xây dựng con người xã hội chủ nghĩa. Sứ mệnh cao cả nhất của đội ngũ văn nghệ sỹ cách mạng là kiến tạo nhân cách văn hóa, xây dựng con người xã hội chủ nghĩa. Qua các tác phẩm tốt để gieo vào trái tim người đọc, người xem những điều tốt đẹp, bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm, hoàn thiện nhân cách, đạo đức, trí tuệ, bản lĩnh con người Việt Nam, hướng họ đến với những giá trị của Chân, Thiện, Mỹ; bài trừ, thanh lọc những cái xấu, cái ác; định hướng, dẫn dắt Nhân dân tới những giá trị cao quý, tương lai tươi sáng và khát vọng chân chính.

- Cơ sở để thực hiện các nội dung trên rất khả quan. Sự nghiệp đổi mới sau 40 năm với thể và lực, thời cơ, vận hội, kể cả nguy cơ và thách thức đang cung cấp cho văn nghệ sỹ những chất liệu quý giá, nguồn động lực mới, nền tảng cho những bước chuyển mình mạnh mẽ, cho sự ra đời những tác phẩm lớn có giá trị về tư tưởng, nghệ thuật, tính nhân văn, lời cuốn công chúng; tất cả đã sẵn sàng và sự tập trung tài năng, tâm huyết, khát vọng dẫn thân quyết liệt, đổi mới sáng tạo đúng đắn, mạnh mẽ của đội ngũ văn nghệ sỹ là điểm nút để những giá trị Văn hóa, Nghệ thuật, tinh thần, cốt cách Việt Nam vươn xa, bay cao, tiếp cận và hòa vào nền văn minh nhân loại. Mục tiêu của chúng ta là Văn

học Nghệ thuật, Văn hóa phải phục vụ Nhân dân, Nhân dân có quyền thụ hưởng bởi đời sống không chỉ là cơm ăn, áo mặc mà đòi hỏi cuộc sống tinh thần cũng phải được cải thiện, được hưởng thụ. Chúng ta suy nghĩ gì khi một bộ phận người dân không những chưa được no, được ấm mà còn đối Văn hóa Nghệ thuật?

Thứ hai, tập trung xây dựng nền Văn học Nghệ thuật dưới sự lãnh đạo của Đảng xứng tầm trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, với 03 trụ cột cơ bản:

- Xây dựng đội ngũ văn nghệ sỹ thật sự là những chiến sỹ cách mạng kiên trung trên mặt trận Văn hóa tư tưởng của Đảng. Tập trung xây dựng đội ngũ văn nghệ sỹ có tư tưởng lành mạnh, lập trường đúng đắn, trung thành với lý tưởng của Đảng, gắn bó máu thịt với vận mệnh của dân tộc, với sự nghiệp đổi mới, với đời sống lao động sản xuất của Nhân dân, hết lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân; có ý thức sâu sắc về sứ mệnh, thiên chức nghệ thuật cao cả; có tác phong làm việc đúng đắn, có đạo đức trong sáng, chịu đựng được gian khổ, chất phác; chống xa rời quần chúng, xa rời thực tế, xa rời chính trị, xa rời lao động; luôn trau dồi tư tưởng chính trị, quan điểm lập trường cách mạng, tri thức, vốn sống, vốn hiểu biết; có khát vọng, hoài bão lớn về sự sáng tạo, dám đổi mới, sắc bén, mạnh mẽ, nhiệt huyết trong miêu tả, ca ngợi cũng như phê bình; tích cực thâm nhập, không ngừng đi sâu nắm bắt thực tiễn, phản ánh chân thực mọi góc cạnh cuộc sống, nhất là những chủ đề phục vụ mục tiêu xây dựng đất nước ngày càng phát triển, phồn thịnh, vì cuộc sống ấm no, hạnh phúc của Nhân dân theo đúng chủ trương của Đảng. Văn nghệ sỹ phải không ngừng bám sát nhịp sống, hơi thở của Nhân dân, hòa mình cùng đất nước, dám đi vào những vấn đề gai góc, phức tạp, nhạy cảm của cộng đồng, đến với vùng sâu,

vùng xa, vùng khó khăn, vùng đồng bào các dân tộc thiểu số, biên cương, hải đảo, phát hiện và phản ánh những nhân tố mới, cách làm hay, những vấn đề mới nảy sinh trong cuộc sống, tham gia tích cực và có trách nhiệm vào các nhiệm vụ của xã hội. Vốn sống của văn nghệ sỹ phải vươn ra khắp mọi miền Tổ quốc; phải đập cùng nhịp đập trái tim của Tổ quốc.

- **Về tác phẩm, phải có bản sắc, giá trị tư tưởng xã hội chủ nghĩa và nghệ thuật cao**; Phản ánh tâm hồn, phong thái, cốt cách; khơi dậy khí phách, niềm tự hào dân tộc, những điều lớn lao, mạnh mẽ của con người và dự báo tương lai; có khả năng lan tỏa đạo đức xã hội chủ nghĩa, bổ ích đối với công chúng, tạo thành sức mạnh Văn hóa giúp dân tộc trường tồn. Nhiệm vụ bảo tồn và phát huy Văn hóa dân tộc, Văn hóa dân gian là cực kỳ quan trọng bởi Văn hóa dân tộc là bản sắc, Văn hóa Dân gian là truyền thống.

- **Nghệ thuật phải giản dị và có linh hồn, có thần** (dễ hiểu, dễ thấm, dễ ngấm, đồng thời phải hay, đặc sắc, độc đáo, thu hút, lan tỏa và thuyết phục được quần chúng); vừa phát huy giá trị văn hoá truyền thống của dân tộc như chủ nghĩa yêu nước, nhân văn sâu sắc, giàu bản sắc dân tộc, vừa là tấm gương chân thực phản ánh hiện thực sống động sự bứt phá, vươn mình của đất nước, của dân tộc trong kỷ nguyên mới. Người sáng tạo nghệ thuật phải thấu hiểu chủ trương chiến lược mà Đảng đang lãnh đạo thực hiện, thấu hiểu tình trạng đất nước, thấu hiểu cuộc sống của Nhân dân, trên nền tảng Mỹ học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để có được những tác phẩm tái hiện lại đời sống một cách giản dị chân thành; vừa cổ vũ, động viên, khích lệ, khơi dậy khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc, vừa dám phê bình, tố cáo

những mặt sai trái, không làm ngơ, bỏ qua các góc ngách gay cấn. Chỉ khi nghệ thuật phản ánh hiện thực chân thực đúng đắn, nghệ thuật mới sinh sôi và có như vậy nghệ sỹ, nghệ thuật mới có công chúng, đi được vào lòng công chúng, sống được với thời gian và trở nên có giá trị.

Thứ ba, đổi mới mạnh mẽ công tác quản lý, phát triển, ươm tạo, bồi dưỡng, phát huy các tài năng Văn học, Nghệ thuật. Nghị quyết Đại hội lần thứ XIV của Đảng cần có Nghị quyết Trung ương về phát triển Văn hóa, Văn nghệ trong giai đoạn mới. Ban Bí thư, Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Ban Tuyên giáo Trung ương phối hợp với các cơ quan liên quan nghiên cứu, sớm tham mưu triển khai có hiệu quả “Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển Văn hóa giai đoạn 2025-2035”; thực hiện mục tiêu quốc gia về Văn hóa đến năm 2045; kiểm điểm việc thực hiện Nghị quyết số 23 ngày 16-6-2008 của Bộ Chính trị về “Tiếp tục xây dựng và phát triển Văn học Nghệ thuật trong thời kỳ mới” và nghiên cứu ban hành Chiến lược quốc gia về xây dựng nền Văn học Nghệ thuật trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc; xác định cụ thể các mục tiêu, chỉ tiêu hướng đến về tác phẩm, về xây dựng phát triển ngành Công nghiệp Văn hoá định hướng XHCN, về cơ chế ươm tạo, bồi dưỡng, phát huy các tài năng Văn học, Nghệ thuật, về đóng góp đối với văn minh nhân loại. Đổi mới mạnh mẽ phương thức lãnh đạo quản lý, tạo mọi điều kiện để văn nghệ sỹ thâm nhập sâu rộng thực tế sôi động của đất nước, đồng hành, gắn bó máu thịt với công cuộc lao động sáng tạo của Nhân dân ta trên mọi lĩnh vực của đời sống, nâng cao lòng yêu nước trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đổi mới chính sách đãi ngộ, sử dụng,

Tổng bí thư Tô Lâm chúc mừng văn nghệ sỹ.

Ảnh: TL

tôn vinh tài năng của văn nghệ sỹ trên cơ sở toàn diện, chặt chẽ, khoa học, công tâm, minh bạch và kịp thời, tạo sự phấn khởi, tin tưởng trong xã hội, sự đồng thuận, đoàn kết trong văn nghệ sỹ; có nhiệm vụ cụ thể, phong trào sáng tác theo các chủ trương chiến lược của Đảng.

Quốc hội, Chính phủ, các Ban của Đảng, các cơ quan liên quan cần phối hợp tháo gỡ những nút thắt về pháp luật, cơ chế, chính sách, ngân sách, tài chính, đầu tư... tạo nguồn lực, tạo không gian cho văn nghệ sỹ tự do sáng tạo, sáng tác. Nhưng, đi đôi với đó là phải đấu tranh với những tư tưởng lệch lạc, suy thoái, phi văn hóa. Bên cạnh đó phải chú trọng đào tạo bồi dưỡng nhân tài, nguồn nhân lực đủ mạnh cho đội ngũ văn nghệ sỹ phục vụ cho kỷ nguyên mới của dân tộc.

Thưa các đồng chí, các anh chị em văn nghệ sỹ,

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn “Văn hoá Nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sỹ trên mặt trận ấy, chiến sỹ nghệ thuật có nhiệm vụ... phụng sự Tổ quốc, phụng sự Nhân dân... chiến sỹ nghệ thuật cần có lập trường vững, tư tưởng đúng... Về sáng tác, cần hiểu thấu, liên hệ và đi sâu vào đời sống của Nhân dân... Văn hoá, Nghệ thuật cũng như mọi hoạt động khác, không thể đứng ngoài, mà

phải ở trong kinh tế và chính trị”. Đất nước ta đang bước vào giai đoạn phát triển mới, với quyết tâm, khí thế mới, niềm tin và khát vọng về một nước Việt Nam hùng cường, với sự kỳ vọng lớn lao về những đóng góp từ sức mạnh chính trị tạo ra nền Văn học Nghệ thuật và đội ngũ văn nghệ sỹ.

Đảng, Nhà nước, Nhân dân tin tưởng rằng, phát huy truyền thống vẻ vang, đội ngũ văn nghệ sỹ nước nhà nhất định sẽ đạt những thành tựu mới, chiếm lĩnh những đỉnh cao mới trong sáng tạo nghệ thuật, không ngừng bồi đắp, xây dựng nền Văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, tạo sức mạnh nội sinh cho phát triển đất nước và góp phần tích cực phát triển văn minh nhân loại.

Tôi thực sự xúc động trước tình cảm của những văn nghệ sỹ có mặt ngày hôm nay. Xin cảm ơn các văn nghệ sỹ đã đến dự và phát biểu thể hiện trách nhiệm của mình đối với đất nước, đối với Nhân dân và đối với nền Văn hóa, Nghệ thuật của dân tộc.

Nhân dịp năm mới 2025 và Xuân Ất Tỵ sắp tới, thay mặt Lãnh đạo Đảng, Nhà nước và nhân danh cá nhân, tôi chúc tất cả các quý vị đại biểu, anh chị em văn nghệ sỹ cùng toàn thể các đồng chí mạnh khỏe, hạnh phúc, thành công □

(*) Tựa bài do BBT đặt

SỰ TÍCH BÁNH CHỪNG BÁNH DÀY

Vua Hùng đời thứ sáu
 Muốn truyền ngôi cho con
 Các con ngài đều giỏi
 Vua muốn người trội hơn.
 Đúng ngày này tháng ấy
 Làm lễ tế Đất Trời
 Ai dâng được “đặc sản”
 Truyền ngôi người đó thôi...
 Hoàng tử thứ mười tám
 Rất giỏi tên Lang Liêu
 Đêm được thần báo mộng
 Chàng nghĩ ngợi rất nhiều.
 Trời cho mưa cho nắng
 Đất cho lúa cho ngô
 Lễ vật gì cho xứng
 Để dâng kính bầy giờ?
 Sản vật đất trời ta
 Quý và nhiều vô kể
 Dem thứ gì dâng lễ
 Để vua cha đẹp lòng...
 Rồi chàng bàn với vợ
 Lựa gạo nếp thật ngon
 Cùng đậu xanh thịt lợn
 Làm bánh vuông bánh tròn.
 Vuông tượng trưng cho Đất
 Có hạt gạo nuôi ta
 Trời cao xanh lồng lộng
 Tròn hạnh phúc nhà nhà.
 Vua Hùng cùng quan khách
 Ngày lễ tế Đất Trời
 Ném thử hai loại bánh
 - Người kẻ vị đây rồi!
 Thế là từ thuở ấy
 Dân Việt khắp mọi miền
 Học theo làm bánh ấy
 Lễ Tết dâng tỏ tiên.

NGUYỄN HỮU DIÊN

Những Mùa Xuân Có Đảng

Thuở đất nước ngập chìm trong nô lệ
 Dân tộc ta bao tủi nhục lâm than
 Dịu nhau trong mưa nguồn chớp bể
 Mãi tối tăm trong cảnh cơ hàn
 Cờ Đảng gọi mặt trời thức dậy
 Ánh hào quang tỏa sáng muôn nơi
 Mùa xuân về cây đơm hoa trái
 Ẽn tung tăng chao liệng khắp trời
 Cờ Đảng gọi Công - Nông - Binh đoàn kết
 Nắm tay nhau chung sức đứng lên
 Tổng khởi nghĩa diệt thực dân phát xít
 Một mùa thu giành lại chính quyền
 Cờ Đảng gọi lên đường đánh giặc
 Lốp cháu con tiếp bước cha ông
 Tuổi hai mươi Trường Sơn xẻ dọc
 Tự hào thay dòng máu Lạc - Hồng
 Những Bình Giã, Bàu Bàng, Ấp Bắc
 Đến Đồng Xoài, An Lộc, Phước Long
 Rầm rập những bước chân thân tộc
 Một mùa xuân thống nhất non sông
 Việt Nam ơi! Đi qua bao năm tháng
 Đã viết nên những bản hùng ca
 Chín mươi lăm mùa xuân có Đảng
 Làm rạng danh trang sử nước nhà.

LỄ KỶ NIỆM

50 NĂM NGÀY GIẢI PHÓNG PHƯỚC LONG

(06/01/1975 - 06/01/2025)

Phước Long, ngày 05 tháng 01 năm 2025

Đồng chí Tôn Ngọc Hạnh - UV Dự khuyết BCHTW Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Bình Phước phát biểu.

Ảnh: PV

BÌNH PHƯỚC QUYẾT TÂM HIỆN THỰC HÓA KHÁT VỌNG PHÁT TRIỂN TỈNH NHÀ PHỒN VINH, THỊNH VƯỢNG (*)

Nhân dịp Lễ Kỷ niệm 50 năm giải phóng Phước Long, ngày 5-1-2025 đồng chí Tôn Ngọc Hạnh - UV Dự khuyết BCH Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Bình Phước có bài phát biểu quan trọng. Tạp chí Văn nghệ Bình Phước trân trọng giới thiệu toàn văn nội dung.

Kính thưa: đồng chí Tô Lâm, Tổng Bí thư BCH TW Đảng Cộng sản Việt Nam;

Kính thưa: các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc;

Kính thưa: các đồng chí Ủy viên BCH Trung ương Đảng, nguyên Ủy viên BCH Trung ương Đảng; Lãnh đạo các Ban, Bộ, Ngành Trung ương; các vị Đại biểu Quốc hội tại Bình Phước; Lãnh đạo các tỉnh, thành phố vùng Đông Nam

bộ và các tỉnh bạn; các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo tỉnh Bình Phước.

Kính thưa: các đồng chí lão thành Cách mạng, các Mẹ Việt Nam anh hùng, Anh hùng Lực lượng Vũ trang Nhân dân, các Tướng lĩnh, sỹ quan, cựu chiến binh.

Thưa quý vị đại biểu, quý vị khách quý cùng toàn thể Nhân dân trong tỉnh!

Trong không khí trang trọng của Lễ kỷ niệm 50 năm Ngày giải

phóng Phước Long, thay mặt Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân tỉnh Bình Phước, Tôi trân trọng gửi tới đồng chí Tô Lâm, Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam; các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị - Đoàn công tác Trung ương; các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, MTTQ; quý vị đại biểu, quý vị khách quý; cùng toàn thể đồng bào, chiến sĩ lời chào nồng nhiệt và những lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

TỔNG BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TỈNH THĂM VÀ LÀM VIỆC TẠI CÔNG AN

...rúc, ngày 05 tháng 01

Lãnh đạo tỉnh Bình Phước tặng Tổng Bí thư Tô Lâm bức tranh “tam long hội tụ”.

Ảnh: Trần Thế

Trân trọng cảm ơn đồng chí Tổng Bí thư đã trực tiếp về dự và phát biểu chỉ đạo tại Lễ Kỷ niệm trọng đại này. Đây là niềm vinh hạnh và sự động viên vô cùng to lớn cho Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân tỉnh Bình Phước. Chân thành cảm ơn sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo sâu sắc của các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, MTTQ và các Ban, Bộ, Ngành Trung ương; sự phối hợp, kề vai sát cánh, hỗ trợ, đồng hành của các tỉnh thành bạn; tình cảm, sự quan tâm, tâm huyết, trách nhiệm của các thế hệ lãnh đạo tỉnh Bình Phước; sự tin tưởng, ủng hộ, đóng góp công sức to lớn của cán bộ, đảng viên, đồng chí, đồng bào và các tầng lớp Nhân dân vào sự nghiệp giải phóng tinh nhà, góp phần xây dựng quê hương Bình Phước

ngày càng giàu đẹp, văn minh.

Thay mặt Đảng bộ tỉnh, Tôi trân trọng tiếp thu, lĩnh hội đầy đủ, nghiêm túc, toàn diện ý kiến chỉ đạo quan trọng của đồng chí Tổng Bí thư. Tỉnh Bình Phước sẽ cụ thể hóa những nội dung chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư vào các Chương trình, Kế hoạch, Chỉ thị, Nghị quyết để lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện các hoạt động của tỉnh; kế thừa, phát huy những bài học kinh nghiệm sâu sắc của chiến thắng Phước Long và những thành tựu đạt được trong 50 năm xây dựng, phát triển tỉnh Bình Phước; phát huy truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, làm phong phú thêm đời sống tinh thần, tạo nền tảng, động lực và sức mạnh nội sinh để cán bộ, đảng viên, quân và dân Bình Phước đoàn kết, đồng lòng, cùng ra sức thi đua,

nỗ lực phấn đấu, thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế xã hội, đảm bảo quốc phòng an ninh; xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh; xây dựng tổ chức bộ máy tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Quyết tâm hiện thực hóa khát vọng phát triển tỉnh nhà phồn vinh, thịnh vượng, Nhân dân trong tỉnh có cuộc sống ấm no, hạnh phúc theo tinh thần Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ 13, cùng cả nước bước vào kỷ nguyên phát triển mới, kỷ nguyên vươn mình, phát triển giàu mạnh, thịnh vượng của dân tộc như đồng chí Tổng Bí thư đã nhiều lần khẳng định bằng các nhiệm vụ quyết tâm cụ thể như sau:

1. Trước hết, ưu tiên hàng đầu là việc chăm lo cho Nhân dân được đón Tết Ất Ty 2025 vui tươi, đầm ấm và an toàn; tập trung các

nguồn lực để làm tốt công tác an sinh xã hội; tạo sinh kế bền vững, xóa nhà tạm, nhà dột nát; Trong năm 2025, Bình Phước không còn hộ nghèo; nâng cao chất lượng cuộc sống cho người dân, thu hẹp dần khoảng cách giữa nông thôn, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới với khu vực đô thị.

2. Đổi mới tư duy, phương pháp làm việc trong công tác; đoàn kết nội bộ, sáng tạo, đột phá, quyết liệt triển khai đồng bộ các giải pháp điều hành, phát triển kinh tế xã hội, đảm bảo quốc phòng an ninh. Tập trung hoàn thành, vượt các chỉ tiêu năm cuối thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp; trong đó sẽ chú trọng triển khai quy hoạch tỉnh toàn diện, hiệu quả; thực hiện tốt 3 nhiệm vụ đột phá về phát triển nguồn nhân lực, xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế xã hội, chuyển đổi số và ứng dụng khoa học công nghệ cao; tập trung đổi mới mô hình tăng trưởng kinh tế; rà soát, giải quyết triệt để các dự án tồn đọng; phòng chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí; Đề xuất và triển khai các cơ chế, chính sách để giải quyết vướng mắc, điểm nghẽn nhằm huy động các nguồn lực, phát huy tối đa tiềm năng, thế mạnh của tỉnh; kết hợp hài hòa giữa nội lực với ngoại lực; tận dụng mọi điều kiện, thời cơ vươn lên phát triển. Đặc biệt, phấn đấu xây dựng thị xã Phước Long trở thành đô thị loại III trước năm 2030, Bình Phước trở thành tỉnh công nghiệp và đạt tăng trưởng trung bình 2 con số,

kinh tế số trên 30% và nằm ở top 5 cả nước về chuyển đổi số trong những năm tới.

3. Chuẩn bị và tổ chức tốt Đại hội Đảng bộ các cấp, tiến tới Đại hội lần thứ 14 của Đảng. Trọng tâm là chuẩn bị tốt công tác nhân sự Đại hội; xây dựng văn kiện Đại hội trọng tâm, ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hiểu, dễ làm, phù hợp với điều kiện thực tiễn địa phương, có thể triển khai Nghị quyết Đại hội ngay theo đúng tinh thần chỉ đạo của Trung ương.

4. Theo phân cấp thẩm quyền, bám sát và thực hiện đúng nguyên tắc, quan điểm của Đảng để chủ động, thận trọng, dân chủ, khoa học, bài bản, khách quan trong thực hiện sắp xếp tổ chức bộ máy hệ thống chính trị của tỉnh, gắn với cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, đảm bảo bộ máy hoạt động hiệu lực, hiệu quả; cán bộ có giác ngộ, có ý thức giữ gìn uy tín cá nhân, uy tín của tổ chức Đảng, có tâm huyết vì nước, vì dân, vì sự nghiệp cách mạng.

5. Tập trung làm tốt công tác tuyên truyền, vận động để cán bộ, đảng viên, Nhân dân đoàn kết một lòng, chia sẻ, cảm thông, đồng thuận ủng hộ các chủ trương lớn của Trung ương và của tỉnh về sắp xếp tổ chức bộ máy; tinh giảm biên chế; phòng chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí; Cải cách hành chính; Chuyển đổi số; Triển khai các dự án và giải pháp phát triển kinh tế xã hội... làm cơ sở quan trọng, hoàn thành mục tiêu phát triển bền vững của tỉnh.

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo, quý vị đại biểu cùng toàn thể Nhân dân trong tỉnh!

Cùng với cả nước, Bình Phước đang đứng trước những cơ hội, thách thức đan xen để vươn mình phát triển. Tập thể Đảng bộ Bình Phước cam kết quyết tâm vượt qua mọi khó khăn, rào cản, trở ngại để tận dụng tốt những ưu thế sẵn có của địa phương, vươn lên phát triển mạnh mẽ. Tỉnh Bình Phước trân trọng đề nghị và mong muốn tiếp tục nhận được sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư và các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, MTTQ; sự phối hợp, hỗ trợ có hiệu quả của các Ban, Bộ, Ngành, cơ quan Trung ương và các tỉnh, thành phố trong cả nước; tình cảm, sự quan tâm, giúp đỡ của các thế hệ lãnh đạo tỉnh Bình Phước; sự vào cuộc, đồng lòng ủng hộ, cộng đồng trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, các doanh nghiệp và Nhân dân toàn tỉnh tạo nên sức mạnh đại đoàn kết, cùng chung tay xây dựng tỉnh Bình Phước sớm trở thành tỉnh công nghiệp, phát triển giàu mạnh, văn minh, là “điểm đến hấp dẫn”, là cực tăng trưởng quan trọng của vùng Đông Nam bộ, Nhân dân Bình Phước có cuộc sống ngày càng ấm no, phồn vinh, hạnh phúc

Xin kính chúc đồng chí Tổng Bí thư; các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước; quý vị đại biểu khách quý cùng toàn thể Nhân dân tỉnh nhà luôn mạnh khỏe, hạnh phúc và thành công! Năm mới thắng lợi mới!

Trân trọng cảm ơn! □

(*) Tựa do Ban Biên tập đặt.

CHIẾN THẮNG PHƯỚC LONG - NGUỒN CẢM HỨNG VÔ TẬN ĐỂ SÁNG TÁC

□ LÊ VĂN

Một mùa xuân nữa lại đang về trên quê hương đất nước, Xuân của đất trời, Xuân của lòng người đang hòa quyện vào nhau trong niềm vui kỉ niệm 50 năm Chiến thắng Phước Long.

Nửa thế kỉ đã đi qua nhưng chiến thắng Phước Long mãi mãi là bản hùng ca bất diệt của bộ đội chủ lực, quân dân Bình Phước trong việc thực hiện nhiệm vụ của “Đòn trinh sát chiến lược” tiến tới mùa Xuân toàn thắng.

Nằm ở cực bắc của miền Đông Nam Bộ, Phước Long Bình Phước là nơi cuối cùng của cao nguyên Trung bộ xuống phía Nam, là vị trí quân sự đặc biệt quan trọng, là đầu mối cuối cùng của hệ thống đường vận tải chiến lược Bắc - Nam trên bộ, là căn cứ địa chiến lược, nơi trực tiếp tiếp nhận sức người sức của từ hậu phương lớn miền Bắc cho chiến trường miền Nam.

Sau 25 ngày đêm liên tục chiến đấu, bộ đội chủ lực cùng với quân và dân Bình Phước đã tiêu diệt hoàn toàn các cụm cứ điểm Bù Đăng, Đồng Xoài, Phước Bình thị xã Phước Long.

Chiến thắng đường 14 Phước Long chứng minh khả năng của ta đã giải phóng hoàn toàn một tỉnh và khả năng làm thay đổi nhanh chóng thế chiến lược trên chiến trường.

Về nghệ thuật quân sự, chiến dịch đường 14 Phước Long, lần đầu tiên ở chiến trường Nam bộ, chủ lực Miền đã chiến đấu hiệp đồng binh chủng bộ binh xe tăng

pháo binh, đặc biệt là đánh thọc sâu kết hợp trong đánh ra ngoài đánh vào, giữa tiến công và nổi dậy của quần chúng nhân dân đạt hiệu suất chiến đấu cao.

Để góp phần làm nên chiến thắng Phước Long, Đảng bộ chính quyền Nhân dân các dân tộc tỉnh Bình Phước đã quán triệt và vận dụng linh hoạt, đúng đắn đường lối đấu tranh cách mạng. Quân dân Bình Phước đoàn kết một lòng vượt qua mọi khó khăn gian khổ hi sinh góp phần hoàn thành nhiệm vụ thực hành “Đòn trinh sát chiến lược” cho cuộc Tổng tiến công nổi dậy mùa Xuân toàn thắng năm 1975.

Chiến thắng Phước Long sẽ mãi mãi là niềm tự hào của thế hệ hôm nay và cả mai sau. Chúng ta hãy cùng tưởng nhớ, tri ân bao anh hùng liệt sĩ, họ đã chiến đấu hi sinh vì Tổ quốc.

Trở lại Phước Long hôm nay trong rực rỡ cờ hoa và dòng người như chảy hội, giữa thị xã xanh trong và yên bình, giữa dòng người ấy có còn bao nhiêu các chị, các anh những người con trung hiếu của đất nước họ đã từng sống chiến đấu công tác trên chiến trường Phước Long Bình Phước năm xưa. Có lẽ họ lại đang nhớ về đồng đội, nhớ về những trận chiến oai hùng, nhớ về những cánh rừng miền Đông Nam bộ “Rừng che bộ đội, rừng vây quân thù”, nhớ “Đồng Xoài rực lửa chiến công”, nhớ “tiếng chày” của người dân S’tiêng già gạo nuôi quân đánh giặc, nhớ Bình Long 1972 mùa hè đỏ lửa, nhớ

150 ngày đêm chốt chặn Tàu Ô, nhớ điểm cuối tuyến đường vận tải chiến lược đường Trường Sơn đường Hồ Chí Minh những ngày này của 50 năm về trước rầm rập những đoàn quân tiến về giải phóng Sài Gòn.

Phát huy tinh thần chiến thắng Phước Long, thời gian qua, văn nghệ sĩ tỉnh Bình Phước đã có nhiều cố gắng xây dựng những tác phẩm Văn học Nghệ thuật với mong muốn thế hệ trẻ hiểu sâu sắc hơn về giá trị của hoà bình, phát huy truyền thống cách mạng của Phước Long anh hùng, góp phần quảng bá và xây dựng quê hương.

Nhắc đến Âm nhạc, không ai không nhớ đến ca khúc “Mỗi bước ta đi” nhạc sĩ Thuận Yến, về Mĩ thuật là nhớ đến bức tranh “Có một thời như thế” của họa sĩ Lê Quang Thi; hay gần đây nhất 19 tác phẩm ảnh đẹp về Phước Long đã khiến công chúng say mê qua cuộc thi “GÓC NHÌN MỚI, TRẢI NGHIỆM MỚI”...

Về Văn học phải kể đến tiểu thuyết “Lính Miền Đông” của tác giả Bùi Thị Biên Linh, hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, hội viên Chi hội Văn học tỉnh Bình Phước. Tiểu thuyết “Lính Miền Đông” viết về những năm tháng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc của Nhân dân và lực lượng vũ trang ở tỉnh Phước Long cũ nói riêng và miền Đông anh dũng nói chung. Tác phẩm đã tái hiện lại cuộc sống, chiến đấu của những người chiến sĩ trên mảnh đất Bình Phước và đỉnh núi

Toàn cảnh Hội thảo khoa học “Ý nghĩa lịch sử và tâm vóc chiến lược của chiến thắng chiến dịch Đường 14 – Phước Long”. Ảnh: PV huyện thoại Bà Rá.

Về thơ, có “Ngon núi tình yêu” của tác giả Biên Linh, trong tập “Ý nghĩ ban mai” đã từng đoạt giải thưởng của Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam, và hiện nay được đưa vào chương trình giáo dục địa phương.

Anh đã đi qua gian khổ, chiến trường

Đã gửi lại quê em một phần tuổi trẻ

Nhưng có điều đáng nói hơn tất cả,

Là: Đồng đội anh đã ngã xuống đất này

Giọt máu nào nuôi lớn giọt nhựa cây

Giọt máu nào góp màu xanh đỉnh núi

Tình yêu ấy náu lòng anh bối rối
Biết nói gì, ơi Bà Rá quê em!

Năm 2021 tiểu thuyết “Đêm cháy” tác phẩm viết về những năm tháng ác liệt của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, tác giả Nguyễn Duy Hiên, hội viên đã được Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh

Bình Phước trao giải thưởng. Đêm cháy lấy bối cảnh lịch sử từ trận đánh của Trung đoàn 88, Sư đoàn 5 tấn công Đồn Phước Quả (Chi khu Phước Bình - Phước Long) rạng sáng ngày 27-10-1967. Cuốn sách này cùng với tiểu thuyết “Linh miền Đông” của Bùi Thị Biên Linh được Bộ Quốc phòng chọn vào bộ sách đặc biệt kỷ niệm 50 năm Ngày giải phóng miền Nam. Đồng thời được Truyền hình Quốc hội giới thiệu. Hay mới đây nhất là tác phẩm “Nhớ một thời oanh liệt” của tác giả Nguyễn Duy Hồng, hội viên Chi hội Mỹ thuật Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh.

50 năm qua đất nước hòa bình, thống nhất đổi mới và phát triển, nhưng đề tài lực lượng vũ trang chiến tranh cách mạng vẫn luôn là dòng chảy mạnh mẽ, thôi thúc các thế hệ văn nghệ sĩ khám phá sáng tạo. Như đồng chí Nguyễn Trọng Nghĩa - Ủy viên Bộ chính trị Bí thư Trung ương Đảng Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương nói “*Hôm nay sau 80 năm nhìn lại, chúng ta có thể tự hào nói rằng nền Văn học Nghệ thuật Việt Nam về đề tài*

lực lượng vũ trang và chiến tranh cách mạng đã làm tròn sứ mệnh vẻ vang của mình, góp phần làm phong phú và rạng rỡ nền Văn học Nghệ thuật Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh”. Hình tượng anh bộ đội Cụ Hồ không chỉ là kết tinh phẩm chất cao quý của người lính mà còn là biểu tượng của lòng yêu nước, chủ nghĩa anh hùng cách mạng, chủ nghĩa nhân văn cao cả, tinh đoàn kết gắn bó quân dân, khát vọng độc lập tự do. Đó chính là cánh đồng bất tận, nguồn cảm hứng dồi dào để văn nghệ sĩ sáng tạo nên những tác phẩm Văn học Nghệ thuật. Vì vậy văn nghệ sĩ tỉnh nhà phải tiếp tục nỗ lực và cố gắng hơn nữa. Các loại hình Văn học, Âm nhạc, Mĩ thuật, Nhiếp ảnh Đờn ca tài tử, Văn nghệ Dân gian, Kiến trúc của Văn học Nghệ thuật Bình Phước đã có những tác phẩm về đề tài chiến tranh cách mạng nhưng vẫn còn quá khiêm tốn với truyền thống, lịch sử hào hùng của Bình Phước trong kháng chiến đã và đang vững bước đi lên với khát vọng xây dựng phát triển hôm nay.

Chiến thắng Phước Long và chủ đề lịch sử chiến tranh cách mạng nói chung không chỉ là nguồn cảm hứng dồi dào bất tận mà còn là việc làm cần thiết và cấp thiết góp phần giáo dục tinh thần yêu nước, xây dựng ý thức và thái độ tích cực, đúng đắn cho công chúng, nhất là thế hệ trẻ với lịch sử và truyền thống anh hùng của dân tộc, phát huy mạnh mẽ những giá trị văn hóa tinh thần, bản lĩnh, trí tuệ Việt Nam mang đậm bản sắc Việt Nam. Bằng cảm hứng, trách nhiệm và tài năng của văn nghệ sĩ, thông qua tác phẩm Văn học Nghệ thuật, công chúng thêm được đắm mình trong những tác phẩm mà ở đó mỗi người đều sẽ được cảm nhận, trân quý giá trị của máu xương mồ hôi nước mắt mà các thế hệ cha anh đã hiến dâng cả tuổi thanh xuân tươi đẹp cho độc lập tự do của Tổ quốc. Bằng tình yêu quê hương đất nước, khát vọng cống hiến văn nghệ sĩ Bình Phước mong có cơ hội, điều kiện tiếp cận nhiều hơn với những nhân chứng lịch sử để hiểu thêm về đất và người Phước Long, từ đó có nhiều thông tin hữu ích để yêu và sáng tác, góp thêm nhiều tác phẩm Văn học Nghệ thuật về Phước Long. Đây cũng là tình cảm của văn nghệ sĩ đối với quê hương và thế hệ cha anh đã sống chiến đấu vì khát vọng độc lập tự do của Tổ quốc.

Mỗi văn nghệ sĩ, bằng ý chí, khát vọng và tài năng của mình, bằng sự rung động của trái tim người nghệ sĩ phải tiếp tục sáng tạo ra các tác phẩm Văn học Nghệ thuật khắc họa hình tượng của thế hệ một thời hoa lửa, để chiến thắng Phước Long mãi vang lên bay xa □

Ảnh: Đoàn Huyền Trang

ĐOÀN THU HIỀN

Xuân Tươi Hồng

*Xuân đã đến bên thêm rồi nhĩ
Mùa xuân bừng hào khí miền Đông
Rừng cờ hoa trong nắng mới tươi hồng
Chào Đồng Xoài 50 năm giải phóng*

*Xuân Ất Tỵ dệt tơ vàng óng ánh
Tắm chồi non chúm chim cười duyên
Sau bão táp chiến tranh tàn phá khắp miền
Đất hồi sinh cho mùa vàng trĩu quả*

*Rừng cao su giao mùa thay lá
Gió đi ngang dạo khúc nhạc du dương
Thành phố trẻ Đồng Xoài khang trang vạn nẻo đường
Nhà máy công trình vươn cao vời vợi*

*Quê hương đang từng giờ đổi mới
Ý Đảng lòng dân chung sức dựng xây
Tình đất tình cây tình nghĩa đong đầy
Trong vườn Xuân ngát hương hoa ngào ngạt*

*Đi bên nhau dưới trời Xuân ngan ngát
Thả hồn vào trời đất mênh mang
Lòng trào dâng hạnh phúc ngập tràn
Bình Phước Xuân về lung linh rạng rỡ.*

Núi Bà Rá - TỪ TRUYỀN THUYẾT ĐẾN MIỀN DI SẢN!

 TÀI LIỆU

Bà Rá - ngọn núi cao 732m, có vị trí địa lý đẹp mê hồn do thiên nhiên ban tặng. Nhìn từ xa, Bà Rá phủ kín một màu xanh thắm của rừng, với đường chân trời uốn lượn theo sườn núi được tô điểm thêm những vòm mây trắng bay lững lờ vướng lại như đặc tả bức tranh hài hòa cả đường nét và màu sắc. Hơn thế, quan sát trên cao, Bà Rá được tôn lên như chốn bồng lai tiên cảnh nhờ không gian bao la bằng bạc - sóng sánh mặt nước khi bình minh ló dạng phía hồ Thác Mơ rộng lớn. Âm thanh của tiếng chuông chùa ngân vang trên đỉnh núi vọng xa gợi nhớ đến huyền tích ngọn núi thiêng trong truyền thuyết và trở thành miền di sản ngày nay.

TỪ TRUYỀN THUYẾT LINH THIÊNG...

Theo tài liệu nghiên cứu Văn hóa Dân gian Dân tộc S'tiêng, NXB Lao động 2024: Người S'tiêng gọi Bà Rá là ngọn núi “Bonon Brah” nghĩa là núi thần. Có nhiều giai thoại về truyền thuyết Bà Rá, những huyền thoại về một thời kỳ khốn hoang, lập làng của tộc người S'tiêng. Trong đó truyền thuyết được nhiều người biết và cho là thuyết phục nhất nhằm giải thích “sự ra đời” và “tính thiêng” của

ngọn núi Bà Rá: Tương truyền, ông Yang Tiêng có hai người em gái rất xinh đẹp, giỏi đan lát, dệt vải tên là Mi Jiang và Mi Lom (Mi theo tiếng S'tiêng là cô). Sau khi khai hoang, lập làng, ông đưa Mi Jiang và Mi Lom lên vùng này để sinh sống, cùng ông trấn giữ và cai quản lãnh thổ. Ông đã gài đất đắp thành hai ngọn núi Bà Đen và Bà Rá để phân định ranh giới cho tộc người S'tiêng.

Sau khi có núi Bà Rá, dưới sự cai quản của cô em gái Mi Lom

vùng đất của tộc người S'tiêng mới được yên ổn, không còn bị các bộ tộc khác lấn chiếm, tranh giành lãnh thổ, cư dân thái bình, thịnh vượng. Ba vị thần tối cao của người S'tiêng là Bra Ân - Bra Trók (Thần trời), Bra Ter (Thần đất), Bra Va (Thần lúa) cho phép Bà trở thành vị thần bất tử, đó là Yang Bonon Brah, cư ngụ trên đỉnh núi Bà Rá (Yang = Giàng; Thần; Brah phiên âm thành Bà Rá, đây cũng chính là tên gọi núi Bà Rá sau này). Người S'tiêng sùng

Tổng Bí thư Tô Lâm và các đại biểu dâng hương, dâng hoa tưởng niệm tại Đền thờ liệt sĩ và đồng bào tử nạn núi Bà Rá.

Ảnh: PV

bái, kính cẩn suy tôn thần núi Bà Rá là vị thần cao nhất. Khi cư dân S'tiêng yên bình, no đủ, những lúc rảnh rỗi, thần núi Bà Rá thường ngồi trên một tảng đá lớn giữa lưng chừng núi để dẹt thổ cẩm. Giai thoại, đường mây giăng kín lối kéo dài từ đỉnh xuống chân núi vốn là dải thổ cẩm của thần núi Bà Rá dẹt thành, còn tảng đá lớn bà thường ngồi dẹt chính là đôi Bàn Lãng cổ tích ngày nay.

Cư dân nơi đây tin rằng, thần núi Bà Rá và các thần linh, đã linh ứng trước lòng thành của họ, trừng trị quân xâm lược, phù trợ cho quốc thái dân an. Hằng năm, nhất là ngày mừng 1 đến mừng 3 và Rằm tháng 3 (Âm lịch), cư dân duy trì dâng hương đền thờ cúng linh thần núi Bà Rá - Bà Chúa xứ Nương Nương và hương hồn các anh hùng liệt sĩ tại Miếu Bà Rá.

Nhiều người lên núi thành tâm Lễ Bà, viếng Miếu, vãng cảnh, thần núi Bà Rá và các thần linh; Linh thần nghĩa sĩ nơi đây cảm kích trước lòng thành, phù trợ cho họ cuộc sống ngày một ấm no, bình an, đón nhận may mắn. Từ đó họ luôn hàm ơn hướng về Bà Rá bằng tấm lòng thiện nguyện.

...ĐỀN LỊCH SỬ OAI HÙNG

Đầu thế kỷ XX, khi thực dân Pháp mở rộng công cuộc khai thác thuộc địa, nhiều cư dân người Kinh và các dân tộc Bắc và Trung bộ di dân vào khẩn hoang, tuyển mộ phu cho các đồn điền cao su ở khu vực Đông Nam bộ. Họ mang theo tục thờ cúng Thành Hoàng làng, thờ Bà chúa xứ Nương Nương du nhập, gắn bó và hòa nhập với tín ngưỡng thờ thần của cư dân địa phương. Nhận thấy địa hình rừng

núi Bà Rá hiểm trở, phức tạp, nhằm thuận tiện trong việc quản lý điều hành, năm 1904 thực dân Pháp đã đặt đồn, thành lập quận Bà Rá mở đầu cho cuộc khai thác và xâm lược vùng đất đỏ cao nguyên. Đồng bào S'tiêng cho rằng, nhờ có thần linh phù hộ mà họ mới bảo vệ được hàng trăm lượt cán bộ cách mạng về hoạt động bí mật trên núi Bà Rá khỏi sự truy sát của giặc Pháp rồi sau này là giặc Mỹ. Đồng bào S'tiêng không chỉ tiếp tế lương thực, vũ khí, súng đạn, nuôi giấu cán bộ mà còn trực tiếp tham gia chiến đấu cùng bộ đội.

Khi phong trào cách mạng lên cao, thực dân Pháp lại tiếp tục lợi dụng vùng Bà Rá rừng thiêng, nước độc, hiểm trở, nhiều thú dữ. Năm 1940 chúng đã cho xây dựng tại chân núi Bà Rá một nhà

tù, thực chất là các trại với mục đích tàn bạo là giam cầm những người chống đối. Cuộc sống của công nhân, của những tù chính trị vô cùng cực khổ, đói khát, bị tra tấn đòn roi, rừng thiêng nước độc, thú dữ... đến nỗi ngày nào cũng có người nằm xuống vĩnh viễn. Những người phu cao su, Nhân dân trong vùng chỉ còn biết hướng về thần núi Bà Rá và các thần linh cầu xin quốc thái dân an, tai qua nạn khỏi. Bởi lẽ, họ tin vào sự linh thiêng của thần núi Bà Rá và đem đức tin Chúa xứ Nương Nương, Thành Hoàng làng từ cổ hương hòa nhập với tín ngưỡng thờ thần của cư dân địa phương để khấn cầu. Năm 1943, những người phu đồn điền, tù nhân đã xin chính quyền thực dân Pháp cho dựng một miếu thờ, lấy danh nghĩa là thờ Chúa xứ Nương Nương để cầu nguyện và được Sở mật thám Pháp chấp thuận, (bút tích còn lưu giữ mặt sau bài vị Bà). Nỗi thống khổ của những tù nhân Bà Rá không sao kể xiết, vì vậy, trại tù trở thành nơi cho những nhà cách mạng hoạt động, họ đã vận động, giác ngộ những phạm nhân trở thành những chiến sĩ Cộng sản đi theo con đường của Đảng. Sang kháng chiến chống Mỹ, núi Bà Rá tiếp tục mang nặng sứ mệnh của công cuộc giải phóng, thống nhất đất nước.

Trong cuốn sách tự truyện “Cảm ơn cuộc đời” (T90) của ông Nguyễn Văn Thỏa - một cựu chiến binh đội Biệt động Bà Rá còn ghi: *Đồng đội tôi - nhớ mãi không quên “Ngày 9-3-1969, tôi còn là cán vụ cho đồng chí Đỗ Văn Nguyên là Bí*

thư Tỉnh ủy Phước Long. Vậy mà đến ngày hôm sau, 10-3-1969 tôi có quyết định được điều động lên công tác ở đội Biệt động Bà Rá... Trải qua thời gian chiến đấu công tác, rất nhiều anh chị em đồng đội hy sinh. Đền thờ Bà Rá còn khắc ghi tên. Chúng tôi, những người còn sống luôn nhớ về các anh chị với những kỷ niệm: Hang dơi và nôi cháo mừng Ngày Quốc tế Lao động; Phương châm - Đi không dấu, nấu không khói, nói không tiếng; Công tác quân sự, dân vận và binh vận của đội biệt động... ”. Còn đây ấp những trang viết thật cảm động về sự hy sinh anh dũng của các chiến sĩ chiến đấu tại Bà Rá ngày ấy. Bà Rá là một căn cứ địa cách mạng vững chắc, góp phần cho công cuộc giải phóng quê hương, đất nước. Ngày nay, Bà Rá là Di tích Lịch sử và Danh thắng đẹp hiếm có, đồng thời cũng là điểm đến tưởng nhớ linh hồn các anh hùng liệt sĩ.

Trong những ngày đầu Xuân mới (5-1-2025), nhân chuyến công tác tại Bình Phước, Tổng Bí thư Tô Lâm cùng đoàn công tác đã dành thời gian đến Đền thờ liệt sĩ và đồng bào tử nạn núi Bà Rá kính cẩn dâng hương, hoa và mặc niệm tưởng nhớ, tri ân công lao to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các liệt sĩ, đồng bào tử nạn đã ngã xuống để bảo vệ quê hương, đất nước. Tổng Bí thư Tô Lâm cho rằng: Sự hy sinh cao cả đó đã làm nên những chiến công oanh liệt của dân tộc Việt Nam. Đồng thời đề nghị địa phương cần tiếp tục khai thác hiệu quả các tiềm năng,

thế mạnh nhờ vị trí địa lý thuận lợi. Nhất là tập trung chỉ đạo, ưu tiên nguồn lực để phát triển các loại hình du lịch; tìm hiểu lịch sử, tâm linh, sinh thái, nghỉ dưỡng và trải nghiệm mang đặc trưng riêng, từng bước đưa Phước Long trở thành điểm đến du lịch hấp dẫn của khu vực. Dịp này, Tổng Bí thư đã chúc mừng Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân thị xã Phước Long được Chủ tịch Nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất.

VÀ MIỀN DI SẢN

Ngày 20-4-1995 Thứ trưởng Bộ Văn hóa Thông tin Lưu Trần Tiêu đã ký quyết định số:1568 về việc công nhận: **Di tích lịch sử và thắng cảnh NÚI BÀ RÁ - THÁC MƠ**. Trước đó, từ năm 1993 giải Việt dã leo núi “Chinh phục đỉnh cao Bà Rá” đã được phát động đến nay đã tròn 30 năm. Sứ mệnh của Đài tiếp vận Bà Rá cũng đã kết thúc... nhưng những câu hát vẫn còn vọng mãi “*Cánh sóng bay xa qua khắp mọi miền. Từ đồng quê đến nơi phố thị. Từ đồng bằng cho đến vùng cao... Lòng bồi hồi nhớ chuyện ngày xưa*”.

Những tình cảm sâu đậm của du khách cũng như văn nghệ sĩ đến đây đã dâng trào cảm xúc để lại nhiều tác phẩm: Tranh, Ảnh, Âm nhạc, Điện ảnh, Văn, Thơ... thật sự làm lay động bao con tim “*Chuyện về bao chàng trai cô gái đến nơi này khai phá rừng hoang. Bắt con suối reo vang làm đàn. Bắt cơn gió lao xao làm nhạc. Nhờ làn mây bay làm cánh sóng. Đồi Bằng Lăng trở thành đôi thơ*” còn bài hát Xuân trên đồi Bằng Lăng còn trữ

Du khách đi lễ chùa Bà Rá đầu Xuân.

Ảnh: TL

tình và lãng mạn, dịu dàng “*Chiều trên đồi Bằng lãng/Gió đưa mây về bên nắng/Chiều trên đồi Bằng Lãng/Gió mang theo lời xa vắng/Đồi Bằng Lãng vào Xuân/Đàn là tiếng của suối/Lời là tiếng của gió hát vi vu...*” (Võ Đông Điền), hay những câu thơ phảng phất sử thi.

...Rừng Bà Rá phủ đầy huyền thoại

*Đã nghìn năm ẩn nấu linh hồn
Tiếng vọng lại từ nơi cuối vực
Khởi chiều loang mắt lệ hoàng hôn...*

(Bà Rá hoài vọng - Lê Viết Liệu)

Năm 2015, Miếu Bà Rá được UBND tỉnh Bình Phước công nhận là Di tích cấp tỉnh, theo đó, Lễ hội miếu Bà Rá được tổ chức quy mô và trang trọng hơn, ngoài nghi thức: Giỗ Bà (chính lễ), còn có nghi thức cúng địa nàng, dâng hoa; cúng bia tưởng niệm tưởng

nhớ các anh hùng liệt sĩ và đồng bào tử nạn qua các thời kỳ kháng chiến tại Bà Rá. Phần lễ trang trọng đan xen với các hoạt động Văn hóa - Nghệ thuật dân gian như múa lân, múa mâm ngũ quả, hát chầu văn, hầu giá, hầu đồng... làm cho Lễ hội vừa linh thiêng, trang nghiêm lại vừa sôi nổi, thu hút cư dân trong vùng và du khách thập phương.

Đến nơi đây, đầu Xuân trải hội với Giải Việt dã Chinh phục đỉnh cao Bà Rá (6-1) mang tầm quốc tế. Đất và người Phước Long hiền hòa, hiếu khách, cảnh vật quanh năm cây trái xanh tươi. Du khách đến sẽ có cơ hội đắm mình vào không gian bao la rừng núi; hòa vào hệ sinh thái miệt vườn ở những vùng lân cận; trải nghiệm câu cá trên diện tích hàng nghìn hecta mặt nước hồ Thác Mơ để thưởng ngoạn du lịch. Ai đó có sở thích tìm hiểu nguồn

cội về truyền thuyết của ngọn núi Bà Rá có thể tìm đến đời sống cộng đồng người S'tiêng, vẫn còn đó những truyền thuyết, di sản trong công cuộc khẩn hoang, định cư gắn liền với núi Bà linh thiêng.

Xuân mới 2025, Phước Long tròn 50 năm giải phóng (6/01/1975 -6/01/2025). Thành tựu mà Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân ở đây đạt được là bức tranh tươi đẹp, phát triển về nhiều mặt: Phố phường khang trang, đời sống Nhân dân khởi sắc, đặc biệt vinh dự được Chủ tịch Nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất. Núi Bà Rá vẫn sừng sững đứng hiên ngang như một chứng tích vượt thời gian, linh thiêng, phủ màu xanh thắm của sức sống trường tồn, mang đến một không gian miền di sản hiếm có của Nam Trường Sơn và Đông Nam bộ □

PHÁT TRIỂN VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT, GÓP PHẦN XÂY DỰNG VĂN HÓA, CON NGƯỜI BÌNH PHƯỚC TRƯỚC YÊU CẦU MỚI

PGS, TS NGUYỄN THẾ KỶ

S o với các tỉnh, thành phố phía Nam, nhất là vùng Đông Nam bộ, Bình Phước có những đặc điểm về lịch sử, địa lý, địa hình, khí hậu, địa chất, tài nguyên, dân tộc, tôn giáo... nhiều nét riêng, nhiều lợi thế. Bình Phước là vùng đất giàu trầm tích văn hóa, “địa lợi, nhân hòa”, xưa gần Gia Định, Sài Gòn, nay gần Thành phố Hồ Chí Minh; giáp biên giới với ba tỉnh của Campuchia, giáp vùng Tây Nguyên xa xanh hùng vĩ và trù phú; giáp các tỉnh Bình Dương, Tây Ninh, Đồng Nai, Lâm Đồng, Đắk Nông; vừa hội tụ, vừa lan tỏa trong vùng kinh tế trọng điểm Nam bộ. Từ bao đời nay, các dân tộc Kinh, S’tiêng, Khmer, Hoa đoàn kết, âm áp, chung lòng, chung sức khai phá, xây dựng quê hương; sau này có thêm một số dân tộc ít người nữa từ phía Bắc vào như Tày, Nùng, Mường, Dao, Thái...

Bình Phước có nhiều Di tích Lịch sử, Văn hóa, nhiều Danh lam Thắng cảnh, các lễ hội và hoạt động văn hóa tiêu biểu như

Rừng nguyên sinh Tây Cát Tiên, Vườn Quốc gia Bù Gia Mập, hồ suối Lam, hồ Sóc Xiêm, Trảng Cỏ Bàu Lạch, núi Bà Rá - Thác Mơ, các thác nước Đakmai, thác Đứng, thác Voi, Rừng bán ngập lòng hồ thủy điện Cần Đơn; các Di tích Căn cứ Quân uỷ Bộ Chỉ huy các lực lượng GPMNVN và Trụ sở Chính phủ CMLTMNVN (ở huyện Lộc Ninh), Di tích Lịch sử Cách mạng ở Núi Bà Rá, sóc Bom Bo; các đình, chùa, thành: chùa Sóc Lớn, Đình thần Hưng Long, thành tròn An Khương, Lộc Tấn 2...; Lễ hội cầu mưa của người dân tộc S’tiêng, Lễ hội miếu Bà Rá; Tết mừng lúa mới của người M’nông, Tết Chol Chnăm Thmây của người Khmer, Lễ hội Dolta...; các món ngon dân dã mà ấn tượng như bánh hạt điều, hạt điều rang muối, ve sầu sữa chiên giòn, thịt heo thả rừng, cơm lam, canh thụt, canh cá lóc, đọt mây nướng... Đưa Văn học, Nghệ thuật gắn với Di sản Văn hóa các Dân tộc Kinh, S’tiêng, Khmer, Hoa, Tày, Nùng, Mường, Dao, Thái...

thổi hồn, chấp cánh cho giá trị các Di tích Lịch sử, Di sản Văn hóa, các Danh lam Thắng cảnh, các lễ hội, các hoạt động văn hóa tiêu biểu là con đường, là cách thức tốt nhất để phát triển văn hóa, xây dựng con người Bình Phước giàu có, phong phú, văn minh.

Văn học, Nghệ thuật Bình Phước và đội ngũ văn nghệ sỹ ở Trung ương cũng như các địa phương bạn, khi viết về Bình Phước, tham gia phát triển Văn hóa, xây dựng con người Bình Phước cần chú ý đến bản sắc Văn hóa Bình Phước, Văn hóa Đông Nam bộ, Văn hóa Việt Nam; khơi dậy niềm tự hào và khát vọng phát triển quê hương Bình Phước ngày càng đổi mới, tiến bộ, giàu mạnh, phồn vinh, hạnh phúc. Xây dựng con người Bình Phước phát triển toàn diện, là những chủ thể văn hóa có bản lĩnh, sáng tạo, với những phẩm chất yêu nước, yêu quê hương, đoàn kết, dũng cảm, cần cù, sáng tạo, nghĩa tình, nhân văn. Trong

PGS, TS Nguyễn Thế Kỷ, Chủ tịch Hội đồng Lý luận, phê bình Văn học, Nghệ thuật Trung ương nêu bật một số nội dung về phát triển Văn học, Nghệ thuật góp phần xây dựng Văn hóa, Con người Bình Phước trước yêu cầu mới.

tình hình mới, Bình Phước cần coi trọng việc xây dựng nền văn hóa số thích ứng với nền kinh tế số, kinh tế xanh, xã hội số, công dân số... Chú trọng đầu tư, phát triển công nghệ số trong lĩnh vực văn hóa, văn học, nghệ thuật. Số hóa các di sản văn hóa, các nguồn tài nguyên văn hóa nhằm tạo dựng nguồn dữ liệu số đầy đủ, hấp dẫn về Văn hóa, Con người Bình Phước. Phát triển các ngành Công nghiệp Văn hóa của tỉnh theo định hướng đi của nền kinh tế số. Xây dựng, từng bước hoàn thiện hệ thống văn bản pháp luật và hành lang pháp lý nhằm khuyến khích phát triển thị trường Văn hóa,

Văn nghệ số, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ trên không gian số. Có các biện pháp hạn chế, ngăn chặn các ảnh hưởng, tác động từ mặt trái, mặt tiêu cực quá trình chuyển đổi số đến đời sống xã hội, nhất là với văn hóa, con người, đặc biệt là giới trẻ. Xác lập quyền lực mềm quốc gia và sức mạnh mềm của quê hương Bình Phước bằng văn hóa, con người với các chính sách phát triển hợp lý, trên cơ sở các giá trị đặc sắc, lợi thế cạnh tranh của tỉnh.

Tiếp tục thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Bình Phước nhiệm kỳ

2020 - 2025: Đặc biệt coi trọng việc thông qua tác phẩm Văn học, Nghệ thuật để giáo dục lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc và truyền thống quê hương, trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp Nhân dân, nhất là thanh thiếu niên. Nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của phát triển văn hóa, xây dựng con người trong đổi mới và phát triển bền vững của tỉnh, coi đó là nhiệm vụ trọng tâm của cấp ủy Đảng và chính quyền các cấp.

Gắn kết chặt chẽ, nhuần nhuyễn các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển văn hóa và xây dựng con người Bình Phước với các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển

kinh tế - xã hội của từng ngành, từng cấp; phát huy năng lực, trách nhiệm người đứng đầu trong việc phát triển văn hoá, xây dựng con người.

Hoàn thiện thể chế, đổi mới tư duy quản lý văn hóa, cải cách bộ máy quản lý Nhà nước về văn hóa theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, đảm bảo vai trò kiến tạo phát triển văn hóa, xây dựng con người, tăng cường hiệu quả của các hệ thống thiết chế văn hóa đã có và sẽ có.

Thực hiện chức năng kiến tạo phát triển văn hoá, con người, xây dựng khuôn khổ thể chế phù hợp và tạo điều kiện cần thiết để phát huy năng lực và sức sáng tạo vì lợi ích của con người, bảo đảm tính hài hoà và đóng góp thiết thực cho xã hội.

Đầu tư phát triển một số cơ sở đào tạo năng khiếu, tài năng Văn hoá Nghệ thuật ở tỉnh hoặc gửi các nơi khác phù hợp với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập cùng đất nước ra thế giới. Hỗ trợ đào tạo nghệ thuật khó, hiếm, đỉnh cao, nghệ thuật truyền thống. Khuyến khích nghệ sĩ, nghệ nhân tham gia giảng dạy, bảo tồn, trao truyền các bộ môn nghệ thuật đặc thù. Thực hiện chính sách miễn, giảm học phí cho học sinh các bộ môn nghệ thuật truyền thống dân tộc.

Coi trọng việc thông qua Văn học, Nghệ thuật để góp phần xây dựng văn hóa trong chính trị, trong kinh tế, đặc biệt là văn hóa trong Đảng, cơ quan công quyền trở thành tấm gương đạo đức cho xã hội, văn hóa doanh nghiệp trở thành hệ điều tiết cho sự phát triển kinh tế - xã hội. Trọng tâm là xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức có phẩm chất đạo đức, tận tụy, sáng tạo, hết lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân; có ý thức thượng tôn pháp luật, dân chủ đi đôi với kỷ luật, kỷ cương; tự do cá nhân gắn với trách nhiệm xã hội và nghĩa vụ công dân. Ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức.

Xây dựng, bổ sung và hoàn thiện cơ chế, chính sách phát triển các ngành Công nghiệp Văn hóa trong thời kỳ mới nhằm cải thiện điều kiện kinh doanh sản phẩm, dịch vụ văn hóa, nâng cao hiệu quả việc thực thi quyền sở hữu trí tuệ và các quyền liên quan, thúc đẩy cạnh tranh lành mạnh trên thị trường.

Tổ chức các sự kiện Văn hóa Nghệ thuật vùng, quốc gia

tại tỉnh, trở thành các sự kiện thường niên, có uy tín, thu hút sự tham gia của các nghệ sĩ và các tổ chức Văn hóa, Nghệ thuật có uy tín, được đông đảo công chúng quan tâm.

Phát triển Văn học, Nghệ thuật Bình Phước đáp ứng được yêu cầu phát triển kinh tế, xây dựng con người tinh nhà theo tinh thần Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị (khóa X) và Kết luận số 84 của Bộ Chính trị (khóa XIII). Tạo mọi điều kiện cho sự tìm tòi, sáng tạo của đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ để có nhiều tác phẩm có giá trị tư tưởng và nghệ thuật, thấm nhuần tinh thần nhân văn, dân tộc, dân chủ, tiến bộ, phản ánh chân thật, sinh động, sâu sắc đời sống, lịch sử dân tộc và công cuộc đổi mới đất nước, quê hương. Đẩy mạnh sáng tác, quảng bá tác phẩm, công trình về đề tài cách mạng, kháng chiến, lịch sử dân tộc, công cuộc đổi mới đất nước. Đổi mới phương thức hoạt động của các Hội Văn học, Nghệ thuật của tỉnh nhằm tập hợp, tạo điều kiện để văn nghệ sĩ hoạt động tích cực, hiệu quả. Khuyến khích Nhân dân sáng tạo, trao truyền và phát huy các giá trị Văn hóa Dân tộc, quê hương. Trọng dụng, tôn vinh trí thức, văn nghệ sĩ, nghệ nhân, tài năng trẻ trên cơ sở công hiến cho đất nước, cho tỉnh nhà □

PHÁT HUY VAI TRÒ VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT TRONG XÂY DỰNG VĂN HÓA, BỒI DƯỠNG TÂM HỒN, LỐI SỐNG CON NGƯỜI VIỆT NAM

▣ PHẠM QUÝ TRỌNG

Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa X nêu rõ: “Văn học Nghệ thuật là lĩnh vực rất quan trọng, đặc biệt tinh tế của văn hoá; là nhu cầu thiết yếu, thể hiện khát vọng Chân, Thiện, Mỹ của con người; là một trong những động lực to lớn trực tiếp góp phần xây dựng nền tảng tinh thần của xã hội và sự phát triển toàn diện của con người Việt Nam”. Văn học và Nghệ thuật không chỉ là sản phẩm của tư duy sáng tạo mà còn là tấm gương phản chiếu đời sống xã hội, nơi lưu giữ các giá trị Văn hóa, Lịch sử và tinh thần dân tộc. Văn học, Nghệ thuật giúp bồi đắp tâm hồn, gợi mở tình cảm, xây dựng nhân cách và định hướng lối sống cho con người.

Đặc biệt, trong thời kỳ hội nhập sâu rộng và tác động mạnh mẽ của chuyển đổi số, Văn học, Nghệ thuật có vai trò quan trọng trong việc đối phó với những thách thức về sự xuống cấp giá trị đạo đức, tình cảm và lối sống. Đây là nền tảng mềm để xây dựng con người Việt Nam với trái tim giàu lòng nhân ái, ý chí kiên cường và khát vọng phát triển. Chúng ta không chỉ cần một xã hội phát triển về

kinh tế mà còn cần một xã hội giàu đẹp về tâm hồn, văn hóa và đạo đức.

Trong thời gian qua, chúng ta chứng kiến sự phát triển kinh tế - xã hội của khu vực Đông Nam bộ nói chung và Bình Phước nói riêng. Có thể nói một cách ví von là việc phát triển của khu vực Đông Nam bộ là “4 đợt sóng” thì Bình Phước nằm ở làn sóng cuối. Làn sóng thứ nhất cho việc đầu tư phát triển các khu công nghiệp, tốc độ đô thị hóa diễn ra nhanh chóng ở TP Hồ Chí Minh, đợt hai là Đồng Nai, Bình Dương, sau đó là Long An. Hiện Bình Phước mới bắt đầu quá trình này. Do đó, cùng với sự phát triển Kinh tế - Xã hội, Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa thì việc chúng ta chuẩn bị trước cho việc bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm, lối sống con người trong bối cảnh đó là hết sức khoa học và phù hợp với thực tiễn.

1. Văn học, Nghệ thuật góp phần bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm, xây dựng nhân cách và định hướng lối sống

Văn học và Nghệ thuật chính là nguồn cảm hứng bất tận làm phong phú đời sống tinh thần. Những tác

phẩm kinh điển như truyện Kiều của Nguyễn Du, nhạc của Văn Cao hay các bức tranh của Nguyễn Gia Trí đã khơi gợi cảm xúc mãnh liệt, tạo nên giá trị thẩm mỹ sâu sắc. Thông qua các tác phẩm này, con người học được cách yêu thương, đồng cảm và sẻ chia với những số phận khác nhau.

Không dừng lại ở đó, Văn học, Nghệ thuật còn là nguồn cảm hứng để sống đẹp. Những bài hát cách mạng, các câu chuyện truyền cảm hứng từ cuộc sống thường ngày, hay các bộ phim nhân văn không chỉ giúp con người nhận ra giá trị đích thực của hạnh phúc mà còn khơi dậy tinh thần trách nhiệm đối với cộng đồng và đất nước.

Bồi dưỡng tâm hồn và tình cảm: Văn học và Nghệ thuật mang đến những giá trị tinh thần sâu sắc, giúp con người cảm nhận vẻ đẹp của cuộc sống, sự chân thành trong tình cảm và lòng trắc ẩn. Những tác phẩm Văn học, Âm nhạc, Hội họa, hay Điện ảnh không chỉ khơi dậy cảm xúc, mà còn giúp con người thấu hiểu và chia sẻ những niềm vui, nỗi buồn, những đau khổ, hy vọng của người khác. Điều này làm phong phú đời sống tinh thần,

giúp con người đối diện và vượt qua khó khăn trong cuộc sống.

Hình thành nhân cách và đạo đức: Các tác phẩm Văn học, Nghệ thuật thường xuyên đề cập đến các giá trị đạo đức, như sự trung thực, lòng dũng cảm, tình yêu thương, tôn trọng lẽ phải và công lý. Những bài học nhân văn từ các tác phẩm này giúp hình thành nhân cách, thúc đẩy con người sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội. Từ đó, những giá trị này lan tỏa trong cộng đồng, góp phần xây dựng một xã hội công bằng, văn minh.

Ảnh hưởng đến lối sống và thái độ sống: Văn học và Nghệ thuật không chỉ dừng lại ở việc truyền

tải những giá trị tinh thần mà còn có tác dụng thay đổi nhận thức, thúc đẩy hành động. Chúng khơi gợi những suy nghĩ về cách thức con người đối diện với xã hội hiện đại, làm việc, học tập và cư xử trong các mối quan hệ. Những tác phẩm phản ánh các vấn đề xã hội, môi trường, sức khỏe tinh thần sẽ khuyến khích con người thay đổi lối sống, hướng đến một cuộc sống lành mạnh và bền vững hơn.

Góp phần bảo tồn và phát huy bản sắc Văn hóa Dân tộc: Văn học, Nghệ thuật còn là phương tiện quan trọng để bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Những câu chuyện lịch sử, huyền thoại, những tác phẩm

Văn học Dân gian, nghệ thuật truyền thống là những sợi dây kết nối thế hệ trẻ với quá khứ, giúp họ hiểu và trân trọng hơn những giá trị văn hóa đã hình thành nên bản sắc dân tộc.

Trong bối cảnh xã hội hiện đại, khi con người đối diện với nhiều thử thách, cám dỗ và tác động từ các yếu tố bên ngoài, Văn học và Nghệ thuật đóng vai trò như một chiếc gương phản chiếu, giúp con người nhận thức rõ hơn về bản thân, về những gì là quan trọng trong cuộc sống. Do đó, việc phát huy vai trò của Văn học và Nghệ thuật trong việc bồi dưỡng tâm hồn, nhân cách và lối sống của con người Việt Nam là một yếu

Đồng chí Phạm Quý Trọng - Phó Vụ trưởng, Phó Trưởng Cơ quan Thường trực khu vực miền Nam, Ban Tuyên giáo Trung ương chia sẻ một số giải pháp phát huy vai trò Văn học, Nghệ thuật trong xây dựng văn hóa, bồi dưỡng tâm hồn, lối sống con người Việt Nam. Ảnh: PV

tổ không thể thiếu để xây dựng một xã hội phát triển bền vững và nhân văn.

2. Văn học, Nghệ thuật, đời sống văn hóa, tinh thần bị ảnh hưởng bởi những nhân tố nào?

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và giao thoa văn hóa ngày càng mạnh mẽ, Việt Nam đã tiếp nhận nhiều giá trị mới mẻ từ các nền văn hóa khác nhau. Tuy nhiên, quá trình này không chỉ mang lại lợi ích mà còn xuất hiện những hiện tượng lệch chuẩn, làm ảnh hưởng đến bản sắc văn hóa truyền thống và các giá trị đạo đức, xã hội.

Hiện nay, đời sống văn hóa và tinh thần của mỗi cá nhân và cộng đồng đang chịu ảnh hưởng từ nhiều yếu tố đa chiều, cả tích cực lẫn tiêu cực, bao gồm:

Một là, quá trình toàn cầu hóa và hội nhập văn hóa. Văn hóa nước ngoài tràn vào mạnh mẽ, trong đó có cả những yếu tố không phù hợp, làm phai nhạt giá trị truyền thống. Một bộ phận người trẻ chạy theo lối sống “tây hóa,” từ bỏ bản sắc dân tộc, dẫn đến sự mai một của các giá trị truyền thống.

Hai là, sự phát triển của công nghệ và mạng xã hội. Các tác động tiêu cực từ mạng xã hội như: Thông tin xấu độc, tin giả lan tràn gây hoang mang, chia rẽ và làm lệch lạc nhận thức. Thêm vào đó, việc truy cập vào mạng xã hội quá nhiều dẫn đến một số người trẻ chạy theo lối sống ảo, đặt nặng

giá trị vật chất, hình thức, sống vì “like” thay vì chú trọng vào giá trị thật của tâm hồn. Các hiện tượng “idol hóa” cá nhân nổi tiếng bất kể giá trị thực sự của họ, đặc biệt trên các nền tảng mạng xã hội, gây lệch lạc trong nhận thức về giá trị thực và ảo. Các mối quan hệ trở nên “ảo hóa”, ưu tiên tương tác trên mạng xã hội hơn là sự gắn bó trực tiếp trong đời thực.

Ba là, áp lực kinh tế và xã hội hiện đại. Chạy theo đồng tiền, nhiều người mải mê với công việc, kiếm tiền mà bỏ quên việc nuôi dưỡng đời sống tinh thần, tình cảm gia đình. Áp lực cuộc sống dẫn đến lối sống thực dụng, vô cảm trong một số nhóm người. Từ đây dẫn đến sự vô cảm trong đạo đức và lối sống, nhiều người thờ ơ trước khó khăn của người khác hay thiếu ý thức cộng đồng.

Bốn là, những giá trị truyền thống đang bị mai một. Gia đình không còn là nơi gắn kết tình cảm như trước. Gia đình truyền thống nhiều thế hệ bị thay thế bởi gia đình hạt nhân hoặc gia đình đơn thân, dẫn đến giảm gắn kết giữa các thành viên... Các phong tục, tập quán như ngày lễ, Tết truyền thống bị thay thế bởi các hoạt động hiện đại như du lịch, giải trí.

Năm là, một số loại hình nghệ thuật truyền thống bị lãng quên hoặc xem là “lỗi thời”. Nhiều loại hình nghệ thuật như hát Chèo, Cải lương, hay tranh Đông Hồ không

còn được quan tâm. Một số người, đặc biệt là giới trẻ, có xu hướng chạy theo văn hóa ngoại lai mà coi nhẹ hoặc bỏ qua các giá trị văn hóa truyền thống.

Sáu là, lệch chuẩn về ngôn ngữ, sử dụng tiếng Việt không đúng chuẩn. Một số người trẻ lạm dụng tiếng lóng, từ ngữ ngoại lai hoặc cố tình sai chính tả để “gây chú ý”, làm mai một sự trong sáng của tiếng Việt. Pha trộn ngôn ngữ không phù hợp, lạm dụng các cụm từ tiếng Anh trong giao tiếp hàng ngày mà không hiểu rõ ý nghĩa, hoặc kết hợp ngôn ngữ một cách tùy tiện.

3. Một số giải pháp và đề xuất

Để phát huy vai trò của Văn học, Nghệ thuật trong bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm, nhân cách và lối sống con người Việt Nam nói chung và con người tỉnh Bình Phước nói riêng, tôi xin đề xuất một số giải pháp như sau:

Thứ nhất, đẩy mạnh giáo dục Văn học, Nghệ thuật trong nhà trường. Cần tăng cường giảng dạy các tác phẩm kinh điển và đương đại trong chương trình giáo dục. Đồng thời, tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa như Câu lạc bộ Văn học, triển lãm nghệ thuật để học sinh tiếp cận và yêu thích. Tạo điều kiện cho học sinh các cấp “sân khấu hóa” các tác phẩm nghệ thuật, việc biểu diễn sẽ góp phần lan tỏa những giá trị tinh thần tích cực.

Thứ hai, nâng cao chất lượng sáng tác trong lĩnh vực Văn học, Nghệ thuật. Nhà nước và các tổ chức cần tạo điều kiện hỗ trợ các nhà văn, nghệ sĩ trẻ có tiềm năng. Đồng thời, cần đầu tư vào việc sáng tác những tác phẩm có giá trị cao cả về nội dung và nghệ thuật.

Đầu tư cho các nhà văn, nghệ sĩ tham gia các trại sáng tác, cổ vũ khích lệ họ tham dự các cuộc thi sáng tác tác phẩm Văn học Nghệ thuật, giúp họ sáng tạo ra các tác phẩm sâu sắc, giàu giá trị tư tưởng, đồng thời dẫn dắt công chúng đến với cái đẹp. Trong bối cảnh mới, nhà văn, nghệ sĩ cần đổi mới tư duy sáng tạo, ứng dụng công nghệ để làm giàu thêm cho kho tàng Văn học, Nghệ thuật, và gắn kết chặt chẽ với các lĩnh vực giáo dục, truyền thông để lan tỏa những giá trị nhân văn.

Thứ ba, phổ biến Văn học, Nghệ thuật đến đông đảo công chúng. Bên cạnh cổ vũ sáng tác, chúng ta cần khích lệ việc tổ chức các chương trình “Công nghiệp Văn hóa” theo đúng tinh thần Nghị quyết số 33-NQ/TW, ngày 9/6/2014, Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về xây dựng và phát triển Văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước. Phát triển Công nghiệp Văn hóa đi đôi với xây dựng, hoàn thiện thị trường văn hóa nhằm khai thác và phát

huy những tiềm năng và giá trị đặc sắc của văn hóa Việt Nam; khuyến khích xuất khẩu sản phẩm văn hóa, góp phần quảng bá văn hóa Việt Nam ra thế giới.

Ứng dụng công nghệ hiện đại để đưa văn học, nghệ thuật lên các nền tảng số. Tạo ra các sân chơi nghệ thuật cộng đồng để mọi người cùng tham gia và thưởng thức.

Thứ tư, bảo tồn và phát huy di sản Văn hóa Nghệ thuật. Bên cạnh việc bảo tồn những Di tích Lịch sử văn hóa cũng cần số hóa các giá trị văn hóa truyền thống, kết hợp với nghệ thuật đương đại để làm mới di sản, tạo sức hút với thế hệ trẻ.

Vừa qua, Bình Phước đã tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 33, trong đó có nhiều kết quả đã đạt được như: Tỉnh đã có nhiều mô hình mới, cách làm hay, sáng tạo trong triển khai thực hiện, cụ thể hóa các quan điểm của Đảng trong xây dựng và phát triển văn hóa, con người gắn với điều kiện thực tế của địa phương, đúng như Nghị quyết số 14-NQ/TU về xây dựng và phát triển Văn hóa, con người Bình Phước năm 2030, định hướng đến năm 2045. Là một tỉnh còn nhiều khó khăn nhưng Bình Phước đã rất quan tâm đầu tư cho Văn hóa, Văn học Nghệ thuật với nhiều cơ chế, chính sách thiết thực, hiệu quả, phù hợp với từng lĩnh vực, địa bàn, đối tượng. Trong 10 năm qua, địa phương

đã xây dựng nhiều thiết chế văn hóa, đầu tư cho không chỉ Công nghiệp Văn hóa, quản lý văn hóa mà tăng cường bổ sung nguồn nhân lực văn hóa...

Do đó, đề nghị tỉnh tiếp tục tăng cường đầu tư các thiết chế văn hóa như nhà hát, rạp chiếu phim, bảo tàng, thư viện, trung tâm triển lãm Văn hóa Nghệ thuật, trung tâm biểu diễn nghệ thuật... góp phần tạo điều kiện cho người dân được hưởng thụ và sáng tạo văn hóa ngày một tốt hơn. Bảo tồn, phát huy sự phong phú của văn hóa các dân tộc trên địa bàn tỉnh với mục tiêu chung xây dựng và phát triển văn hóa Bình Phước đa dạng, bản sắc và hội nhập; vừa đậm đà giá trị Văn hóa của Dân tộc, vừa giàu có bản sắc của địa phương. Xây dựng con người Bình Phước phát triển toàn diện, có đầy đủ những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam; đồng thời phát huy mạnh mẽ các đặc tính nổi trội là hòa hợp, nghĩa tình, tự cường, kỷ cương, sáng tạo.

Văn học và Nghệ thuật là nguồn lực mềm vô cùng quan trọng trong việc xây dựng con người Việt Nam toàn diện. Chúng ta cần chung tay để phát huy tối đa vai trò của Văn học, Nghệ thuật, không chỉ vì mục tiêu bồi dưỡng tâm hồn, tình cảm, nhân cách mà còn để làm giàu thêm bản sắc văn hóa, khơi dậy tinh thần dân tộc và thúc đẩy xã hội phát triển bền vững □

Nguyễn Văn Phúc - ĐƯA NHIẾP ẢNH BÌNH PHƯỚC VƯƠN RA THẾ GIỚI

NGUYỄN HUY HOÀNG

Nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc là cái tên không còn xa lạ với giới nhiếp ảnh Bình Phước, Đông Nam bộ và cả nước. Anh là người đưa hình ảnh Bình Phước vươn ra thế giới. Sinh năm 1969, Nguyễn Văn Phúc hiện là hội viên Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam, hội viên Chi hội Nhiếp ảnh thuộc Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Bình Phước.

Rời quê hương Thanh Hóa, Nguyễn Văn Phúc theo gia đình vào Bình Phước sinh sống từ năm 1983. Chính vùng đất, con người nơi đây đã vun đắp cảm xúc,

mang lại cho anh cảm hứng sáng tác. Thuận lợi của anh trên bước đường trải nghiệm với Nhiếp ảnh Nghệ thuật chính là vẻ đẹp tiềm ẩn của Bình Phước gắn với những mốc son lịch sử. Từng tên sông, tên núi, tên đất, tên người đều mang vẻ đẹp oai hùng như: Di tích lịch sử khu căn cứ Tà Thiết, Sóc Bom Bo, Di tích địa điểm chốt chặn Tàu Ô, Hồ Dầu Tiếng, Hồ thủy điện Thác Mơ, Vườn quốc gia Bù Gia Mập, Núi Bà Rá, Trảng cỏ Bù Lạch, Thác Đứng, Thác Đăk Mai, Hồ Suối Giai, Chùa Quang Minh, Chùa Phật Quốc Vạn Thành,

những cánh rừng cao su bạt ngàn... được anh truyền tải qua những bức ảnh ẩn chứa nhiều thông điệp, nội dung, bởi anh chọn được góc nhìn xoáy thẳng vào sự vật để chúng tự thân bật lên câu chuyện kể về nhịp đời, nhịp sống quanh mình.

Từ nhỏ, Nguyễn Văn Phúc đã bộc lộ năng khiếu nghệ thuật, yêu thiên nhiên và yêu cái đẹp. Anh luôn không ngừng học hỏi các kỹ thuật chụp và hậu kỳ trong nhiếp ảnh để trau dồi bản thân và cập nhật xu thế của Nhiếp ảnh Hiện đại. Gom nhặt từng chút mỗi ngày

để ngày một tiến bộ hơn. Từ niềm đam mê nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc đã ghi lại những khoảnh khắc đẹp trong cuộc sống, giúp cho anh yêu đời hơn. Anh cho rằng, khi tâm hồn hướng đến cái đẹp thì chúng ta không còn thời gian cho những điều tiêu cực nữa. Trong hành trình theo nghề nhiếp ảnh, Nguyễn Văn Phúc lưu giữ nhiều kỷ niệm, để lại nhiều ấn tượng và thú vị. Những chuyến đi sáng tác cho anh nhiều bài học về sự dũng cảm, lòng gan dạ và khám phá thêm nhiều vẻ đẹp tiềm ẩn chưa được khai thác.

Sau này, khi đã có kha khá tác phẩm ưng ý, nhận được sự động viên từ các anh chị đi trước, Nguyễn Văn Phúc mạnh dạn gửi ảnh tham gia các cuộc thi trong nước và quốc tế, không ngờ đã giành được khá nhiều giải thưởng lớn. Những giải thưởng đầu tiên là động lực giúp anh tin vào khả năng của bản thân theo đuổi đam mê này. Thế là anh đã mạnh dạn đầu tư thêm thiết bị, tìm đến những sân chơi nhiếp ảnh lớn hơn. Từng bước, Nguyễn Văn Phúc đã đưa được tác phẩm của mình đến với nhiều người xem ảnh trong nước và quốc tế.

Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc cho hay: *“Trong cuộc sống, mỗi người có một cách lưu giữ kỷ niệm khác nhau. Có người lưu bằng thơ, bằng nhạc, bằng họa, riêng tôi thì lưu những gì chân thực nhất qua mỗi lần bấm máy. Với người nghệ sĩ, trước hết cứ thấy đẹp là phải ghi nhận, lưu lại vì khoảnh khắc chỉ thoáng qua trong tích tắc, nếu không biết nắm*

bắt để nó trôi đi thì rất đáng tiếc. Những tác phẩm tôi chụp đều bắt nguồn từ tình yêu cuộc sống, đam mê với nghề. Nhiếp ảnh có nhiều thể loại và mỗi thể loại cần những yếu tố khác nhau. Ảnh báo chí quan trọng nhất là khoảnh khắc. Ảnh đời sống cũng vậy. Tôi theo đuổi theo thiên hướng nghệ thuật nên đã cho mình cơ hội sáng tạo những bức ảnh ưng ý...”

Cho đến thời điểm này, Nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc đã đạt được nhiều giải thưởng cao trong nước và quốc tế. Tiêu biểu: Tác phẩm **“Băng đồng”** đạt Huy chương Vàng tại Nhật Bản năm 2006; Bộ ảnh **“Động thiên đường”** giải Khuyến khích do Trung ương tổ chức; **“Đậm tình hữu nghị Việt Nam - Campuchia”** đạt 10 điểm đỏ cuộc thi **“Tự hào một dải biên cương”** do ban tuyên giáo TW phối hợp Bộ VHNT&DL-HNSNAVN tổ chức; **“Tuần tra trên sông Vàm Cỏ”** đạt 10 điểm đỏ cuộc thi **“Tự hào một dải biên cương”** do ban tuyên giáo TW phối hợp Bộ VHNT&DL-HNSNAVN tổ chức; **“Giấc mơ bên suối”** đạt 10 điểm đỏ cuộc thi “Quốc tế VN 21”; **“Giai điệu tình yêu”** đạt 2 điểm đỏ quốc gia cuộc thi “Quốc tế HOPA - Ho Chi Minh City Photo Contest 2021” và Cuộc thi: “PHỤ NỮ WOMAN STRAKONICE 2021 - Cuộc thi & Triển lãm Nhiếp ảnh Nghệ thuật quốc tế lần thứ 17 được tổ chức hai năm một lần” tại Cộng hòa Séc...

Bức ảnh yêu thích nhất đối với Nguyễn Văn Phúc là **“Băng đồng”** bởi theo như tác giả, đây

là bức ảnh mang lại cho anh cảm giác bình yên, gợi nhớ cuộc sống một thời nơi chôn nhau, cắt rốn. Tác phẩm **“Băng đồng”** đưa đến cho anh nhiều ấn tượng khó quên. Vượt qua hàng ngàn tác phẩm trong và ngoài nước, **“Băng đồng”** đã giành Huy chương Vàng quốc tế Asahi Simbun năm 2005, làm nên tên tuổi Nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc. Anh chia sẻ: “Khoảnh khắc bức ảnh đến với tôi thật tình cờ. Trong lần đi dự đám cưới bạn ở xã Thanh Lương (Bình Long), tôi thấy hình ảnh hai cha con dắt trâu từ đồng về. Người cha cúi trần đi trước, lộ làn da rám nắng, khỏe khoắn của người nông dân một nắng hai sương. Theo sau là đứa con trai trạc tuổi 13 đang dắt trâu. Đường về nhà của hai cha con phải băng qua một cánh đồng lớn, ở đó có những hố bom do chiến tranh để lại. Xung quanh hố bom, cỏ tranh mọc um tùm, dạt về một phía do vừa có cơn mưa lớn đi qua. Nếu không cẩn thận hai cha con rất dễ lọt xuống hố bom. Tôi tình cờ chụp được khoảnh khắc đó rồi gửi đi dự thi với thông điệp: Mặc cho thiên nhiên khắc nghiệt, con người vẫn tìm cách tiến về phía trước và cuối cùng sức mạnh con người đã chiến thắng sức mạnh thiên nhiên”.

Hy vọng, trong tương lai Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Nguyễn Văn Phúc sẽ có nhiều tác phẩm ảnh nghệ thuật mang đến những ấn tượng sâu sắc cho bạn bè quốc tế về vẻ đẹp của đất nước và con người Việt Nam nói chung, Bình Phước nói riêng □

10 Sự Kiện Văn Hóa, Văn Nghệ Nổi Bật Tỉnh Bình Phước Năm 2024

Căn cứ các hoạt động và sự kiện Văn hóa, Văn nghệ được tổ chức tạo dấu ấn năm 2024. Tạp chí Văn nghệ tổng hợp giới thiệu 10 hoạt động tiêu biểu sau:

1. BÌNH PHƯỚC: TỔ CHỨC NGÀY THƠ VIỆT NAM LẦN THỨ 22

Khen thưởng các cá nhân có nhiều thành tích xuất sắc trong xây dựng, sáng tác văn học nghệ thuật năm 2023. Ảnh: PV

Ngày 22-2-2024, Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh tổ chức chương trình giới thiệu sách xuất bản của hội viên năm 2023 và tập “Nguyệt Lăng - Văn và đời” nhân dịp Tết Nguyên tiêu Xuân Giáp Thìn 2024 và Ngày thơ Việt Nam lần thứ 22.

Ngày thơ Việt Nam, với chủ đề “Bản hòa âm đất nước” do Hội nhà văn Việt Nam hướng dẫn. Ngày thơ Việt Nam lần thứ 22 là hoạt động ý nghĩa tôn vinh những nét đẹp của thơ ca và Văn hóa Việt Nam, khơi dậy lòng tự hào dân tộc, góp phần phát triển Văn hóa Việt Nam theo hướng tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Trên tinh thần đó, Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh đã chọn hình thức tổ chức Chương trình “Giới thiệu sách xuất bản của hội viên năm 2023 và tập Nguyệt Lăng - Văn và Đời” nhân dịp Tết Nguyên tiêu Xuân Giáp Thìn 2024 Ngày thơ Việt Nam lần thứ 22.

2. GẶP MẶT VĂN NGHỆ SĨ ĐẦU XUÂN GIÁP THÌN Ở BÌNH PHƯỚC

Đồng chí Nguyễn Mạnh Cường - Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy tặng hoa cho các nghệ sĩ biểu diễn. Ảnh: TL

Ngày 6-3-2024, tại Hội trường Thành ủy Đồng Xoài, Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Nguyễn Mạnh Cường; Phó Vụ trưởng, Phó trưởng Cơ quan Thường trực khu vực miền Nam, Ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Công Dân; Ủy viên Ban Thường vụ

Tỉnh ủy, Bí thư Thành ủy Đồng Xoài; đại diện lãnh đạo một số Sở, Ban, Ngành và đông đảo đại biểu là văn nghệ sĩ tham dự chương trình gặp mặt văn nghệ sĩ dịp đầu xuân Giáp Thìn 2024. Chương trình do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy phối hợp với Hội Văn học nghệ thuật tỉnh tổ chức.

4. TỔ CHỨC TRẠI SÁNG TÁC “BÌNH PHƯỚC - TÌNH ĐẤT, TÌNH NGƯỜI”

Văn nghệ sĩ tham gia trại sáng tác tại huyện Bù Gia Mập
Ảnh: PV

Từ ngày 20 đến 30-7-2024, Hội Văn học - Nghệ thuật tỉnh Bình Phước tổ chức chuyến đi thực tế sáng tác để trải nghiệm và tìm hiểu vùng đất, con người Bình Phước, qua đó khơi dậy nguồn cảm xúc sáng tác, tạo ra những tác phẩm nghệ thuật mang âm hưởng của cuộc sống ghi đậm dấu ấn của “Bình Phước - tình đất, tình người”.

5. LỄ HỘI “VANG MÃI TIẾNG CHÀY TRÊN SÓC BOM BO”

Không gian lễ hội Kết bạn cộng đồng ở huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước.
Ảnh: M Thu

3. TỔ CHỨC NGÀY SÁCH VÀ VĂN HÓA ĐỌC NĂM 2024 TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BÌNH PHƯỚC

NGÀY SÁCH VÀ VĂN HÓA ĐỌC VIỆT NAM LẦN THỨ 3 NĂM 2024

BÌNH PHƯỚC, NGÀY 19 - 21.04.2024

Lãnh đạo tỉnh và các sở, ban, ngành, đơn vị cắt băng khai mạc trưng bày, giới thiệu sách và các sản phẩm, dịch vụ phục vụ đọc sách.
Ảnh: PV

Các hoạt động về Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam năm 2024 được tổ chức từ ngày 01/4 đến 01/5/2024 với các thông điệp: “Sách hay cần bạn đọc”; “Sách quý tặng bạn”; “Tặng sách hay - Mua sách thật”; “Sách hay: Mắt đọc - Tai nghe”.

Nội dung tổ chức bao gồm: trưng bày giới thiệu sách và các sản phẩm, dịch vụ liên quan; nói chuyện, trao đổi giữa diễn giả và sinh viên, học sinh về việc phát triển văn hóa đọc trong thời đại công nghệ số; giới thiệu, trưng

bày các sản phẩm công nghệ số phục vụ việc đọc sách và dạy, học hiệu quả; tổ chức văn nghệ hưởng ứng Ngày sách và Văn hóa đọc; các hoạt động hưởng ứng Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam trong hệ thống thư viện; tổ chức quyên góp và tặng sách; tri ân khách hàng và các hoạt động của đơn vị kinh doanh, phát hành sách hưởng ứng Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam và tổ chức truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng về Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam.

Lễ hội “Vang mãi tiếng chày trên S’tiêng sóc Bom Bo” (huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước) diễn ra trong 3 ngày (từ ngày 8-10/11/2024) tại Khu Bảo tồn Văn hoá Dân tộc S’tiêng sóc Bom Bo (thôn 1, xã Bình Minh). Đây là thông tin các hoạt động chào mừng kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng Bù Đăng (14/12/1974-14/12/2024) do Ủy ban Nhân dân huyện Bù Đăng tổ chức chiều ngày 24/10.

Tại Chương Lễ hội, nhiều hoạt

động đặc sắc, tiêu biểu được tổ chức như: Tham quan và Hội nghị “Khởi nghiệp Du lịch” - công bố kết nối tour du lịch trong và ngoài tỉnh; Triển lãm, các hoạt động Văn hóa, Văn nghệ, Thể dục Thể thao; Lễ hội “Kết bạn cộng đồng” của người S’tiêng; trình diễn hoà tấu 50 bộ dân đá; tổ chức chạy Việt dã với chủ đề “Đường về sóc Bom Bo” bao gồm các vận động viên đến từ Bình Phước, Đắk Nông, Bù Đăng; tổ chức lễ hội ẩm thực...

Vụ trưởng, Phó Trưởng Cơ quan Thường trực khu vực miền Nam, Ban Tuyên giáo Trung ương Phạm Quý Trọng.

Hội thảo nhận được 36 tham luận trực tiếp và bằng văn bản, đã tập trung đánh giá một cách khách quan, trung thực về hoạt động và sự lan tỏa của các loại hình văn học, âm nhạc, mỹ thuật, kiến trúc, nghiên cứu văn nghệ dân gian, sân khấu... Đồng thời, nêu bật các vấn đề phát huy nội lực từ văn nghệ sĩ, trên tinh thần văn học nghệ thuật đồng hành cùng đất nước, dân tộc Việt Nam và bản sắc văn hóa, con người Bình Phước. Bên cạnh đó, cũng chỉ ra một số hạn chế trong sáng tác, biểu diễn, tuyên truyền, quảng bá các tác phẩm Văn học, Nghệ thuật thời gian qua.

6. PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT TRONG XÂY DỰNG VĂN HÓA, CON NGƯỜI BÌNH PHƯỚC

Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Vũ Tiến Điền và Chủ tịch Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Lê Văn Quang điều hành hội thảo. Ảnh: PV

Ngày 29-11, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Bình Phước tổ chức Hội thảo khoa học phát huy vai trò của Văn học, Nghệ thuật trong xây dựng Văn hóa, con người Bình Phước. Hội thảo có sự tham gia của 50 chuyên gia đầu ngành, văn nghệ sĩ trong lĩnh vực Văn học, Nghệ thuật và đại diện lãnh đạo các cơ quan liên quan. Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng Ban Tuyên

giáo Tỉnh ủy Vũ Tiến Điền; Chủ tịch Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Lê Văn Quang chủ trì Hội thảo.

Dự hội thảo có: PGS. TS Nguyễn Thế Kỷ, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương, nguyên Tổng Giám đốc Đài tiếng nói Việt Nam, Chủ tịch Hội đồng Lý luận, Phê bình Văn học, Nghệ thuật Trung ương; Phó

7. PHỤC DỰNG LỄ HỘI KẾT BẠN CỘNG ĐỒNG ĐỘC ĐÁO CỦA ĐỒNG BÀO S'TIÊNG

Lễ hội Kết bạn cộng đồng của đồng bào dân tộc thiểu số. Ảnh: M. Tuệ

Ngày 9-10/11, tại Khu bảo tồn văn hoá dân tộc S’tiêng sóc Bom Bo (huyện Bù Đăng, tỉnh Bình Phước) diễn ra Lễ hội Kết bạn

cộng đồng nhằm phục dựng lễ hội truyền thống, góp phần bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa của đồng bào dân tộc thiểu số.

Lễ hội diễn ra vào thời gian nhàn rỗi của đồng bào các dân tộc. Các già làng cùng thực hiện nghi lễ truyền thống dưới cây nêu, lễ vật

được dân làng chuẩn bị từ trước để cầu mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt, cộng đồng hóa giải mọi mâu thuẫn, đoàn kết chống lại thiên tai... Phần hội diễn ra các phần giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao với nhiều trò chơi dân gian mang đậm bản sắc dân tộc.

8. GIẢI BÌNH PHƯỚC MARATHON - TRƯỜNG TƯƠI GROUP LẦN THỨ II, NĂM 2024

Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Bình Phước Tôn Ngọc Hạnh cùng các lãnh đạo tỉnh, các sở, ban, ngành, thành phố Đồng Xoài và Hoa hậu Liên lục địa 2022 Lê Nguyễn Bảo Ngọc tham gia chạy và chạy hưởng ứng cự ly 5km. Ảnh: PV

Tối 23-11, tại Quảng trường thành phố Đồng Xoài đã diễn ra lễ khai mạc Giải Bình Phước marathon - Trường Tuổi Group lần thứ II, năm 2024. Lễ khai mạc được truyền hình trực tiếp trên kênh BPTV1, BPTV2 cùng các hạ tầng số của Đài Phát thanh - Truyền hình và Báo Bình Phước, của giải và thành phố Đồng Xoài.

Giải Bình Phước marathon - Trường Tuổi Group lần thứ II là sự kiện thể thao lớn diễn ra trên địa bàn tỉnh Bình Phước, do UBND tỉnh Bình Phước chỉ đạo Đài Phát thanh - Truyền hình và Báo Bình Phước (BPTV) chủ trì tổ chức, với sự phối hợp của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, UBND thành phố Đồng Xoài, Tỉnh đoàn Bình

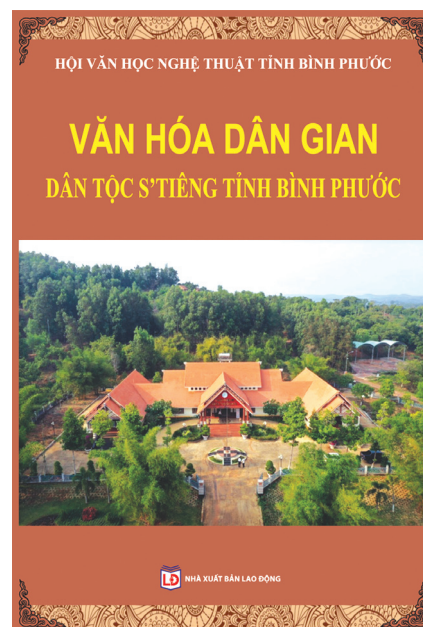
Phước. Tập đoàn Trường Tuổi là nhà tài trợ chính của giải.

Giải Bình Phước marathon - Trường Tuổi Group lần thứ II, năm 2024 được tổ chức tại thành phố Đồng Xoài. Đây là hoạt động thiết thực hướng tới chào mừng kỷ niệm 50 năm giải phóng Đồng Xoài (26-12-1974 - 26-12-2024) và 6 năm thành lập thành phố (26-12-2018 - 26-12-2024).

Ngoài các cự ly 5km, 10km, 21km và 42km, một trong những điểm mới của Giải Bình Phước marathon - Trường Tuổi Group lần II là có thêm cự ly 2km (kids run) cho trẻ em. Điều này giúp giải tăng tính hấp dẫn khi mang đến những trải nghiệm mới đối với các runner nhí.

9. IN PHÁT HÀNH CUỐN SÁCH: VĂN HÓA DÂN GIAN DÂN TỘC S'TIÊNG TỈNH BÌNH PHƯỚC

Trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đến lĩnh vực văn hóa; Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ VIII

đã khẳng định “Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội”. Vì vậy, “Việc bảo tồn những giá trị văn hóa và xây dựng một nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc Văn hóa Tộc người là động lực phát huy mọi tiềm năng sáng tạo của con người, góp phần đưa sự phát triển toàn diện của xã hội”.

Với tinh thần đó Hội Văn học Nghệ thuật xuất bản cuốn sách Văn hóa Dân gian Dân tộc S'tiêng tỉnh Bình Phước. Việc thực hiện tổng hợp biên soạn ấn phẩm Văn hóa Dân gian Dân tộc S'tiêng tỉnh Bình Phước có ý nghĩa hết sức

quan trọng.

Lời Bác Hồ dạy ngày này năm xưa: “Đồng bào Kinh hay Thô, Mường hay Mán, Gia Rai hay Ê Đê, Xê Đăng hay Ba Na và các dân tộc thiểu số khác, đều là con cháu Việt Nam, đều là anh em ruột thịt...”

“...Có thể nói rằng lịch sử tộc người S’tiêng cho đến ngày hôm nay vẫn là lớp lịch sử nhiều bí ẩn. Theo truyện cổ tích S’tiêng. Chuyện kể là, có một ông thần từ trên trời xuống và chọn lấy một người con gái bộ lạc tên là Dai Cho Phek. Ông thần và Dai Cho Phek có một người con tên là Djiêng. Djiêng được đưa về trời học được phép thần và việc buôn bán. Djiêng rất khéo tay, biết rèn dụng cụ, đan rổ, xây nhà và cày

ruộng. Thần cho Djiêng trở về để dạy cho bộ lạc biết buôn bán. Djiêng lấy vợ tên là Lóm và cả hai trở thành bắt tử. Một hôm, Djiêng và quân lính vượt qua một con suối, bằng cách cắt ngang một rừng cây Tom Rklang. Số dân bộ lạc đi tụt lại đằng sau, khi đến con suối thì gặp một con chó biết nói. Con chó nói dối họ rằng: Djiêng và quân lính đã đi từ lâu rồi. Con chó nói: “Hãy trông xem có phải là nước trong suốt không và bụi cây không có vật xéo”. Những người trong bộ lạc tin lời con chó nói mà không biết rằng nước suối chảy xiết đã kéo hết bụi cây đi và bụi cây này là bụi cây mới mọc rất nhanh. Thế là họ ở bên bờ suối và lập ra bộ lạc S’tiêng...”

huy giá trị Di sản Văn hóa Phi vật thể đại diện của nhân loại, tạo điều kiện cho các nghệ nhân, tài tử giao lưu, học hỏi, trau dồi kinh nghiệm, khơi dậy đam mê và nâng cao chất lượng phong trào đờn ca tài tử trên địa bàn tỉnh. Qua đó, đáp ứng nhu cầu sáng tạo nghệ thuật, thưởng thức văn hóa của các tầng lớp Nhân dân, thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

10. LIÊN HOAN ĐỜN CA TÀI TỬ TỈNH BÌNH PHƯỚC LẦN THỨ VII, NĂM 2024

Ngày 23-5-2024, tại Trung tâm Văn hóa tỉnh, Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch đã tổ chức Liên hoan đờn ca tài tử tỉnh Bình

Phước lần thứ VII năm 2024, với chủ đề: “Cung đàn đất nước”.

Liên hoan lần này có sự tham gia của 10 đoàn đến từ các huyện,

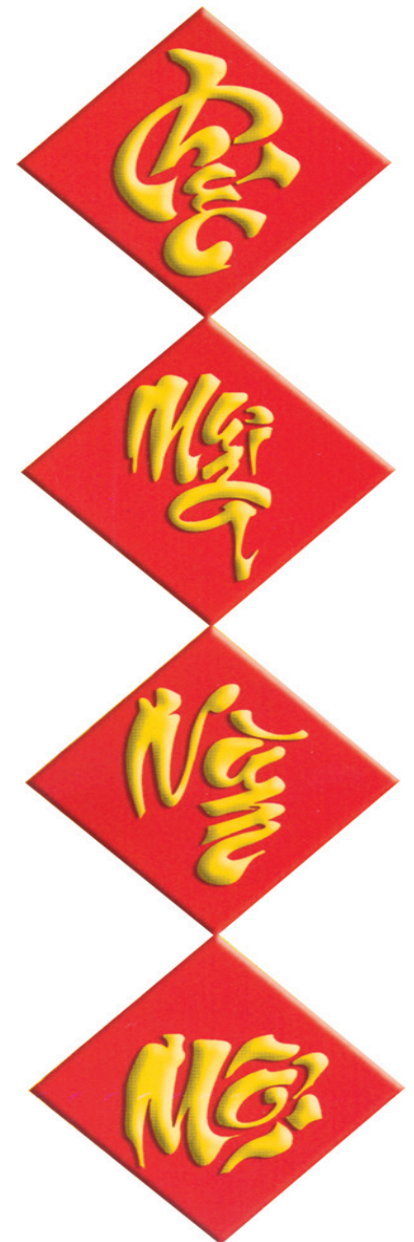

Ban Tổ chức trao cờ lưu niệm và hoa cho các đội dự thi.

Ảnh: PV

thị xã, thành phố và 02 câu lạc bộ đờn ca tài tử thuộc Trung tâm Văn hóa tỉnh, Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, với hơn 124 tài tử tham gia.

Liên hoan đờn ca tài tử tỉnh Bình Phước là hoạt động định kỳ, được tổ chức 02 năm một lần. Đây là sự kiện nhằm bảo tồn và phát

XUÂN ĐỒNG XOÀI

Nhạc: Quang Thuyết

Thơ: Nguyễn Ngọc Dung

Trẻ trung - vừa phải

Nàng xuân dạo trên phố ngát ngậy hương nồng
 nàn khắp nơi hoa tỏa sắc bao cung đường thên
 thang. Kia mai vàng khoe dáng trầu nằng biếc vươn
 cành vạm thọ cười chúm chúm nép bên tà áo
 xanh. Trời Đồng Xoài xanh xanh biếc vươn cao
 vút những ngôi nhà những con đường dài trải nắng
 vương vấn những bước chân qua Đồng
 Xoài xuân khoe sắc trăm triệu đóa hoa cười muôn
 người niềm vui mới mừng đón xuân thanh ...bình.
 ...bình Đồng Xoài thành phố mới tràn ngập xuân yêu thương.

Hương Sắc Thơ Bình Phước

TIẾN BÌNH

Bình Phước là vùng đất giàu truyền thống cách mạng, với những trang sử hào hùng đã đi vào thơ ca, khắc sâu trong tâm khảm không chỉ người Bình Phước mà với bạn bè khắp bốn phương. Những bài thơ viết về Bình Phước như những khúc ca tâm tình, phản ánh sinh động cảnh đẹp quê hương; thể hiện chân thật đời sống lao động và tinh thần của người dân “miền Đông gian lao mà anh dũng”. Qua 28 năm tái lập tỉnh (01/01/1997- 01/01/2025), cũng là một giai đoạn lịch sử có ý nghĩa quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và phát triển; đánh dấu sự trưởng thành về mọi mặt của Đảng bộ, chính quyền, quân và dân Bình Phước.

THƠ VỀ BÌNH PHƯỚC

Từ sau ngày tái lập tỉnh đến nay người dân khắp bốn phương mới biết rõ hơn về Bình Phước. Đó là một vùng quê đất đỏ ba zan, cây trái xanh tươi; là “thủ phủ” của cao su, điều (đào lộn hột), cây tiêu... Chính vì vậy những vần thơ viết và cảm nhận về Bình Phước sau ngày tái lập tỉnh ngày càng nhiều hơn. Có không ít người về Bình Phước để thăm lại chiến trường xưa, hoặc về thăm người thân lập nghiệp ở đây... Họ cảm nhận và ghi lại những vần thơ với cảm xúc dạt dào như mời, như gọi mọi người hãy về khám phá vùng đất này. Thơ viết về Bình Phước mà tôi có dịp được đọc và xem trên các trang báo mạng thì khá nhiều và cũng không ít bài hay. Trong đó có bài thơ lục bát khá dài, gồm 10 khổ của tác giả Bùi Thị Ngọc Diệp có tựa đề “Bình Phước”. Bài thơ nêu tên đầy đủ 9 huyện, thị xã và thành phố Đồng Xoài của tỉnh Bình Phước. Mỗi địa danh có một hoặc hai loại đặc sản tiêu biểu. Ở khổ thơ cuối, tác giả viết: “Đọt mây nướng cũng thơm ngon/Thêm ve sầu sữa chiên giòn là phê./Gỏi hạt điều ai cũng mê/Rượu cần thơm ngọt mua về biếu nhau.”. Những câu thơ giản dị, chân chất như chính tâm lòng người đồng bào dân tộc thiểu số ở Bình Phước.

Về Bình Phước đi anh (đi em) là câu “mời chào” xuất hiện khá nhiều trong các bài thơ. Bởi vì: “*Bình Phước bây giờ xanh ngát cao su/Thành phố trẻ Đồng Xoài đang tiến bước/Hồ suối Cam những nhà hàng thân thuộc/Quán hương quê chào đón khách xa về*”. (Bình Phước thân thương- tác giả Xuân Cường). Hoặc: “*Về thăm Bình Phước hôm nay/Ngọt ngào hơi thở hương bay ngập ngừng*.” (Về với Bình Phước, tác giả Thiên Ân). Những địa danh, di tích lịch sử của Bình Phước cũng đã được đưa vào trong thơ rất đời tự hào, thân thương. Đó là những cái tên mà người Việt Nam ai cũng biết, như Tà Thiết (Lộc Ninh), Bà Rá (Phước Long), Phú Riềng đỏ... Có những câu thơ giản dị mà dễ thương về Phú Riềng: “*Nhớ sao em nhỏ Phú Riềng/Áo dài nón lá che nghiêng khoảng chiều/Gửi về mảnh đất ta yêu/Dồng Xoài, Bình Phước thật nhiều ngọt ngào*.” (Bình Phước nhớ thương, tác giả Đào Văn Cửu). Hoặc: “*Mời anh ghé lại Phú Riềng/Thăm mùa lá rụng rơi nghiêng nắng chiều/Để cùng cảm nhận tình yêu/Quê em Bình Phước vào chiều cuối đông*”. (Tác giả Tuyết Minh).

NGƯỜI BÌNH PHƯỚC LÀM THƠ

Thơ viết về Bình Phước được nhiều người đọc nhất có lẽ là những

bài được đăng trong Tạp chí Văn nghệ Bình Phước. Đó là những bài thơ ca ngợi cảnh đẹp thiên nhiên, con người, phản ánh cuộc sống học tập, lao động, sản xuất, bảo vệ quê hương, biên cương Tổ quốc. Năm 2010 Tạp chí Văn nghệ Bình Phước ra số đầu tiên và đến nay đã có 90 kỳ xuất bản. Mỗi số của Tạp chí Văn nghệ cũng có ít nhất từ 2-3 bài thơ về Bình Phước. Các tác giả hầu hết là văn nghệ sỹ đang sinh sống và làm việc tại các địa phương trong tỉnh và là hội viên hội Văn học Nghệ thuật Bình Phước. Tôi không có đủ 90 số của Tạp chí Văn nghệ nhưng cũng đã đọc được khá nhiều bài đã đăng tải. Nhận xét chung về những bài thơ này, đó là tình yêu quê hương tha thiết; là sự đồng cảm, gắn bó máu thịt của tác giả với mảnh đất “miền Đông gian lao mà anh dũng”.

Tạp chí Văn nghệ số 88 ra tháng 9-2024 có bài “Về Bình Phước cùng anh” của tác giả Đặng Ngọc Tinh với những câu thơ như mời gọi bạn về với Bình Phước, bởi nơi đây có “*Rừng cao su bạt ngàn nghe gió hát/Đôi cà phê thoảng hương đưa ngào ngọt*”. Số 89 có bài “Bình Phước quê mình” của tác giả Hà Thanh cũng là những lời giới thiệu và mời gọi bạn về với Bình Phước sau 50 năm giải phóng để hoà mình vào cuộc sống

dâng trào/Khi Xuân về khắp miền quê rạng rỡ”...

Thơ đã hay thì dù có viết về mùa nào cũng hay, nhưng có lẽ những câu thơ viết về mùa xuân, mùa của khởi đầu năm mới thì vẫn có mùi vị say đắm riêng. Những bài thơ, nhất là các bài đăng trên các số báo Xuân hàng năm đều có những hương vị rất đặc biệt. Bởi, mùa xuân là Tết đến, là mùa của những cánh hoa Xuân, mùa của lộc non chồi biếc, mùa của đoàn viên và cũng là mùa của niềm tin, hy vọng.

THAY LỜI KẾT

Tình yêu quê hương đất nước từ xưa đến nay luôn là chủ đề hay và ý nghĩa được đưa vào trong thơ ca. Trong các bài thơ về tình yêu quê hương đất nước, những nông sản tiêu biểu của vùng quê Bình Phước luôn được nhắc đến như hạt điều, cà phê, tiêu, cao su...; cùng với đó những địa danh lịch sử cũng là đề tài xuyên suốt trong nhiều bài thơ. Bởi quê hương chính là mảnh đất thân thương, là mái nhà ấm áp, là nơi tìm về bình yên nhất của mỗi con người. Và tình yêu quê hương là tình cảm mộc mạc, chân chất, nhẹ nhàng nhưng sâu lắng đã được các tác giả đưa vào thi phẩm của mình. Tình yêu quê hương thấm đượm từng ngày, phong cảnh đó, con người đó, giọng nói đó, văn phong đó dần trở thành máu thịt, xương cốt của mỗi người con Bình Phước.

Trong một bài viết nhỏ này, khó mà có thể kể hết, phân tích cho hết những tác phẩm thơ của các tác giả cả trong và ngoài tỉnh viết về Bình Phước trong dòng chảy của mạch nguồn thi ca dân tộc. Xuân Ất Ty - 2025 đã về, không khí mùa xuân như đang len lỏi, reo vui trong từng nhà, từng ngõ xóm, ở mỗi góc phố, con đường và trong cả những bài thơ viết về mùa xuân quê hương □

Những số Tạp chí Văn nghệ Bình Phước mà tôi đã đọc.

Ảnh: T. Bình

xanh: “50 năm, nửa thế kỷ qua rồi/Vẫn thắm mãi sắc xanh Bình Phước/Xanh của lá cây rừng Tà Thiết/Xanh rừng vàng Bù Gia Mập nguyên sinh”. Số 90 ra tháng 12-2024 của Tạp chí có khá nhiều bài thơ viết nhân dịp kỷ niệm 50 ngày giải phóng Bù Đăng, Đồng Xoài, Phước Long: “50 năm đã qua rồi/Bù Đăng tình đất tình người sắt son” (Bù Đăng yêu thương của Nguyễn Hữu Diên). Hoặc: “Đồng Xoài ơi năm mươi năm rực rỡ/Mảnh đất anh hùng rực lửa chiến công”. (Đồng Xoài 50 năm rạng rỡ của Đoàn Thu Hiền)...

Hàng năm vào dịp kỷ niệm ngày truyền thống Biên phòng, Tạp chí Văn nghệ lại có những bài thơ hay về biên giới, viết về bộ đội biên phòng nơi biên cương Tổ quốc. “Tôi về Đắc Quýt chiều nay/Giữa miền biên giới mây bay gió ngàn”. (Tình anh chiến sỹ biên phòng của Thu Hiền, đăng trên số 44 năm 2018). Cũng trong số này có bài “Biên giới tôi yêu” của tác giả Ngọc Diệp, với những câu thơ: “Đồn Thanh Hoà, Bù Đốp yêu thương/Hương cao su quện say nắng sớm”. Trong số 57 năm 2020 có bài “Hoa biên giới” của tác giả Nguyễn Kinh với những câu thơ đầy lãng mạn với sắc hoa biên giới và suy tư của người lính biên phòng: “Lính biên phòng lắm vất vả gian nan/Khi phẳng lặng

lại dày thêm nỗi nhớ”.

HƯƠNG VỊ THƠ XUÂN

Vào mỗi dịp cuối năm, chuẩn bị cho mùa xuân và Tết cổ truyền là khoảng thời gian tạo nguồn cảm xúc dạt dào, cũng là đề tài tươi mới cho các tác giả. Những bài thơ đăng trên các báo, tạp chí cuối năm và số Xuân luôn có nhiều bài thơ hay viết về quê hương Bình Phước. Tạp chí Văn nghệ số 48, xuân Kỷ Hợi - 2019 có bài “Khúc hát mùa xuân” của Hữu Diên với những câu: “Ô kìa! Mùa xuân tới/Xôn xao tiếng reo cười/Đồng Xoài bừng nắng mới/Khắp phố phường đông vui”. Cũng trong số này, trang 50 có bài “Đồng Xoài mùa xuân” của Thu Hiền với 2 câu kết: “Đồng Xoài Bình Phước ta ơi/Xuân về rạng rỡ đất trời quê hương”. Tạp chí Văn nghệ số 84-85 xuân Giáp Thìn năm 2024 có nhiều bài thơ hay, phản ánh sinh động khung cảnh rộn ràng sắc Xuân trên quê hương Bình Phước. Bài “Hương điều” của tác giả Triệu Quốc Bình có những câu: “...Hôm về Sóc Bom Bo/Sáng Phước Long tôi gặp/Những mùa vui ấm no”. Hoặc “Miền Đông đất đỏ ba zan/Vui mùa “vàng trắng” mùa sang tiếp mùa”. (Chờ nắng Xuân về của Thế Phương). Tác giả Đoàn Thu Hiền với bài “Bình Phước vào Xuân” có 2 câu kết “Bình Phước nay cuộc sống

NGUYỄN KINH

Gió Xuân

Nắng vàng ươm nụ đón gió Xuân.
Ngang ngõ thâm rơi chút bụi trần.
Em ơi ví dặm mùa xuân tới.
Mai nở bên đường Xuân gió Xxuân.

Ong bướm rộn vui trước hội Xuân.
Trời xanh khoe sắc mới trong ngần.
Cánh đào công nắng du theo gió.
Thiếu nữ bên đường mơ ái ân.

Cành Xuân đơm nụ cúc nở hoa.
Én liệng trời xanh nắng đổ vàng.
Mơn man đào nhú xanh nụ biếc.
Xuân về mai cúc rộn lòng anh.

Hứa hẹn lòng ta hạt nắng reo.
Xuân sang gió lạnh ngắt theo chiều.
Trở về nơi ấy xa xôi quá.
Hạnh phúc vui đầy Xuân có hay.

Ảnh: TL

Ảnh: TL

ĐÔNG ANH THUẬN

Thôi Thì

Ông Đồ mài mực bút nghiên
Áo the khăn đóng sang hiên mái chùa
Thập phương chơi Tết dư thừa
Xin đôi con chữ...
Lộc vừa vừa thôi!

Mai Đào truyền thống dân tôi
Lòng nhân lịch sử nơi nơi tỏ tường
Lũy tre rợp mát bên đường
Văn chùa xưa ấy...
Đẹp nhường làm sao!

Trải qua năm tháng nao nao
Tết Ta - Nguyên đán...
Đỉnh nào cao hơn
Thời nay tuy vẫn vương tròn
Tự dung vắng bóng...
Đồ còn ở đâu!

Thôi thì...
Nét cũ thay màu
Xuân về
Tết đến
Viết câu chúc mừng!

TRỊNH THỊ NGỌC

Bình Phước Đón Mừng Xuân

*Xuân điếm vào em những cánh mai
Vàng ươm đôi mái tóc em cài
Ơi! Mùa xuân tới, xuân đương tới
Trên những nẻo đường Bình Phước đỏ quê em.*

*Mẹ già vun xới những luống hoa
Cho kịp chợ phiên gom tiền mua áo mới
Bánh chưng xanh, dưa hành, câu đối
Mẹ đợi con về đón cả một trời Xuân.*

*Cha hăng hái dựng xây những công trình
Cho Tết nay quê mình thay màu mới
Xuân Ất Tý mùa xuân thêm thịnh vượng
Đón Bình Phước mình vươn tới những tầm cao.*

Ảnh: TL

Ảnh: C. Quốc

THÙY DUNG

Xuân Lính Đảo

*Xuân về rực rỡ ngàn hoa
Lính đảo đón Tết hát ca yêu đời
Vui xuân canh giữ biển trời
Non xanh nước biếc rạng ngời bao la
Trường Sa cùng với Hoàng Sa
Ngàn năm xương máu ông cha xây nền
Hôm nay con cháu đừng quên
Quyết tâm gìn giữ đất liền, biển khơi
Xuân về chan chứa nơi nơi
Vui Xuân lính đảo yêu đời vô tư.*

THANH DƯƠNG HỒNG

Xuân Sang

Rơi rớt vài giọt sương mai
 Vương vong trên nền cỏ rói
 Rơi rớt chút rét chiều
 Niu mùa đông ở lại....

Trên cành mai đào trụi lá
 Đôi chim riu rít chuyền cành
 Lời tự tình ngọt ngào quá
 Nụ xuân cũng phải tàn ngần!
 Những con đường vàng tươi nắng mới
 Ngõ ngàng mỗi bước chân qua
 Đường như mùa xuân. Đứng đợi
 Rung rinh trước mái hiên nhà!...

Ảnh: TL

TRỊNH VĂN THẾ

Mùa Xuân Của Mẹ

Xuân vẫn đẹp
 Yêu kiều, lộng lẫy
 Vẫn đắm say như thiếu nữ trắng tròn
 Xuân căng mọng
 Xuân tràn trề nhựa sống
 Ta nhìn Xuân... chẳng thấy tuổi bao giờ
 Ta ngất ngây trước nàng Xuân không tuổi
 Ta phiêu bồng với cánh én chao nghiêng
 Ta hân hoan
 Ta mãi mê
 rồi thăng thốt:
 Xuân đâu còn trên mái tóc mẹ ta xưa
 Xuân phơi tha trên tấm lưng còng mà ngày xưa rất thẳng
 Xuân vô tình trên những vết rạn chân chim
 Ta suy tư
 Ta nhận ra:
 Hai mươi năm trời ta bốn ba, xa xứ
 Mãi mê kiếm tìm hạnh phúc của chính ta: Công danh, tiền tài và sự nghiệp
 Là ngần ấy mùa xuân của mẹ lặng lẽ với dần
 Rồi loay hoay kiếm tìm mùa xuân cho mẹ
 ...Hạnh phúc thật giản đơn
 Với mẹ lúc tuổi già
 Có con cháu sum vầy là có cả mùa xuân.

NGỌC TÌNH

ĐỒNG XOÀI ƠI...

Anh đến quê em một sáng mùa đông
Ly cà phê ấm trong tiết trời se lạnh
Đôi mắt em hay hồ Suối Cam sóng sánh
Mình bên nhau dõi theo nhịp sống Đồng Xoài

Yêu lắm thôi những tia nắng ban mai
Những giọt sương đọng trên cành trong suốt
Cô giáo trẻ tà áo dài tha thướt
Cùng bày em nhận nhịp bước đến trường

Chủ công an trong sắc phục yêu thương
Đi tuần tra giữ yên bình thành phố
Chị nhân viên tươi cười vào công sở
Anh công nhân hối hả đến công trình

Chim hót ca trong sắc nắng bình minh
Niềm hân hoan ta đón chào ngày mới
Em có nghe lòng người đang phơi phới
Trong niềm vui còn vọng bước chân xưa

Thời gian trôi thắm thoát như thoi đưa
Mới đây mà năm mươi năm rồi nhỉ
Bình Phước ơi những năm dài đánh Mỹ
Anh dũng ngoan cường vượt mọi gian nguy

“Một ly không rời một tác không đi”
Bám trụ kiên trì toàn dân đánh giặc
Giải phóng Đồng Xoài ào ào con lốc
Tạo đà tiến công Đại thắng Mùa xuân...

Năm mươi năm rồi lịch sử đã sang trang
Tổ quốc mình đang từng ngày đổi mới
Khó khăn nhiều nhưng cũng nhiều cơ hội
Bình Phước chung lòng cùng vận mệnh non sông

Vững niềm tin mang hào khí Miền Đông
Đem sức trẻ cùng dựng xây Đất Nước
Đồng Xoài ơi! Em có nghe náo nức
Thành phố mình đang rực rỡ cờ hoa...

Ảnh: TL

NGUYỄN THỊ LUYẾN NHỚ

Chiều Cuối Năm

Chiều cuối năm khói vờn mái lá
Nếp nhà quê qua mưa nắng lặng thắm
Con sẻ nhỏ đậu xuống sân chiều ướt dầm
Màu thời gian theo bóng nước vỡ đi rồi.

Chiều cuối năm dưới hiên nhà mây trắng.
Gậy trúc băng khuâng cha gõ bước trên đường
Chiếc lá vàng muộn mằn rơi khẽ
Ngày chậm trôi qua lối vắng đi về.

Chiều cuối năm giọt cà phê tí tách
Ngát ngưỡng câu thơ buổi ban đầu
Mùa đã chớm qua đời lau lách
Cánh chuồn quê chờ tuổi trẻ qua rồi...

Chiều cuối năm ngọn gió đùa rất vội
Dáng mẹ gầy trước ngõ vắng mênh mông
Qua bậc cửa lời ru rừng rưng
Vẫn một miền xưa bỗng chốc xanh ngời.

NGUYỄN XUÂN CƯỜNG

Cảm Nhận Mùa Xuân

*Vườn điều bữa nay trút lá
Trên cành mọc những chùm hoa
Bầu trời trong xanh như ngọc
Phớt phơ ngọn gió la đà*

*Xuân về quê hương Bình Phước
Phố phường tấp nập đông vui
Đón mừng một năm thắng lợi
Qua bao ánh mắt nụ cười*

*Đường lớn thênh thang rộng mở
Công trình mới được dựng xây
Cánh đồng lúa xanh bát ngát
Một năm no ấm đủ đầy*

*Từng chuyến xe đi hối hả
Mang về theo cả mùa xuân
Nào rau nào hoa nào quả
Đường xa lại hóa đường gần*

*Khắp nơi vui chuyển đổi số
Dịch vụ công nghệ thông minh
Rời thì định danh điện tử
Nghe sao rạo rức tim mình*

*Ô kìa mùa xuân vui quá
Tôi đang nhanh bước đi về
Khoảng trời mênh mông như thế
Mùa xuân tiếp bước tôi đi.*

VƯƠNG THU THỦY

Mối Cùng Anh

Xuân đã về trên vọn nẻo làng quê
 Em vẫn chờ anh dấu Bù Đẳng ngày hội
 Tìm lại ta trong vòng tay thật thà thuở ấy
 Đường thênh thang qua rồi tháng ngày gian khó
 Năm mươi năm ngày giải phóng quê mình
 Đồng đội xưa vẫn chung tình tìm về chốn cũ
 Chỉ còn anh gieo nỗi nhớ cho người.

Ngày ấy ta gặp nhau giữa rừng hoa
 Cùng hát bản tình ca ước hẹn ngày thống nhất:
 “Anh mang mật thơm về xây tổ
 Cùng nàng ong nhỏ thật thà
 Cái bụng ưng rồi đừng mắc cỡ
 Hãy như cá và nước mãi chung nhà
 Như đất và cây cùng nhịp thở
 Như biển ngắm trời mãi không xa
 Em hỡi cùng ta làm chồng vợ
 Thương mãi vì ta là chồng vợ...”.

Nay xuân về ngang tình ta đó
 Nay quăng đường kia giờ bớt xa
 Cô bé ngày xưa vẫn thật thà
 Ngắm anh bình yên trên đồi quê
 Tiếng chày tay vẫn nhịp nhàng vang vọng mãi
 Tiếng chày chân cũng rộn ràng đây đó muôn nơi
 Đuốc lò ô như tiếng lòng muôn thuở
 Đưa anh vào vườn cổ tích huyền thoại kia
 Em vẫn chờ anh giữa chiều buông vọn sắc
 Hương lúa hương điều hương hoa trái quyến quanh
 Dòng vàng trắng giữa biếc xanh đưa quê mình đổi mới
 Và hương đời vẫn xanh mãi tình anh
 Em mãi chờ... bên Xuân mới cùng anh!

Mùa Xuân Bình Phước

♩ = 130 Rộn ràng, vui tươi

Nhạc và lời : Nguyễn Văn Luân

Mùa xuân đã đến cho khát vọng Bình chày mãi trong
...phố sáng muôn ánh đèn Là sức sống đang
tim người Một ngày mới chứa chan hy vọng Bình
tuôn trào Trọn niềm tin thấp lên ước vọng Bình

Phước chấp cánh bay cao Nào bạn ơi Dẫu gian
Phước vươn tới tương lai Tự hào thay những trái
lao khó khăn không sờn Cùng kẻ vai Góp bàn
tim yêu quê hương này Tự hào thay Những bàn
tay chung sức dựng xây Cuộc sống sẽ đổi thay từ
tay chung sức dựng xây Chào đón ánh bình minh Rạng
gian khó ngày nay Bình Phước sẽ đẹp
rỡ những nụ hoa Bình Phước mãi đẹp

1. tươi như mùa xuân Kìa đường... tươi Như mùa xuân Bình
tươi như mùa xuân

Phước Mãi đẹp tươi Như mùa xuân

Hương Vị Mùa Xuân

□ Hs QUANG THỊ

Việt Nam vẽ về Tết, vẽ về mùa xuân của đất nước. Những tác phẩm đó dù có khác nhau về bố cục, màu sắc và cả về thời gian nhưng có chung một tình yêu quê hương đất nước qua từng nét cọ.

“...Mùa xuân người cầm súng
Lộc giắt đầy bên lưng
Mùa xuân người ra đồng
Lộc trải dài nương mạ...”

Nhà thơ Thanh Hải cũng là một họa sĩ về ngôn từ khi cho ta Một mùa xuân nho nhỏ.

Rồi “Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”.

Rạo rức trước mùa xuân, trước đất trời giao chuyển, ta sẽ đưa tay ta hứng những lộc trời, lộc đất, lộc người đang từng giọt long lanh rơi vào sự bình yên của Đất Nước.

Vẻ đẹp của mùa Xuân, của cây cỏ cũng như vẻ đẹp của những bức tranh cho ta giàu thêm về tâm hồn, giàu thêm về tình yêu thương con người, tình yêu với Tổ quốc. Những vẻ đẹp đó ta mãi mãi nâng niu gìn giữ.

Cuộc đời có bao nhiêu chiếc lá của mùa đông rơi xuống là có bấy nhiêu sự lo toan vất vả của bao người để cho chúng ta có cái Tết của mùa xuân ấm áp. Cây lúa một nắng hai sương ngoi lên giữa lút lội chiêm mùa mà ta được dẻo thơm ngày mới. Đi trên con đường thẳng tắp đầy cờ hoa của dân tộc, tâm hồn ta làm sao quên được những tháng năm gian khổ mà hào hùng.

Đất nước bình yên và đổi mới cũng là một bức tranh đẹp, ta không chỉ ngắm nhìn mà phải biết từng giây từng phút tô thắm thêm □

Mh: Q. Thi

Khi chiếc lá cuối cùng của mùa đông rơi xuống cũng là lúc mầm xanh của mùa xuân trời dậy. Trời đất như cởi bỏ chiếc áo khoác màu trắng lạnh giá, để lộ lộ một cơ thể phì nhiêu tươi tốt. Ánh sáng và âm thanh bừng lên, khắp nơi trên thế gian rộn ràng đầy sắc màu, những thanh âm đẹp mắt đã đánh thức từng tế bào và đem đến sự bình an cho thế giới muôn loài. Không gian như giãn ra và tràn ngập mùi hương trầm thơm ngát pha lẫn với mùi của bánh chưng, mứt kẹo... Mùi Tết, mùi Tết, mùi chuyển giao của đất trời. Tiếng trẻ thơ ới đưa ta về với kỷ ức xa xôi nơi đó có mùi áo mới, có cây nêu trước nhà, có đường làng rải đầy cát trắng, có nhiều tiếng chào chúc nhau xôn xao... có mùi thơm giấy mới rộn ràng sắc màu rực rỡ của câu đối Tết, của tranh Tết mà mẹ cha mua về để trang trí nhà cửa cũng là ước vọng một năm mới thịnh vượng an lành. Làng quê yên tĩnh dần xa.

Sự dần xa của làng quê yên tĩnh thay vào đó là phố xá, là nông thôn mới nhà cửa khang trang, không còn những bức tranh Tết,

những câu đối Tết bằng giấy đơn sơ nhiều màu sắc được treo trên những bức tường đất ngày xưa nữa mà lại rõ lên khắp nơi những bức thư pháp chữ Việt. Tranh Tết ngày nay hầu như vắng bóng.

Tranh Tết ngày nay vắng bóng thật sao? Không!

Những bức tranh Tết mà dân gian ít quan tâm hay nói cách khác là ít hiểu biết đó là những tác phẩm mỹ thuật của các họa sĩ vẽ về mùa xuân, vẽ về Tết từ xa xưa cho tới ngày nay luôn luôn hiện hữu. Như bức “Ba cô gái”, “Chợ hoa đào”, “Thiếu nữ đi chơi chợ hoa”... của họa sĩ Lương Xuân Nhị, Bức “Đi chợ Tết” của họa sĩ Nguyễn Tiến Chung vẽ năm 1940. “Đêm Giao thừa” bức sơn mài của họa sĩ Nguyễn Tư Nghiêm, bức sơn mài “Đón Giao thừa” của họa sĩ Lê Quốc Lộc, “Mùa xuân Tây Nguyên” sơn khắc của Trần Hữu Chắt, “Đại thắng Mùa Xuân năm 1975” của họa sĩ Huy Toàn ... Còn tranh Tết của họa sĩ Bùi Xuân Phái thì không bao giờ kể hết cũng giống như không bao giờ kể hết tên tuổi của nhiều họa sĩ

Lá Mai

□ NGUYỄN ĐÌNH THIÊN

Tháng Chạp, trời trở lạnh. Người ta bảo ngày xưa, chỉ có ngoài Bắc trời mới lạnh. Nay khác rồi. Những ngày tháng cuối năm, miền Nam trời cũng lạnh. Máy anh gốc Nam thường hay nói vui: Máy ông ngoài Bắc di cư vô Nam mang theo cả cái lạnh vào. Cái lạnh không thấu xương cắt da. Nó chỉ nhẹ như một nét son điểm cho mùa. Để rồi mỗi ngày trôi qua, ta lại cảm nhận được, Tết đang đến gần.

Tết đến gần, mỗi ngày trôi qua phải làm bớt phần việc của năm để còn an tâm đón Tết. Trong quỹ thời gian ngày một vơi đi ấy, nhất định phải chừa ra một khoảng ít nhiều để ra vườn nhặt tia lá mai.

Vào những ngày cuối năm, lá mai khi ấy đã già. Lá bám vào cành cây như ngày bám vào tháng cuối cùng của năm cũ. Lá chờ tay người đến lật như ngày chờ bàn tay của tạo vật bóc ra để khởi đầu cho một vòng tuần hoàn mới.

Nhặt lá mai là công việc không khó nhưng đòi hỏi phải có sự tỉ mỉ, nhất quyết không được làm ẩu, làm cho có, cho xong. Có người bảo bây giờ thời đại công nghệ rồi, cứ xịt thuốc lên, lá khắc rụng, thế là ung dung chờ đợi ngày nở hoa. Thời gian còn lại đi làm việc khác, hơi đâu mà tia tót từng lá một biết đến bao giờ mới xong?

Kì thực không phải vậy. Nhặt lá mai chính là cái khung giờ vàng duy nhất trong năm mà tạo vật đã hào phóng ban cho con người. Chính cái khoảng thời gian nhàn tênh đặt vào giữa bộn bề lo toan chằng chịt của những ngày cận Tết ấy giúp ta chiêm nghiệm lại những ngày tháng đã qua của năm, những ngày tháng đã xa của đời để chuẩn bị cho những khởi đầu mới của năm, cho khoảng thời gian tiếp theo của đời.

Theo tay người, từng chiếc lá mai nhẹ nhàng rơi xuống khép lại vòng đời khiêm nhường của mình để nhường chỗ cho sắc màu rực rỡ, tinh hoa.

Chao ôi, cái lá mai già sao

giống hệt như cuộc đời người mẹ, còn những nụ mai chúm chím xinh xinh thì không khác nào những cô gái đang độ xuân thì. Mỗi lá mai chở che cho một cái nụ. Từng ngày tháng trôi qua, nụ mai được lá che chắn, bảo bọc, yêu thương truyền cho nhựa sống như người mẹ nâng bầu sữa cho con từ thuở lọt lòng. Từng ngày tần tảo gian khó nuôi con. Bao nhiêu sắc xuân thuở nào cứ vui dần nhường cho con khôn lớn. Lá mai rụng xuống, hoa mai nở ra như người mẹ trút hơi thở cuối cùng để hóa thân mình sang cuộc đời của con cái.

Lá mai rụng xuống, theo làn gió nhẹ, từng chiếc lá khô queo xào xạc bay trên khoảng trống mênh mông rồi mất dần như những vì sao vụt mất đi trong đêm giông bão. Cách mặt đất không xa, một vòm trời rực vàng sắc hoa mai ngày Tết. Một kiệt tác tô điểm cho bức họa mùa xuân. Một tín hiệu không thể nào thay thế của thiên nhiên loan báo cho con người biết rằng: Ngày phút giây này, mùa xuân đã đến.

Để rồi sau những ngày cháy hết mình rực rỡ, từng cánh hoa mai lẹ làng rơi xuống.

Nhưng kia, hãy nhìn lên bầu trời, mùa xuân như đang mang tới phép lạ. Trên những cành mai khô tưởng như đã chết, ngàn vạn chiếc lá non tơ đang khe khẽ mọc lên, khe khẽ dâng cho đất trời một màu xanh lá mới.

Như một người mẹ suốt đời tảo tần, hy sinh, khiêm nhường, độ lượng. Lá mai lại lặng lẽ bắt đầu cuộc hành trình của mình cho một vòng tuần hoàn mới □

Ăn Tết, Chơi Tết

▣ THẢO LINH

Dù đã ngoài sáu mươi và đã gần 30 năm sống xa quê, mỗi khi Tết đến Xuân về trong tôi vẫn chộn rộn niềm nhớ về những cái Tết xưa, khi còn là một đứa trẻ lúp xúp chạy gần theo gánh hàng của mẹ đi chợ Tết và luôn mặc định: Tết sẽ được ăn những món ngon!

Năm nào cũng thế, cứ hăm ba tháng Chạp, sau lễ cúng ông Táo là thầy mẹ tôi bắc thêm tám ván nơi cầu ao và bắt đầu ỉ oạp tát nước. Gió bắc căm căm, đứng nơi bờ ao càng rét buốt, chưa kể thi thoảng lại bị nước bắn vào người khiến hai đầu gối tôi cứ run lẩy bẩy. Ấy vậy mà tôi vẫn cứ thích ra hóng hớt chỗ tát ao rồi tưởng tượng chỉ vài ngày nữa sẽ được theo mẹ đi chợ Tết. Năm nào cũng thế, bán xong cá thể nào mẹ cũng mua cho tôi cái bánh rán lăn đường béo nhậy, ngọt lịm ở quán bà Chín Bé rồi dẫn tôi vô cửa hàng bách hóa tổng hợp để mua áo mới. Và khi đi qua hàng pháo, thể nào tôi cũng nỉ nèo để được mẹ mua bánh pháo tép về đốt trong đêm Giao thừa.

Xóm Đình của tôi ngày ấy toàn những hộ nghèo, nhà nào cũng chình tường đất, sân cũng là sân đất. Cả xóm chỉ hai nhà có sân vôi. Những ngày giáp Tết, những chiếc sân phơi bày ra những phen người. Chẳng cần sục vào buồng, chỉ cần nhìn trên mặt sân là biết

nhà nào sẽ ăn Tết to, nhà nào không có Tết. Nhìn bó lạt giang dong đưa trên dây phơi là có thể nhẩm tính chừng ấy lạt có thể gói bao nhiêu chiếc bánh chưng, bao nhiêu chiếc giò. Nhìn rổ rau heo đầy ngọn mé vườn và đàn gà thi thoảng lao vào sân mổ trộm đậu, lạc rồi bị xua đuổi vừa chạy tán loạn vừa kêu quang quác đủ biết nhà nào có của ăn của để. Rồi những hũ hành, hũ kiệu, mắm tép phơi ở góc sân cũng sẽ cho thấy nhà nào căn cơ dành dụm, nhà nào ăn bữa sáng chưa lo được bữa tối.

Hồi ấy, hề nhắc đến Tết là người ta nói đến ăn. Người dân quê quanh năm quần quật lao động nhưng vẫn thiếu thốn mọi bề, cơm không đủ no, áo không đủ ấm nên mỗi năm chỉ chờ Tết đến để được diện quần áo mới, được ăn những bữa ngon và đi chơi đây đó để bù lại suốt một năm lao động vất vả. Vì thế mà Tết ở quê tôi thường kéo rất dài, ý chừng như đợi đến mùa Tết sau. Và có lẽ vì đời quanh năm nên người ta nghĩ ra đủ cách để có Tết, có hội hè. “*Tháng Giêng ăn Tết ở nhà. Tháng Hai cờ bạc*

tháng ba hội hè. Tháng Tư dong đậu nấu chè. Ăn Tết Doan Ngọ trở về tháng Năm”... Với người dân quê tôi thời ấy, tiêu chí để đánh giá nhà nào ăn Tết to là ở số lượng thịt heo và gạo nếp tiêu thụ trong dịp Tết. Nhà tôi có bảy người nhưng là trường cảnh nên có nhiều người tới để cúng Tết. Những người bà con trong họ thường chỉ mang theo bó hương và ít vàng mã, nhà nào sang hơn thì có thêm chai rượu gạo đặt lên ban thờ. Nhưng bất luận lễ lạt thế nào, họ đã đặt lễ, thắp hương lên ban thờ gia tiên thì phải dọn cỗ. Bởi thế năm nào mẹ tôi cũng phải nuôi heo để dành. Tết đến phải có một nồi thịt đông, một nồi cá kho to tướng. Có năm mẹ tôi nấu tới ba đấu gạo bánh chưng, chưa kể đậu xanh và vài cân thịt làm nhân, thế mà mới mùng Năm Tết đã hết veo khiến thầy tôi cứ căn nhắc là mẹ không chu đáo. Giờ nghĩ lại tôi vẫn không thể hiểu vì sao cái bụng bé tí của tôi lại có thể chứa được gần nửa chiếc bánh chưng to tướng sau một chầu đánh dồi, đánh đáo ở sân đình trở về!

Bây giờ, trừ những vùng sâu,

Một phiên chợ Tết ngày xưa. Ảnh: TL

vùng xa vẫn còn khó khăn, thiếu thốn, còn hầu hết đã có cuộc sống đủ đầy. Kinh tế phát triển và “toàn cầu hóa” nên hàng nội hàng ngoại đầy ngập trong các siêu thị, các chợ truyền thống và cả chợ online. Nhưng lại cũng đến lúc chẳng mấy ai còn nghĩ tới “ăn Tết” nữa, bởi ngày nào chẳng như ăn Tết! Bánh chưng, củ kiệu, dưa hành, giò chả, bánh mứt, trái cây lúc nào cũng sẵn. Cho nên Tết mà nghe đến “ăn” thì ai cũng sợ, sợ mập, sợ mỡ máu, sợ gút! Vì thế người ta chuyển sang chơi Tết.

Giờ người ta có rất nhiều cách chơi Tết. Bình dân thì rủ nhau lên núi, xuống biển hay ít ra là đến các khu giải trí cho trẻ con vui chơi, người lớn thư giãn. Ba ngày Tết, thay vì tập trung con cháu xì xụp nấu nướng, cúng kiếng rồi ăn uống linh đình thì nhiều gia đình đóng cửa vì vụ đón Xuân. Những năm gần đây, nhiều gia đình đặt tour du lịch

nước ngoài để đón Tết. Dẫu chưa phải đại gia nhưng gia đình đưa cháu tôi làm việc cho một công ty nước ngoài, hiện đang sống tại khu đô thị Phú Mỹ Hưng đã đặt vé đi Cáp Nhĩ Tân (Trung Quốc) để đón tuyết rơi. Kỳ nghỉ Tết năm nay kéo dài là cơ hội để nhiều gia đình đi du lịch xa mà không cần xin nghỉ phép. Ngay trong nhóm bạn hưu trí của tôi cũng có chị đặt tour cả gia đình đi Dubai - Abu Dhabi 5 ngày 4 đêm với giá trọn gói 33 triệu đồng/người. Gia đình này còn dự định dành một ngày đêm để trải nghiệm tại khách sạn siêu sang 7 sao dát vàng Burj al-Arab với giá 3.500 USD/người/đêm. Tính sơ sơ cả gia đình cũng hết gần nửa tỷ đồng. Một trào lưu khác là săn lùng những đồ vật, cây cảnh hoặc loại rượu lạ, “độc”. Có người sẵn sàng bỏ ra 5 tỷ đồng để rước cây “độc” về đón Tết. Có người sưu tầm những chai rượu dát vàng,

dát ngọc về trưng Tết. Trong khi đó lại có nhóm bạn trẻ chọn cách chơi Tết “độc lạ” là cùng nhau trải nghiệm cuộc sống không điện, không wifi giữa vùng sông nước miền Tây để tìm về sự bình yên, để nạp năng lượng hoặc “chữa lành” những “chấn thương” do cuộc sống hiện đại hối hả gây ra.

Tết Ất Tỵ 2025, tính cả ngày nghỉ bù và thứ Bảy, Chủ nhật là 9 ngày. Con gái đề xuất đi du lịch. Tôi đồng ý, bảo gia đình mình sẽ du lịch về quê, rồi nhờ đứa cháu làm ở hãng hàng không Vietnam Airlines đặt mua sớm để được vé giá rẻ. Cha tôi đã về với tổ tiên. Gia đình nhỏ của tôi sẽ cùng các gia đình chị, em tạo nên một cái Tết đoàn tụ, sum vầy đầm ấm bên mẹ. Con cháu, chắc sẽ tề tựu đông đủ, để mẹ tôi được thấy cháu con hiếu thảo, đoàn kết và trưởng thành, để mẹ tôi an lòng khi thấy thế hệ tương lai sẽ thay thế mình chăm sóc bàn thờ tiên tổ □

Trẻ em háo hức chờ bánh chưng trong những Tết xưa . Ảnh: TL

ĐỒNG XOÀI RỰC RỠ SẮC

NGO THỊ NGỌC DIỆP

Tháng Mười Hai dần qua, khi bàn tay mùa đông đã khéo léo khoác cho đất trời sắc Xuân. Bầu trời xanh màu thiên thanh dịu vợi và trải dài những tia nắng nhẹ hiền hoà. Thành phố Đồng Xoài ngập tràn trong sắc vàng rực rỡ của hoa hoàng yến, lòng người rộng mở, phơi phới niềm vui. Cờ đỏ, hoa vàng, những tấm pa nô sắc màu làm nên một Đồng Xoài rực rỡ sắc Xuân. Nhưng năm nay, đặc biệt hơn bao giờ hết, đó là niềm vui phấn khởi đang lan tỏa khắp nơi nơi, chính là không khí nhộn nhịp hào hùng kỷ niệm 50 năm ngày Giải phóng Đồng Xoài (26/12/1974 - 26/12/2024) và đón chào Xuân Ất Ty 2025.

Những ngày cuối năm này,

mỗi người dân Đồng Xoài đều cảm nhận rõ niềm tự hào, đây là một thành phố trẻ được tiếp nối từ những trang sử hào hùng oanh liệt, để có được những chiến thắng hào hùng ấy đã đánh đổi bằng biết bao xương máu, bao mất mát hi sinh của lớp lớp cha anh đi trước. Chiến thắng Đồng Xoài ngày 26/12/1974 là dấu mốc quan trọng, đánh dấu bước ngoặt trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, góp phần thành công chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử, giải phóng hoàn toàn miền Nam, đất nước thống nhất. Những dịp như thế này, mọi người lại hội tụ về Đồng Xoài, ôn lại những dấu ấn đầy kiêu hãnh, kiên trung, một thời

“Rực lửa chiến công”. Những mẩu chuyện “Ông kể cháu nghe” của những Cựu chiến binh già được các cháu học sinh trường tôi hào hứng đón chờ. Những mẩu chuyện mắt thấy tai nghe, những khó khăn gian khổ, những mất mát hi sinh được dịp tỏ bày, các cháu ngồi nghe như uống từng câu, từng lời và thật vui sướng khi được chạm tay vào các bác Cựu chiến binh, ngực đeo đầy Huân, Huy chương. Nghe để hiểu thêm truyền thống đấu tranh bất khuất kiên cường chống giặc ngoại xâm của quân và dân Bình Phước. Nghe để hiểu được giá trị của độc lập tự do, của hoà bình và hạnh phúc.

Và thành phố Đồng Xoài hôm nay tiếp tục khẳng định sức sống trẻ trung, năng động, đổi mới, đầy sáng tạo. Mỗi ngày, khi bình minh vừa ló dạng, người dân Đồng Xoài

đã quen thuộc với tiếng chim hót líu lo vui tươi hoà cùng sắc vàng hoa hoàng yến óng ả trong nắng sớm yên bình. Sắc vàng này như đã trở thành linh hồn, đầy ắp trong tim từng người. Dưới tán cây, từng chùm hoa vàng rực như những chiếc chuông xinh xắn đung đưa đón chào ngày mới, những âu lo đời thường dường như tan biến, thay vào đó là động lực mới và niềm vui khám phá những góc nhìn tốt đẹp trong cuộc sống.

Sáu năm kể từ ngày Đồng Xoài trở thành thành phố trực thuộc tỉnh, Đồng Xoài đã chuyển mình nhanh chóng, khẳng định vị trí ở miền Đông Nam bộ. Những con đường xanh mát, những khu vực hạ tầng hiện đại đã minh chứng cho sự quyết tâm của Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân trong việc địa phương hướng tới một đô thị thông minh, đẹp và văn minh. Mỗi hành động, mỗi nỗ lực

đều thể hiện rõ quyết tâm không ngại nghỉ, cùng nhau góp sức giữ gìn vẻ đẹp yên bình và hướng tới tương lai tươi sáng hơn.

Tiếng trẻ em hồn nhiên nô đùa dưới những hàng cây, những người lao động hồi hả vào ca, những người già nhẹ nhàng tản bộ dọc bờ kè Suối Đồng Tiền, Suối Tầm Vông - tất cả tạo nên bức tranh sinh động của một đô thị trẻ, nơi mà con người và thiên nhiên giao hoà, yên vui và có sự tác động qua lại một cách tinh tế. Sự thân thiện, hiếu khách và cởi mở của con người Đồng Xoài là chìa khóa mở ra những cơ hội lớn cho những nhà đầu tư, những du khách một khi đã đến nơi đây.

Vui cùng niềm vui chiến thắng của 50 năm trước, vui với những thành quả đạt được hôm nay, người dân Đồng Xoài chúng tôi lại nghĩ đến trách nhiệm giữ gìn và phát huy những thành quả đã đạt được.

Từ những hành động nhỏ nhất như “*sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật*”, “*học tập làm theo đạo đức, tư tưởng, phong cách Hồ Chí Minh*”, giữ gìn sạch đẹp môi trường sống, môi trường làm việc, trồng cây xanh, đến những quyết sách vĩ mô như quy hoạch đô thị định hướng tương lai, tất cả sẽ đóng góp vào một Đồng Xoài xanh, văn minh, hiện đại và tràn đầy sức sống.

Đồng Xoài, nơi đây hoa hoàng yến vàng rực khắp nơi từ ngoài đường, bờ kè đến khuôn viên các trường học, công sở. Sắc vàng lấp lánh, vàng mệnh mang, trải dài như đến vô tận, chính là niềm kiêu hãnh, là bài ca của vẻ đẹp và sự trẻ trung. Hãy cùng nhau chung tay góp phần để Đồng Xoài mãi là “thành phố rực rỡ sắc vàng”, để những thế hệ mai sau còn tự hào hát lên bài ca về một đất vùng anh hùng, thân thiện và phát triển. □

Ảnh: TL

Bình Phước – ĐỘT PHÁ TRONG PHÁT TRIỂN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VÀ CHUYỂN ĐỔI SỐ

□ NGUYỄN MINH QUANG

Nghị quyết 57-NQ/TW ngày 22-12-2024 của Bộ Chính trị đã mở ra cơ hội và định hướng chiến lược cho các địa phương. Tại tỉnh Bình Phước, với quyết tâm cao, đang nỗ lực thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm thúc đẩy ứng dụng công nghệ và số hoá trên mọi lĩnh vực.

Kết quả đạt được

Với quyết tâm xuyên suốt: “Người dân và doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể, nguồn lực, động lực chính; Nhà nước giữ vai trò dẫn dắt, thúc đẩy, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số (CĐS)”. Những năm qua, Bình Phước đã ghi dấu nhiều bước tiến trong việc ứng dụng KHCN, thúc đẩy CĐS, tạo đòn bẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh tiến nhanh, bền vững.

Đến nay, tỉnh đã hoàn thành phủ sóng 3G-4G trên toàn bộ địa bàn và bước đầu triển khai mạng 5G tại các đô thị, khu công nghiệp, biên giới và các vùng lõm sóng. Từ năm 2020, tỉnh đã quan tâm triển khai xây dựng và vận hành Trung tâm Điều hành thông minh (IOC) tỉnh, hỗ trợ giám sát, ra quyết định, phục vụ chỉ đạo, điều hành của lãnh đạo và đến

nay 11 IOC cấp huyện, thị, thành phố cũng đã thành lập, đi vào hoạt động hiệu quả. Nhằm góp phần minh bạch hóa và nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước, song hành với đẩy mạnh CĐS, tỉnh đã đẩy mạnh cung cấp 1.044 dịch vụ công trực tuyến toàn trình, 310 dịch vụ công trực tuyến một phần, góp phần đẩy nhanh tiến trình xây dựng chính quyền số. Song song đó, mạng truyền số liệu chuyên dùng được phủ sóng tới 310 cơ quan, đơn vị; Chữ ký số cấp cho 3.820 tổ chức, cá nhân trong năm 2024; hội nghị truyền hình trực tuyến được ứng dụng mạnh mẽ từ tỉnh đến cơ sở.

Trong nghiên cứu và ứng dụng KHCN, các ứng dụng IoT (internet vạn vật), big data (dữ liệu lớn) và blockchain (chuỗi khối) đã được áp dụng thành công trong quản lý sản xuất nông nghiệp và công nghiệp chế biến, đặc biệt là các ngành hàng chủ lực như điều, tiêu, cao su. Tỉnh đã đẩy mạnh phối hợp với các Viện nghiên cứu và trường Đại học để chuyển giao công nghệ trong lĩnh vực Y tế, giáo dục và môi trường. Quan tâm phát triển các sàn thương mại điện tử (TMĐT) cho nông sản địa phương, giúp nâng cao giá trị sản

phẩm và mở rộng thị trường xuất khẩu. Đến nay, tỉnh đã hỗ trợ 5 mô hình thí điểm CĐS toàn diện cho các doanh nghiệp, hợp tác xã. Có khoảng 28 hợp tác xã đã ứng dụng CĐS vào hoạt động sản xuất, kinh doanh. Toàn tỉnh có tổng số lượng giao dịch trên sàn TMĐT (Shopee, Sendo, Lazada, Tiki...) trên 1,1 triệu giao dịch (tính đến tháng 10/2024), với số tiền giao dịch thành công ước 236.744 tỷ đồng. Riêng Sàn giao dịch nông sản tỉnh Bình Phước đã hỗ trợ được 99 doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh với 390 sản phẩm tham gia chào bán sản phẩm trên sàn. Ngoài ra, tỉnh còn quan tâm triển khai các giải pháp Y tế thông minh như bệnh án điện tử, khám chữa bệnh từ xa và ứng dụng quản lý sức khỏe cộng đồng.

Từ những kết quả triển khai trên, tỉnh Bình Phước được các tổ chức trong và ngoài nước đánh giá tích cực, minh chứng qua các giải thưởng và xếp hạng như: Thành phố Đồng Xoài vinh dự được trao giải thưởng thành phố thông minh Việt Nam năm 2022; Sở Thông tin và Truyền thông được vinh danh ở hạng mục “Cơ quan nhà nước CĐS xuất sắc” vào năm 2023. Đặc

Giải pháp công nghệ số “Hệ thống thông tin nguồn tỉnh Bình Phước” được nhận Giải thưởng CDS Việt Nam năm 2023 ở hạng mục “Cơ quan nhà nước CDS xuất sắc”.
Ảnh: M. Quang

biệt là trong năm 2024, tỉnh Bình Phước được Hiệp hội công nghiệp máy tính Châu Á - Châu Đại Dương (ASOCIO) lựa chọn vinh danh Giải thưởng Chính quyền số ASOCIO DX Award 2024. Xếp hạng mức độ CDS cấp tỉnh (DTI): năm 2020 xếp thứ 25/63 tỉnh thành, năm 2021 xếp 09/63, năm 2022 xếp 12/63 (năm 2023 chưa công bố).

Thời gian tới

Để thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22-12-2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và CDS quốc gia, tỉnh Bình Phước cần phải đề ra các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm về phát triển hạ tầng số, ứng dụng công nghệ hiện đại;

đào tạo và phát triển nguồn nhân lực số; Hỗ trợ CDS trong doanh nghiệp; Tăng cường hợp tác Quốc tế và thu hút đầu tư.

Một là, Tập trung phát triển hạ tầng số và ứng dụng công nghệ hiện đại: Tỉnh cần đẩy mạnh triển

khai mạng 5G toàn tỉnh vào năm 2025, ưu tiên các khu vực kinh tế trọng điểm. Xây dựng và vận hành hiệu quả Trung tâm dữ liệu tỉnh, tích hợp toàn bộ dữ liệu hành chính công, kinh tế và xã hội. Đầu tư vào hệ thống an ninh mạng, bảo

Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị với nhiều quan điểm chỉ đạo đáng chú ý. Nghị quyết nhấn mạnh: Phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và CDS quốc gia là đột phá quan trọng hàng đầu, là động lực chính để phát triển nhanh lực lượng sản xuất hiện đại, hoàn thiện quan hệ sản xuất, đổi mới phương thức quản trị quốc gia, phát triển kinh tế - xã hội, ngăn chặn nguy cơ tụt hậu, đưa đất nước phát triển bứt phá, giàu mạnh trong Kỷ nguyên mới. Người dân và doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể, nguồn lực, động lực chính; nhà khoa học là nhân tố then chốt; Nhà nước giữ vai trò dẫn dắt, thúc đẩy, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho phát triển KHCN, đổi mới sáng tạo và CDS. Phát triển hạ tầng, nhất là hạ tầng số, công nghệ số trên nguyên tắc “hiện đại, đồng bộ, an ninh, an toàn, hiệu quả, tránh lãng phí”; làm giàu, khai thác tối đa tiềm năng của dữ liệu, đưa dữ liệu thành tư liệu sản xuất chính, thúc đẩy phát triển nhanh cơ sở dữ liệu lớn, công nghiệp dữ liệu, kinh tế dữ liệu.

Ngày 26/11/2025, tại Hà Nội, Bí thư Tỉnh ủy Tôn Ngọc Hạnh đã có buổi làm việc với Bộ TT&TT. Từ những tư vấn, định hướng của Bộ trưởng TT&TT Nguyễn Mạnh Hùng, Bí thư Tỉnh ủy Tôn Ngọc Hạnh tin tưởng rằng Bình Phước sẽ phấn đấu vào top 5 địa phương dẫn đầu về chuyển đổi số.

Ảnh: M. Quang

vệ an toàn thông tin cho cơ quan nhà nước và doanh nghiệp. Đầu tư mạnh mẽ vào hạ tầng số, đảm bảo kết nối thông suốt, tăng dung lượng băng thông Internet.

Hai là, Trong thúc đẩy nghiên cứu và ứng dụng KHCN, cần quan tâm hỗ trợ các doanh nghiệp trong tỉnh tiếp cận công nghệ tiên tiến thông qua các chương trình hợp tác với Viện nghiên cứu, trường Đại học và các tổ chức quốc tế. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ IOT và blockchain vào nông nghiệp thông minh, nâng cao giá trị gia tăng của sản phẩm nông sản. Đẩy mạnh tuyên truyền sâu rộng về tầm quan trọng của ứng dụng KHCN, đổi mới sáng tạo và CDS, nhằm tạo sự đồng thuận trong xã hội.

Ba là, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực CDS: tiếp tục

tăng cường hợp tác với các cơ sở đào tạo lớn trong nước để mở các chương trình đào tạo chuyên sâu về công nghệ thông tin, dữ liệu lớn và trí tuệ nhân tạo. Tổ chức các chương trình đào tạo kỹ năng số cơ bản cho người dân, đặc biệt là người lao động tại các khu công nghiệp và nông thôn.

Bốn là, hỗ trợ chuyển đổi số trong doanh nghiệp: Có cơ chế chính sách để hỗ trợ các gói tài chính và kỹ thuật để doanh nghiệp vừa và nhỏ ứng dụng công nghệ số trong quản lý và sản xuất. Phát triển các nền tảng thương mại điện tử và ứng dụng số để tăng cường kết nối giữa doanh nghiệp và thị trường.

Năm là, mở rộng hợp tác với các tổ chức quốc tế để tiếp nhận chuyển giao công nghệ và học hỏi kinh nghiệm. Thu hút các tập

đoàn công nghệ lớn đầu tư vào Bình Phước, đặc biệt trong các lĩnh vực sản xuất công nghiệp và công nghệ cao mà tỉnh có lợi thế (đất đai, năng lượng, khí hậu, nguồn nước...). Cần thay đổi căn bản tư duy về phát triển, từ kinh tế dựa vào tài nguyên sang kinh tế tri thức; nâng cao năng lực đổi mới sáng tạo cho tất cả các thành phần kinh tế.

Với quyết tâm chính trị cao và tinh thần đổi mới sáng tạo, Bình Phước đang đặt nền móng vững chắc để trở thành một trong những địa phương dẫn đầu cả nước về ứng dụng KHCN và chuyển đổi số. Việc triển khai hiệu quả Nghị quyết 57 không chỉ giúp nâng cao chất lượng sống của người dân mà còn tạo động lực mạnh mẽ cho sự phát triển bền vững của tỉnh trong giai đoạn mới □

Nghị Xuân Tản Mạn Về Văn Hóa Uống Rượu

“Rượu tuy không màu nhưng có thể nhuộm đen tâm trí con người”.

Câu nói ấy thật thâm thúy, bởi rượu không chỉ là thứ chất lỏng vô tri, mà còn là một chất xúc tác bộc lộ bản chất con người, làm lộ rõ những phẩm chất hoặc thói xấu tiềm ẩn.

Ban đầu, rượu đến như một cầu nối, khơi mở những câu chuyện và làm mềm đi khoảng cách giữa con người. Một vài chén rượu đầu tiên thường là thời điểm mọi người giữ được phong thái nhã nhặn, từ tốn. Nhưng rồi:

Đến chén thứ ba trở đi, rượu bắt đầu chiếm lĩnh thần trí.

Lúc này, ngôn từ mất kiểm soát, người uống bắt đầu tranh nói, tranh thắng, và cả bàn tiệc trở thành nơi hỗn loạn của những tiếng cười, tiếng cãi vã, và những câu chuyện thiếu đầu thiếu đuôi.

“Không uống là khinh người, không uống là không tôn trọng”. Những câu nói quen thuộc này dường như đã trở thành “luật bất thành văn” trên bàn nhậu. Nhưng thực chất, đó chỉ là một dạng áp đặt cảm xúc, thiếu tinh tế và không tôn trọng cá nhân.

Nâng chén rượu nhưng đổ đi, rót sang chén khác, giả vờ uống rượu để qua mặt. Những hành vi này không chỉ làm mất đi sự chân thành, mà còn thể hiện tư duy tiểu nông, khôn lỏi.

Người xưa chia ra ba hạng người khi uống rượu, phản ánh mức độ trưởng thành trong ứng xử và phẩm chất:

1. TIỀN TỬ

Là những người biến rượu thành cảm hứng, dùng nó để sáng tạo thơ ca, văn chương hoặc nảy ra những ý tưởng ý nghĩa.

Họ uống để thăng hoa, không phải để đắm chìm.

2. HỢI TỬ

Uống vừa đủ, sau đó nghỉ ngơi, tránh gây phiền hà đến người khác. Họ coi rượu như một cách thư giãn, không để nó điều khiển mình.

3. CẤU TỬ

Uống mất kiểm soát, hành xử vô văn hóa, gây rối loạn và làm tổn thương người khác.

Đây là hạng người khiến rượu trở thành nguồn gốc của bi kịch.

Văn hóa uống rượu không xấu, thậm chí rượu từng là biểu tượng của những buổi tiệc tao nhã và gắn kết tình người. Nhưng khi rượu bị lạm dụng, nó trở thành thứ phá hủy các giá trị xã hội:

Tư duy ép rượu, ép tình: Thể hiện sự áp đặt, thiếu sự tôn trọng cá nhân.

Uống để ganh đua, chứng tỏ bản thân: Phản ánh sự thiếu tự tin và chiều sâu văn hóa.

Mất kiểm soát, gây hậu quả tiêu cực: Là biểu hiện của một tâm trí yếu kém, không biết giới hạn của mình.

Tôn trọng giới hạn của bản thân và người khác. Không uống vì bị ép buộc, không ép buộc ai phải uống.

Uống để cảm nhận, không uống để thể hiện.

Biết dừng đúng lúc. Một người biết giữ mình trong cơn say là người thực sự bản lĩnh.

Rượu không xấu, chỉ có cách chúng ta uống rượu mới khiến nó trở nên xấu.

Hãy để mỗi chén rượu là một lời chúc, một câu chuyện đẹp, chứ không phải khởi đầu cho những hành động đáng tiếc.

(ST)

“Tiên Học Lễ, Hậu Học Văn” PHƯƠNG CHÂM GIÁO DỤC

 DUY PHÚC

Nếu như loài chim luôn tự hào cất cao tiếng hót, loài hoa luôn tự tin tỏa hương, khoe sắc trước cuộc đời. Thì tập thể cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh Trường THPT Đồng Xoài luôn tự hào về phương châm giáo dục và truyền thống dạy, học của nhà trường. Từ đó góp phần đào tạo nên thế hệ trẻ có đức, có tài với lễ sống ân tình, thủy chung cho tỉnh nhà và cho đất nước. Thực hiện theo Di chúc của Bác về việc giáo dục đào tạo thế hệ trẻ: “*Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên, đào tạo họ trở thành những người kế thừa xây dựng*

chủ nghĩa xã hội vừa “Hồng” vừa “Chuyên””. Trong Văn kiện Đại hội VI của Đảng nhấn mạnh: “*Phát triển giáo dục và đào tạo cùng với phát triển khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu; đầu tư cho giáo dục và đào tạo là đầu tư cho phát triển. Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo theo nhu cầu phát triển của xã hội*”. Từ năm học 2011 trường THPT Đồng Xoài đã hoàn thành kế hoạch chiến lược phát triển của nhà trường giai đoạn 2011 - 2015 tầm nhìn đến năm 2030 với phương châm giáo dục “*Tiên học Lễ, hậu học Văn*” nhằm tạo tiền đề cho sự phát

triển nhanh và vững chắc của nhà trường. Đây là một phương châm giáo dục đúng đắn và hiệu quả. Theo quan niệm của Đạo Nho, “*Đạo đức là gốc của con người, nói đến con người trước hết là nói đến đạo đức*”. Khổng Tử cho rằng: cái Đức là để trị quốc, cái Tài là để bình thiên hạ. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định “*Có tài mà không có đức là người vô dụng. Có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó*”. Từ đó khẳng định mối quan hệ khăng khít không thể tách rời cùng với vai trò, tầm quan trọng giữa đức và tài. Trong những năm qua, với phương châm giáo

dục “*Tiên học Lễ, hậu học Văn*” nhà trường luôn chú trọng giáo dục đạo đức, lễ nghĩa cho học sinh. Dạy các em biết chào hỏi, biết cảm ơn, biết cảm thông, yêu thương chia sẻ và thấu hiểu, biết sống ân tình. Song song với giáo dục đạo đức nhà trường luôn dành thời gian cho việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trong những tiết sinh hoạt tập thể, trong những hoạt động của trường, lồng ghép trong các tiết dạy... từ đó giúp các em xử lý tốt những tình huống xảy ra trong học tập cũng như trong cuộc sống. Kết quả là ý thức đạo đức, tác phong của học sinh có sự chuyển biến rõ rệt. Trong đánh giá hạnh kiểm cuối năm, số học sinh xếp loại hạnh kiểm khá, tốt đạt trên 96%. Đó chính là thành quả đáng tự hào của một quá trình giáo dục đạo đức của tập thể cán bộ, giáo viên, nhân viên của trường. Bên cạnh việc giáo dục đạo đức cho học sinh, đội ngũ cán bộ, giáo viên của trường luôn nâng cao ý thức tự học, tự rèn nhằm nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ để thực hiện tốt hai nhiệm vụ giáo dục của trường. Nhiệm vụ thứ nhất là nâng cao công tác mũi nhọn góp phần với các trường trong cả nước đào tạo ra nhân tài cho đất nước. Kết quả là trong các kỳ thi tuyển chọn học sinh giỏi tỉnh, học sinh giỏi Olympic, Trường Đồng Xoài luôn nằm trong top 3 trường dẫn đầu toàn tỉnh và chỉ xếp sau các trường chuyên và trường chất lượng cao. Nhiều cựu học sinh của trường đã trở thành những cán bộ cốt cán của tỉnh nhà như:

Bà Dương Thị Thảo - Thư ký Bí thư Tỉnh ủy Bình Phước, Ông Lê Trường Sơn Bí thư Huyện Ủy Lộc Ninh, Bà Bùi Thị Minh Thúy Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh, Bà Nguyễn Thị Minh Nhâm Tổng Biên tập Đài Phát thanh - Truyền hình và Báo Bình Phước... Nhiệm vụ thứ hai là giáo dục những học sinh chưa giỏi, chưa ngoan trở thành những công dân năng động và có ích cho xã hội. Kết quả một số ít học sinh nghiện hút, lêu lổng, thiếu động cơ học tập, hay những học sinh lười nhác đã được cảm hóa bằng chính tình yêu thương và nhiệt huyết của thầy cô. Từ đó, các em đã cố gắng hơn, đã ngoan hơn và trở thành những công dân tốt góp phần công sức để xây dựng quê hương.

Có lẽ cũng chính từ phương châm giáo dục đúng đắn “*Tiên học Lễ, hậu học Văn*” mà các thế hệ cựu học sinh của trường luôn thể hiện tấm lòng tri ân với thầy cô và nhà trường. Trong những năm qua, Hội cựu học sinh của trường đã tặng cho trường hàng ngàn suất học bổng nhằm hỗ trợ, giúp đỡ động viên các em học sinh nghèo hiếu học của trường. Nhận thấy quý thầy cô dạy môn xã hội rất mệt và đuối sức do phải giảng nhiều, Cựu học sinh Nguyễn Thị Bích Vy (HSG môn Văn) đã gửi tặng mỗi thầy cô dạy môn Xã hội một bộ micro, âm thanh trợ giảng nhân ngày 20 tháng 11. Năm học 2014 Hội cựu học sinh cùng với cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh của trường đã vận động được hơn bốn trăm triệu để thiết kế và xây

dựng cho trường một công trường khang trang, sạch đẹp...

Không chỉ các thế hệ cựu học sinh mà các bậc cha mẹ học sinh với sự hài lòng, đồng thuận với phương châm giáo dục và chất lượng, uy tín của trường, với tinh thần cả xã hội chăm lo cho giáo dục Hội đã vận động lắp đặt cho nhà trường hệ thống bảng tương tác thông minh, máy chiếu trong các phòng học trị giá hàng trăm triệu đồng và còn nhiều những công trình khác. Với sự quan tâm của Hội cựu học sinh, của cha, mẹ học sinh và toàn xã hội, tập thể Trường THPT Đồng Xoài luôn nỗ lực, cố gắng để đáp lại tấm chân tình, sự kỳ vọng và tình yêu thương của toàn xã hội. Để kịp thời tuyên dương và ghi nhận những thành tích và đóng góp của trường THPT Đồng Xoài cho Tỉnh nhà nói riêng và cho cả nước nói chung, Năm 2013 Ủy ban Nhân dân tỉnh đã ra quyết định công nhận Trường THPT Đồng Xoài đạt Chuẩn Quốc gia. Năm 2014 nhân kỷ niệm 30 năm thành lập trường Tập thể Cán bộ, giáo viên nhân viên nhà trường đã được Đảng và Nhà nước tặng thưởng Huân chương lao động hạng Ba.

Tập thể Trường THPT Đồng Xoài sẽ luôn say mê, tâm huyết và luôn cháy hết mình cho nghề giáo để xứng đáng với tình yêu thương, sự kỳ vọng của xã hội và trách nhiệm với cuộc đời.

“*Cảm ơn đời mỗi sớm mai thức giấc*

Ta có thêm một ngày nữa để yêu thương...”

(Nguyễn Minh Anh - *Cảm ơn một niềm đau*) □

Ảnh: C. Quốc

ĐẶNG NGỌC TÌNH

Xuân Về Tỏa Nắng Trường Sa

*Em muốn làm cánh én vượt trùng khơi
Chờ mùa xuân quê nhà ra ngoài ấy
Chưa bao giờ em khát khao đến vậy
Để gần anh - Người lính đảo Trường Sa*

*Em muốn mang cái nỗi nhớ của Cha
Niềm yêu thương từng đêm dài của Mẹ
Cả nụ cười hồn nhiên bầy con trẻ
Cả tiếng lòng em - Suối ấm tim anh...*

*Bao nhà giàn và biển đảo vẫn xanh
Anh vẫn hiên ngang vững vàng tay súng
Từng đoàn tàu vượt lên ngàn con sóng
Giữ biển trời Tổ quốc được bình yên*

*Trường Sa ơi! Dẫu xa cách đất liền
Quê hương bên anh qua từng hơi thở
Như tình em luôn đông đầy nỗi nhớ
Đằm thắm ân tình son sắt thủy chung*

*Con mắt biển chắc khao khát chờ mong
Xuân Đất Trời đã về từng con phố
Niềm hân hoan tỏa lan từng ô cửa
Nắng ngập tràn trên khắp nẻo quê hương*

*Vui lên nhé! Người lính đảo em thương
Chắc tay lái cho con tàu vượt sóng
Cho biển trời bình yên trong gió lộng
Để Tết về - Xuân tỏa nắng Trường Sa...*

THUY NGUYỄN

Gọi Xuân

Cành mai vàng khoe sắc thắm bên hiên
 Bông điều nở rung rinh ngoài nương rẫy
 Bình Phước ơi, mùa xuân đang vẫy gọi
 Trên quê hương mảnh đất nặng ân tình...

Đến nơi đây vào những sáng đầu Xuân
 Anh sẽ thấy rất nhiều điều đặc biệt
 Bình Phước đón Xuân tiết trời không lạnh
 Nắng mênh mang mà ấm cúng sum vầy...

Cuộc sống quê em từng bước đổi thay
 Vùng đất mới đang vươn mình khởi sắc
 Nhiều nhà máy nối đuôi nhau tập nập
 Hứa hẹn ngày Bình Phước sẽ bay cao...

Những cô gái S'tiêng đôi má ửng đào
 Mắt tròn xoe đeo gùi vào mùa vụ
 Chẳng xúng xính áo quần đi lễ hội
 Mà đẹp sao... như tiên nữ giữa đời..

Bình Phước chào Xuân bằng những nụ cười
 Cửa hy vọng mùa bội thu đang tới
 Rồi mai đây những ngôi nhà xây mới
 Bình Phước chuyển mình
 vẫy gọi mùa xuân...

Ảnh: M. Thu

NGUYỄN HOÀNG OANH

Tình Em Gửi Đảo Xa

Tết này anh ở Trường Sa
Gửi anh nỗi nhớ làm quà mừng Xuân
Gửi anh chiến sỹ hải quân
Tình yêu nồng ấm em phần tặng anh

Gửi anh cặp bánh chưng xanh
Gửi anh khúc hát quân hành yêu thương
Ngày đêm canh giữ biên cương
Bảo vệ hải đảo quê hương yên bình

Gửi anh son sắt nghĩa tình
Tới người lính đảo hy sinh lặng thầm
Một lòng vì nước vì dân
Hiểm nguy rình rập tinh thần vui tươi

Mênh mông sóng dữ trùng khơi
Anh vẫn đứng gác nụ cười ấm êm
Căng mắt dõi theo trong đêm
Niềm tin em gửi anh thêm kiên cường

Trường Sa nắng gió mù sương
Em xin gửi trọn tình thương quê nhà
Xuân này anh ở đảo xa
Quà Xuân em gửi chính là tim yêu.

Đôi Bờ Thủy Chung

▣ DUY HIỂN

Từ lâu sông Tôn Lê Chàm không còn là con sông “lữ khách” với người dân nhiều địa phương trong nước. Sông chia sẻ nỗi niềm chung, riêng với cộng đồng dân tộc anh em ở miền biên Tây Nam Tổ quốc. Con sông là khát vọng kết nối tình yêu quê hương, tinh thần dân tộc; là sự kết nối tình hữu nghị giữa Việt Nam - Campuchia như dòng vẫn chảy mãi không ngừng.

Tỉnh Bình Phước có chiều dài đường biên giới khoảng 240 km, giáp với 3 tỉnh của Campuchia là: Mondulakiri, Kratie, Kampong-cham. Trong đó có 210 km chạy trên các sông Đak Huyt, Dec Man (sông Măng), sông Chiu Riu và sông Tôn Lê Chàm (sông Sài Gòn), còn khoảng 30 km trên đất liền. Nhưng tôi yêu con sông Tôn Lê Chàm chảy qua địa phận xã Lộc Thành và xã Lộc Thịnh, huyện Lộc Ninh, tỉnh Bình Phước. Sông mãi mãi một màu xanh bất tận. Sông đã gắn bó với bao người, gắn bó với tôi. Sông và tôi thân thiết như bầu bạn.

Tuổi thơ tôi đã hần sâu trong

ký ức những vẻ đẹp của sông, lúc xanh mờ, khi xanh thắm, lúc lung linh của ráng chiều, khi rạng rỡ bởi những vàng hồng buổi sáng. Trong tâm tư tôi, dòng sông mênh mông vẫn cuộn cuộn chảy, mặt nước xanh biêng biếc vẫn lặng lẽ trôi. Tôi yêu con sông, yêu những cảnh vật ven bờ, yêu bà con vùng biên đã cùng sông một thời oanh liệt. Nơi ấy có tiếng chuông chùa thẳm thẳm ngân vang. Tôi yêu ánh nắng hoàng hôn nghiêng nghiêng bên triền dốc. Tôi yêu mặt nước sông long lanh phản chiếu ánh mặt trời, yêu những đêm trăng thanh tĩnh mịch trên sông. Đã bao đêm tôi trăn trở để viết về con sông ấy. Nơi đã làm nên vẻ đẹp quê hương, nơi đã có những trang sử hào hùng và có những con người chịu thương chịu khó, nơi có những tâm hồn vĩ đại trong những chặng đường lịch sử đã qua. Có lúc tôi trầm hỏi: Sông ơi! Sông bắt nguồn từ đâu mà đẹp và vẻ vang đến thế? Tôi muốn tìm lại lịch sử của dòng sông Tôn Lê Chàm, tìm những trang sử hào hùng mà người dân Lộc Ninh đã viết nên.

Ôi, con sông Tôn Lê Chàm mùa nào cũng đẹp, mùa nào cũng có ích cho người. Từ mảnh đất quê nghèo, con sông ấy đã cùng con người đồng cam cộng khổ, cùng con người gánh vác khó khăn. Đẹp làm sao với những đêm trăng sáng, máy bơm nước ngân nga bên bờ để đem nước cho cây trái, bãi dừa hấu, nương ngô. Tôi không thể nào quên con sông này.

Đường biên giới Việt Nam - Campuchia đoạn Đồn Biên phòng cửa khẩu Lộc Thịnh và Đồn Biên phòng Lộc Thành quản lý chạy dọc theo sông Tôn Lê Chàm, vào mùa mưa nhiều đoạn nước sâu nhưng mùa khô có đoạn nước cạn lội qua được. Hai bên biên giới địa hình tương đối bằng phẳng, rừng tự nhiên chủ yếu là cây dầu cùng với các loại thực vật khác như tre gai, bầu nước, lồ ô. Những năm qua, Nhân dân khai hoang phục hóa trồng các loại cây như cao su, hồ tiêu, điều và các loại cây ăn quả có giá trị. Dân cư trong địa bàn 2 Đồn Biên phòng quản lý có tới trên 30% là người dân tộc thiểu số, trong đó người Khmer chiếm phần đông.

Nhân dân các xã biên giới Việt Nam - Campuchia có mối quan hệ thân tộc từ lâu đời và duy trì mối quan hệ tốt đẹp đó cho tới ngày nay. Cư dân ở bên kia sông Tôn Lê Chàm (Campuchia) học sinh có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn được Bộ đội Biên phòng Việt Nam giúp đỡ, trong thực hiện chương trình “Nâng bước em đến trường”.

Trưa tháng 12 trời âm u, hơi nóng. Tôi theo các chiến sĩ biên phòng Đoàn Lộc Thành đi tuần tra biên giới. Cùng đi có Già làng Điều Phơ và anh Triệu Đình Từ, đều là thành viên trong Tổ an ninh tự quản và bảo vệ an ninh biên giới khu vực. Đứng ở cột mốc 77, nhìn qua đường biên nước bạn

chỉ cách bờ sông Tôn Lê Chàm vài trăm mét. Các loại xe cơ giới qua lại liên tục tạo ra không gian sôi động tại đường biên nước bạn. Con đường vành đai biên giới của ta cách sông Tôn Lê Chàm hơn 1 km, lâu lắm mới có một chiếc xe tải, xe con chảy qua.

“Đối diện cột mốc 77, bên Campuchia cũng có một cột mốc đối diện. Trước đây, giữa lòng sông Tôn Lê Chàm có một cột mốc phụ, nay thì không. Sông vẫn là một, là chung của người dân hai nước, con sông hòa bình... Vào mùa mưa đầu tháng Sáu, đến đây sẽ thấy mặt sông Tôn Lê Chàm rộng hơn nhiều. Có lúc nước sông dâng lên tràn qua vườn cao su gần giáp

đường vành đai biên giới. Mùa khô này nhờ nước sông để bà con hai bên trồng dưa hấu, tưới hồ tiêu và cây cà phê, cây ăn trái. Năm nay nắng nóng, hạn hán kéo dài, sông có những chỗ, nơi bị cạn nước trơ ra từng bậc đá. Ước gì con sông Tôn Lê Chàm được coi nói sâu, rộng thêm. Ngoài phát triển kinh tế, con sông sẽ là điểm đến du lịch hấp dẫn, nếu được đầu tư, thiết kế với những ngôi nhà sàn, mái lá dưới các trảng cây rừng tự nhiên. Qua hàng thế kỷ từ thừa hoang hóa, khai sinh cửa nguồn cho đến nay, con sông Tôn Lê Chàm chứng kiến bao cuộc binh đao loạn lạc, muôn nghìn trăm tích, bể dâu. Phận sông, phận người dưới thời Khmer

Các chiến sĩ Biên phòng Đoàn Lộc Thành đang tuần tra nơi thượng nguồn sông Tôn Lê Chàm vào mùa khô.
 Ảnh: Duy Hiến

đỏ trầm luân, đau thương... Phía thượng nguồn sông Tôn Lê Chàm còn lưu dấu chứng tích lịch sử ghi nhận của cựu Thủ tướng Hun Sen, lúc còn là chỉ huy trung đoàn thuộc chính quyền Khmer đỏ chạy sang Việt Nam thoát chế độ diệt chủng của Pol Pot được Nhân dân và bộ đội Việt Nam cứu mang, bảo vệ...”, Già làng Điều Phơ nói.

Sông Tôn Lê Chàm còn có nhiều loại cá sinh sống, nhiều nhất là cá chạch, cá trắng. Dòng nước sông Tôn Lê Chàm ngọt và sạch... Trung tá Trần Hữu Long quê Hà Tĩnh, có gần 20 năm gắn bó với vùng biên, với sông Tôn Lê Chàm. Sông như một phần linh hồn, mồ hôi, nước mắt và xương máu của Nhân dân hai bên biên giới, của người lính biên phòng. Sông hóa giải nỗi niềm của chiến sĩ trẻ đầu tiên xa quê nhà. Vẫn ngọn gió sông trưa hè man mát. Vẫn ánh trăng vàng lấp lánh dòng sông. Vẫn dấu chân nghiêng trên vệt phù sa đỏ. Và bong bóng mặt sông dưới cơn mưa rào. Sông nổi sóng trong gió cuộn mưa gầm... “Tôi nay đơn vị mời anh ở lại ăn cơm cùng bộ đội và thưởng thức món cá chạch kho tiêu câu ở sông Tôn Lê Chàm. Còn chiều nay anh cùng em ra sông câu cá chạch, nhân thể ngắm hoàng hôn trên sông Tôn Lê Chàm. Màn sương như một tấm voan choàng mỏng của một cô gái để quên trên sông Tôn Lê Chàm. Và anh thấy những tia nắng cuối

cùng trải vàng trên sông đẹp lạ lùng”, Trung tá Long nói vui.

Tốt nghiệp Học viện Biên phòng, Trần Hữu Long vào công tác phục vụ ở các Đoàn biên phòng tỉnh Bình Phước. Anh có duyên công tác ở Đoàn biên phòng đều có sông Tôn Lê Chàm chảy qua. Là người lính từng học khá về các môn Văn, Sử thời Cấp 3, Trung tá Long thường sáng tác Thơ, Tản văn, trong đó có viết đến sông suối, Nhân dân và chiến sĩ nơi vùng biên, cột mốc. Vợ của anh đang dạy học ở quê cũng xung phong theo chồng đến dạy học ở xã biên giới Lộc Thành. Nhiều cán bộ trẻ, thầy cô giáo, sinh viên y tế từ thành phố, thị xã cũng tình nguyện lên vùng biên công tác, dạy học, chăm sóc sức khỏe Nhân dân. Từ đó, sông Tôn Lê Chàm không còn là con sông “lữ khách” với người dân nhiều địa phương trong nước. Sông chia sẻ nỗi niềm chung, riêng với cộng đồng dân tộc anh em ở miền biên Tây Nam Tổ quốc. Con sông là khát vọng kết nối tình yêu quê hương, tình thân dân tộc; là sự kết nối tình hữu nghị giữa Việt Nam - Campuchia như dòng vẫn chảy mãi không ngừng.

Đi dọc con đường vành đai biên giới, bà con đang vào vụ thu hoạch dưa hấu. Trung tá Trần Hữu Long, Chính trị viên Đoàn Biên phòng Lộc Thành chia sẻ, hàng chục hecta dưa hấu bà con mình trồng đều nhờ vào nguồn nước con sông Tôn

Lê Chàm. Hai cái giếng khoan của hợp tác xã đầu tư trồng dưa hấu mùa khô này không đủ nước tưới. Về mặt kinh tế, con sông đã mang lại nguồn lợi duy nhất trong trồng trọt và phục vụ sinh hoạt. Đây là chưa kể đến nguồn cá tép dưới sông nếu biết gìn giữ và nuôi dưỡng nó... Từ xa xưa, vùng đất Lộc Thịnh, Lộc Thành là nơi cư trú của đồng bào dân tộc, chủ yếu là người S'tiêng và người Khmer. Trước khi huyện Lộc Ninh được giải phóng (tháng 4/1972) dân cư ở đây vẫn còn thưa thớt. Sau năm 1972, do Việt Kiều từ Campuchia và người Campuchia gần vùng biên giới chạy sang lánh nạn tránh chế độ diệt chủng của Khmer đỏ nên dân số tăng lên. Sau những năm 80 thế kỷ trước, khi Nhà nước ta có chủ trương đưa người các địa phương thuộc Thành phố Hồ Chí Minh, Bình Trị Thiên, Thanh Hóa, Hà Sơn Bình đến xây dựng vùng kinh tế mới cùng với việc di dân tự do, dân số ở đây tăng lên nhanh chóng. Chính vì vậy, con sông Tôn Lê Chàm đoạn thuộc trong địa phận của ta cần được khai thác đầu tư trở thành điểm đến văn hóa du lịch vùng biên. Kết hợp với lực lượng quân sự, công an địa phương và Đoàn biên phòng quản lý, đảm bảo an ninh khu vực biên giới. Tạo đà phát triển kinh tế, văn hóa, du lịch cho các xã nghèo, khi dân cư ngày càng đông đứng chân nơi phen dậu Tổ quốc □

Tết

□ HỒ ĐÌNH HIỆP

- Ê tụi mày ơi, sắp tới Tết rồi đó!

Đám con nít của chúng tôi đang chơi sậm sụi trước sân nhà bà Ba, chợt con Vân “Que tính” từ đâu chạy tới nói to lên làm cả đám khựng lại. Nhỏ Vân người ốm nhom như cái que củi, lại hay tính toán nên chúng tôi đặt cho nó cái biệt hiệu là Vân “Que tính”.

- Ủa vậy hả?

- Rồi sao “Que”?

- Thì để hỏi coi đứa nào được sắm đồ mới chưa.

Rồi “Que tính” khoe luôn là đã được mẹ may cho một bộ màu hồng, tay phồng, cổ bèo, có cả cái nơ thắt, có túi, vân vân và vân vân... Thằng cu Bi cũng háo hức tham gia vào vì sắp được mẹ dẫn

đi chợ sắm đồ. Vài đứa tiu nghỉu vì chưa nghe người lớn nhắc gì tới chuyện đó cả.

Những trò chơi lại cuốn chúng tôi vào cuộc vui như chưa từng có chuyện gì đáng quan tâm hơn. Cái Tết đã đến gần kề. Chúng tôi lại gặp nhau ở những bãi đất trống, những tán cây, góc sân để khoe nhau nhà ai chuẩn bị gói bánh Tết, gói loại

Mh: Sỹ Hòa

bánh nào và gói bao nhiêu cái.

- Nhà tớ không gói bánh tét, chỉ gói bánh chưng thôi!

Thằng Tiến con chú Hoàn nhà đầu miền ngoài mới chuyển vô khoe với bọn tôi. Mặc dù đã được nghe câu chuyện “Bánh chưng, bánh giầy” kể về hoàng tử Lang Liêu dâng bánh cúng tổ tiên được nói ngời vua nhưng khi nghe Tiến nói đến đó, đám con nít miền Nam vẫn cứ thắc mắc:

- Làm bánh chưng là làm sao, gói bằng cách nào?

- Không gói bằng lá chuối đâu nhé, nhà tớ gói bằng lá dong thôi!

- Lá dong à, là lá gì vậy?

Rồi cả nhóm bạn vây quanh nghe thằng Tiến mô tả về cái lá dong và cách ba nó làm bánh. Lạ thật, gói bánh mà cũng phải cần tới cái khuôn nữa!

- Vậy mấy bạn ngoài đó còn có bánh gì khác ngon nữa không?

Cả bọn háo hức hỏi thăm.

- Có chứ, bánh oản nữa này, đủ màu sắc nhé. Thơm ngon lắm!

Chúng tôi chẳng hiểu được “oản” là cái thứ bánh gì mà thơm ngon và nhiều màu sắc vậy. Loay hoay một hồi với sự giải thích của thằng Tiến cuối cùng cả bọn cũng hiểu được.

- Thì nó cũng giống như thứ bánh in ngũ sắc ở Huế thôi - Tôi góp thêm vào như rãnh rọt lắm - loại bánh mẹ mình vẫn hay làm đó mà!

Rồi thì bao nhiêu loại quà bánh

khác được bọn trẻ chúng tôi kể cho nhau nghe.

- Mà Tết đâu phải chỉ để ăn thôi. Tâm hồn ăn uống của mấy người này lớn quá à nghe!

Vậy là cả bọn chuyển qua chuyện đi chơi và nhận tiền lì xì. Ngày thì ngày Tết sẽ đi thăm nhà ai, cô dì chú bác của mình ở đâu, ai sẽ về nhà mình chơi vào ngày nào. Đặc biệt hơn hết là dự trù sẽ được bao nhiêu tiền mừng tuổi và sẽ dùng nó cho việc gì.

Hồi ấy tiền quý lắm. Nhưng có thứ còn quý giá hơn với tôi đó là sách truyện. Chỗ tôi ra tới thị trấn huyện hơn mười cây số nhưng có bao giờ được ra đó đâu. Nhà có mỗi chiếc xe đạp để ba đi lấy hàng cho chị Hai tôi bán quán. Lâu lâu dành dụm được ít tiền tôi lại gửi ba mua cho một quyển sách.

Tôi nhớ một lần ba tôi đi chợ mua về một cuốn truyện tranh “Thạch Sanh” nhưng lại bằng tiếng Khơ-me. Dù không đọc được chữ nhưng tôi vẫn xem ngấu ngiến và coi đó là thứ của quý để khoe với bạn bè. Cũng may vào đúng dịp Tết có các anh chị họ đến chơi, họ kể cho tôi nghe nội dung câu chuyện và sau đó tôi lại được dịp làm “người thuyết minh truyện” cho cả lũ trẻ trong xóm.

Tết vui nhất là gặp người thân ở xa, được ba mẹ dắt tới nhà bà con nội ngoại, được gặp những anh chị em họ bằng lứa với mình. Có khi chỉ mấy ngày Tết lại được làm quen

với bạn mới là họ hàng của nhà bên cạnh. Có lần nhà bà Bảy hàng xóm có mấy đứa cháu từ Củ Chi về chơi Tết. Chừng đâu khoảng 10 ngày chúng tôi đã thân với nhau. Chúng tôi bày ra không biết bao nhiêu trò mà chỉ bọn trẻ vùng miền núi chúng tôi mới có. Còn tụi thằng Tý, cháu bà Bảy, cũng kể cho chúng tôi nhiều chuyện chưa bao giờ được nghe. Sau mấy ngày Tết, chúng tôi chia tay bịn rịn. Có năm nghỉ hè, tụi nó lại về chơi với chúng tôi. Thời gian sau này chẳng thấy chúng quay lại nữa. Bây giờ trong kí ức tôi vẫn còn hình ảnh về thằng Tý có lỗ tai chuột ấy.

Tuổi thơ qua mau theo thời gian. Những ngày Tết vui dường như cũng nhạt dần theo tuổi tác. Không còn nữa rồi cái háo hức đón chờ tết trong tâm hồn của một đứa trẻ con trong tôi ngày nào nữa. Thay vào đó là những lo toan, sắp đặt cho ngày Tết của gia đình. Bây giờ thì chúng tôi đứa nào cũng biết tính toán công việc như con “Vân Que tính” ngày nào rồi. Không khéo còn tính giỏi hơn nó. À mà nghe đâu con Vân Tết này lại về thăm nhà. Hồi con gái nó đi học Đại học rồi lấy chồng đầu dưới Bình Dương. Thằng Tiến vào quân ngũ đóng mả ở Lộc Ninh. Thằng cu Bi, nay chẳng ai gọi tụi nó là “cu Bi” nữa. Bây giờ người ta gọi nó là ông Thành chủ xưởng gỗ...

Tết này, ước gì tôi lại được gặp hết tụi nó để gọi nhắc những kỉ niệm của những ngày Tết xưa nhỉ! □

Đường Qua Chợ

TRẦN VĂN LỢI

Gọi là chợ Tết cho có khí thế ngày Xuân chứ thực ra đây là một ngã tư, nơi giao nhau của hai con đường liên xã. Từ ngày đường được nâng cao và mở rộng thêm thì mới mọc lên những cửa hàng, quán Xả, tiệm spa... khiến ngã tư bắt đầu có dáng dấp của một thị tứ. Đầu tiên là cửa hàng xăng dầu chèn ềnh chiếm hẳn một góc. Lùi xuống một chút là cửa hàng bánh kẹo của cặp vợ chồng trẻ mới đi lao động xuất khẩu bên Đài về. Rồi quán bia, quán phở, cửa hàng đồ điện dân dụng... Ngày thường, ngã tư cũng đã đông người qua lại. Gần Tết, mật độ giao thông và mua bán càng tăng lên giúp nơi này càng thêm phần tấp nập.

Trước Tết mười hôm đã có mấy người buôn bán thời vụ về ngã tư này mở hàng. Họ chọn được những nơi có địa thế đẹp trên vỉa hè, hay nhờ mặt tiền của những nhà không kinh doanh, rồi giăng lên, bày xuống la liệt những sạp áo quần, chăn đệm, hoa tươi... Cả khu vực ngã tư chỉ còn một khoảng đất đối diện với cửa hàng bánh kẹo là chưa có ai bày hàng. Đó là khuôn thổ của một anh cò đất, đang chờ giá ưng ý. Khoảng đất ấy có mặt tiền rộng mười mét, mặt nền toàn cát lầy và lá rụng. Thường ngày, các nhà quanh đây vẫn dắt chó cảnh ra đây cho chúng đi vệ sinh. Rồi nhiều hôm, cánh đàn ông từ quán phở ngất ngưỡng bước ra cũng tiện thể đứng vào đây, xong mới chồm lên xe máy kéo ga...

Nhưng chiều ba mươi Tết, khoảng đất ấy cũng được rạng rỡ

trải ra những sắc màu Xuân. Đến bày hàng sớm nhất là anh bán đào phai không chuyên. Nhà anh ở làng bên. Chị vợ sau khi sinh được đưa con gái thì phải lòng giai, rủ nhau trốn đi biệt tích mấy năm nay. Thường ngày anh chăm nghề thả lưới ven sông. Nhưng bữa này đang kỳ đông ken nước cạn, cá tôm ngày càng vắng. May có người họ hàng chuyên trồng đào Tết, sau khi xuất hết những cây tiền triệu, còn chừng hai chục gốc bé sót lại, gọi anh đến nhờ bứng hết đi cho sạch vườn. Mấy hôm rồi anh đi bán rao quanh vùng, dù rẻ nhưng cũng được hơn hai triệu tiền đào rồi. Còn năm cây này, anh hy vọng chiều nay sẽ bán hết.

Ngồi cạnh anh bán đào là bà lão bán lịch Tết. Trải tấm áo mưa cũ trên nền cát ướt, bà bày lên mười quyển lịch to bằng bàn tay, giấy mỏng dính. Xếp bên cạnh là mấy tờ tranh dân gian cá chép đón trăng, đàn lợn rầy... và tranh danh nhân. Nhà bà lão ở ngay trong xóm gần ngã tư này. Ông bà có cậu con trai nhưng nó đã dẫn cả vợ con vào Tây Nguyên làm rẫy mấy năm nay. Hôm rồi gọi điện, bảo vụ rồi cả phê rớt giá nên phải sang năm mới về được. Sớm nay có người quen trên thị trấn chở lịch và tranh xuống, gạ bà mang ra ngã tư này bán chênh lệch kiếm đồng. Chồng bà gàn, bảo rằng người ta không bán được mới đẩy cho mình nhưng bà lại bảo, trăm người bán vạn người mua, lo gì! Nhận hàng, bà trả luôn tiền cho người ta vì sợ năm mới mà nợ nần dễ không được may mắn. Bà nhắm tính bán hết chỗ

này cũng lãi được hai trăm nghìn, bằng nửa công thợ xây chứ ít đâu. Minh già yếu, chậm chạp mà được thế cũng mừng lắm rồi!...

Thường thì đến chiều ba mươi, các gia đình cũng đã sắm Tết xong. Thế nên hàng đào và hàng lịch Tết bày ra cả tiếng đồng hồ mà vẫn chưa thấy ai đến hỏi. Bà lão hy vọng sẽ vẫn còn người vì bận việc hoặc lý do đặc biệt nào đó mà chưa đi chợ được, chiều nay sẽ tìm đến chỗ này. Những ngã đường qua ngã tư mỗi lúc một thêm nườm nượp người xe. Nhưng chủ yếu là họ đi chơi Tết hoặc đi chúc Tết sớm những người họ hàng, bạn bè ở xa. Thế nên đông khách nhất vẫn là cửa hàng bán xăng dầu và cửa hàng bán bánh kẹo, bia rượu. Xe máy chờ đỗ xăng xếp thành hàng dài. Ai cũng giống nhau một câu "Đầy bình!... Đầy bình" không phân vân khi được hỏi bơm bao tiền. Bên hàng bánh kẹo đông vui, tấp nập bao nhiêu thì bên này đường lại đìu hiu, buồn tẻ bấy nhiêu. Bà lão bán lịch và anh bán đào mặt hướng ra đường chờ đợi. Thỉnh thoảng họ mới trò chuyện với nhau câu được câu chăng vì tiếng cười nói, tiếng xe máy ngoài đường ồn ào quá. Mùi khói xăng cùng những cơn gió lạnh phất vào mặt khiến họ ngồi co ro. Thỉnh thoảng, bà lão lại húng hắng ho...

Đang ế hàng thì lại thêm một chị tong tá đội thúng tìm đến ngồi vào khoảng đất trống còn lại.

- Chị bán gì đấy? - Bà lão quay sang hỏi khi chị kia vừa đặt

thúng xuống.

- Con bán ít bánh chè lam, bà ạ!

- Bánh chị đi cất về hay tự làm đấy?

- Dạ, con làm ạ! Cũng bận rộn, lách cách lăm nhung lăm cho vui! Mẹ con trước còn sống, Tết nào cũng làm chè lam cho con cháu ăn. Giờ con làm theo, vì bánh này vừa rẻ vừa giúp mình tìm lại hương vị Tết xưa. Nhà dùng không hết, con mang ra đây, có người biết ăn là vui rồi ạ!

- Bây giờ tiện lợi thật ấy! Cái gì cũng có sẵn mà e hề ra nữa chứ. Cứ có tiền là sắm sửa đủ đầy, chẳng phải động chân động tay mấy. Chả bù hồi xưa, ba ngày Tết là cứ phải

quần quật hết việc nọ đến việc kia, nhưng mà vui...

Bà lão bỏ dở câu chuyện khi chợt thấy chiếc xe SH lướt qua rồi vòng lại, đỗ xích trước gian hàng. Người mẹ trẻ quay lại hỏi cậu con trai chừng mười tuổi đang ngồi phía sau: “Con thích tờ nào?”. Cậu bé tụt khỏi xe, bước xuống cầm lên tờ tranh vẽ hình ảnh người anh hùng Trần Quốc Toàn ra quân. Cậu ngắm nghía rồi ánh mắt chợt sáng lên. Hình ảnh này cậu vẫn thường ngắm trong quyển sách Giáo khoa nhưng tranh ở đây khổ to hơn và màu sắc rực rỡ hơn... Đoạn, tay trái giữ tờ tranh ấy, tay phải cậu bé

lật mấy tờ còn đang nằm trên đất, rồi ngược lên nhìn bà lão, xong lại nhìn mẹ. “Bà để cho cháu nó cả mấy tờ này ạ!”, “Hai mươi nghìn một tờ. Tổng một trăm, chị nhé!”. Nói rồi, bà quay sang cậu bé: “Đề bà cuộn lại, bọc vào túi bóng cho khỏi rách nào!...”. Cậu bé hớn hờ ôm bó tranh vào lòng, rồi loay hoay leo lên xe...

Từ bên cửa hàng bánh kẹo, một ông lão dắt chiếc xe đạp treo lưng lửng những túi ni lông đựng chai nước mắm, gói bột ngọt, mấy phong mứt... nhón nhác, nhìn ngang nhìn dọc bước vội sang chỗ anh bán đào.

Mh: Sỹ Hòa

- Đào anh bán thế nào đấy?

- Một trăm nghìn! Đồng giá, ông ạ!

Ông lão ngắm qua những cây đào cao chừng một mét, gốc nhỏ bằng ngón chân cái thôi nhưng dáng cân đối, lộc và nụ hoa hài hòa. Chọn lấy một cây, buộc cẩn thận vào sau xe, ông lão trả tiền rồi dắt xe, toan bước về. Nghĩ thế nào, ông lùi xe lại, giọng ngập ngừng:

- Mấy cây kia cũng một trăm nghìn à anh?

- Vâng! Ông muốn đổi cây khác ạ?

- À, không! Tôi có ông bạn già, cũng thích chơi đào nhưng mấy hôm rồi trời rét, bệnh khớp tái phát nên không đi lại được. Tôi muốn tặng ông ấy cây đào nhưng... nói thật với anh, tôi chỉ còn có mấy chục nghìn...

Anh bán đào thoáng chút ưu tư, rồi bỗng xới lời:

- Vâng! Vậy thôi thì, con biểu ông một cây về tặng ông ấy chơi cho vui ạ!

Rồi anh tươi cười nhắc cành đào đặt lên sau xe ông lão, buộc cho chắc chắn và không quên dặn với theo: “Ngày Tết, ông đi cẩn thận đấy nhé!...”

Chị bán chè lam giờ mới quay sang, tháo chiếc khẩu trang xuống để nói cho rõ tiếng, kể lể ra chừng thông thuộc lắm:

- Ông ấy cùng xóm với con đấy! Tài hoa tre trúc lắm! Trước ông chuyên đan rổ rá, nong nia đi bán khắp vùng này. Mỗi Tết đến, ông chẻ từng ôm lạt to, bán cho người ta gói bánh hay bó giò. Nhưng giờ tre trúc không còn nữa mà ai cũng chỉ thích dùng đồ nhựa. Hết việc, ông ấy suốt ngày đi đánh cờ tướng với mấy ông già quanh xóm!...

- Ai cũng có một thời! - Bà lão

chậm rãi. Ngày còn con gái, tôi là một cây dân ca cứng của làng đấy! Tối tối, trai gái lại tụ tập ở ngã ba đầu cầu, hát Chèo cho nhau nghe. Nhiều hôm còn kéo sang giao lưu với các làng khác nữa. Vui đáo để!...

Chợt một tốp con gái tầm tuổi học sinh cấp 3, dạo qua. Thấy người quen, chị bán chè lam gọi kéo lại:

- Này, mấy gái! Vào đất cho bác gói chè lam nào!...

Cả đám ủa vào, vây quanh. Vừa thưởng thức, chúng vừa xuýt xoa:

- Bác làm chè lam ngon thật đấy! Đã vừa mềm, lại cay dịu và thơm bùi hơn loại bánh người ta đóng gói sẵn bán ở mấy quầy tạp hóa!...

- Ngày Tết, giò chả, bánh kẹo nhiều khó tiêu. Ăn món này thấy cũng hấp dẫn, bác ạ!...

Chờ đợi thì lâu nhưng khi gặp khách thì thúng bánh chè lam vội đi nhanh chóng, chỉ còn dăm túi ni lông nằm gọn đáy thúng.

Chiều Xuân xuống nhanh. Đường cũng đã thưa người hơn vì nhiều gia đình đang sum họp bữa cơm tất niên. Từ phía ngã tư, một chiếc Vios màu vàng cát chậm chậm ghé lại ven đường. Người đàn ông to béo nhưng dáng vẻ lam lũ, bước nhanh đến:

- Chủ để cho cành đào!

- Cuối chiều, thôi em xin năm mươi nghìn. Bác lấy mấy cây?

- Nhà có cây quất to để tiền sảnh rồi! Cây đào xinh xinh này để trên ban công tầng hai, trông hợp đấy!

Người đàn ông rút ra tờ một trăm nghìn đưa cho người bán đào “Số còn lại, tôi mừng tuổi chú nhé!”. Chợt anh quay sang bà lão:

- Bà còn nhiều lịch thế! Bán cho con mấy quyển nào!

Không giấu nổi vẻ mừng rỡ pha

lẫn ngạc nhiên, bà lão hỏi lại:

- Anh lấy một quyển à?

- Con làm thầu xây dựng, có mấy đội công trình chuyên làm đường, xây cầu. Lịch nhỏ nhỏ như này phù hợp treo ở các lán thợ, cho anh em tiện theo dõi, dễ chấm công ạ!...

Ngã tư đã lấp lánh những ánh đèn điện nhấp nháy. Mưa bụi cũng mỗi lúc một mau hạt hơn. Anh bán đào trông ra đường, băng quơ:

- Không biết còn ai mua nữa không nhỉ?!...

Chị bán chè lam ra chừng đã sốt ruột, đứng dậy:

- Thôi còn mấy túi chè lam, con biểu bà thưởng thức và cho cháu nhà chú nhé!

- Tôi cũng về thôi! - Bà lão đứng lên, cười vui - Bà cho anh chị mỗi người quyển lịch, dùng thoải mái cả năm nhé!

Nhà chị chè lam đã có quyển lịch đại rồi nhưng nhìn vẻ mặt rạng rỡ của bà lão, chị vẫn vui vẻ “Con xin bà!”. Quay sang đã thấy anh kia đặt một cành đào vào trong thúng. Cây còn lại, anh xách về phía bà lão đang rũ tấm áo chuẩn bị khoác lên người...

- Vậy là mấy bà con mình coi như đã bán hết hàng rồi nhỉ! Chúc anh chị năm mới nhiều may mắn nhé!

- Vâng! Chúng con cũng xin chúc ông bà mạnh khỏe ạ! Mà hình như ông đang ra đón bà kia kia!

- Ừ, ông ấy tìm tôi về ăn cơm đấy! Mà anh cũng về nhanh nhanh lên kéo con bé lại mong!...

Rồi ba người ra về. Lác đác đã có mấy nhà bắn pháo hoa khiến nền trời chốc chốc lại sáng rực lên. Mưa xuân lành lạnh nhưng lòng ai cũng phơi phới, xốn xang, mãi miết hướng về những nẻo Tết của riêng mình... □

Mai Vàng Nở Hoa

□ VÕ TRUNG HẢI

Những cơn gió se se lạnh, khi trời mát mẻ, lòng người nô nức chờ đón một năm mới, những cánh mai vàng e ấp nụ như đang chờ đợi giây phút thiêng liêng của Giao thừa để cùng bung nở. Bếp than nấu bánh tét đỏ rực lửa, nồi bánh sôi ùng ục. Lan ngồi bên bếp lửa trong không gian và khoảnh khắc đầy hoài niệm, mọi chuyện xảy ra mà Lan ngỡ mới hôm qua.

Thời điểm cận Tết, Mai và chồng con cùng về quê ăn Tết vừa để thăm ba mình cũng vừa để viếng mộ người má đã khuất. Đó là thông lệ, mỗi năm một lần Mai đều làm như vậy. Sau khi tảo mộ xong. Com chiều được dọn ra trông rất thơm tất. Mai chợt thấy một người phụ nữ trẻ trung, xinh đẹp, ăn mặc gọn gàng.

- Đây là Lan, người mà ba muốn giới thiệu với các con...

Tiếng ông Minh nhẹ nhàng vừa nói ông vừa nhìn Lan, ánh mắt đọng đầy tình cảm. Mai nhìn có thể đoán được người phụ nữ đó là ai, nhưng vẫn im lặng để ba nói tiếp.

- Lan sẽ về ở cùng ba, làm bạn với ba trong những ngày sau này.

Với ánh mắt giận dữ, Mai nhìn

chằm chằm người đàn bà đang đứng bên cạnh ba mình, rồi cất tiếng nói.

- Con không tin cô ta thật lòng với ba, cô ta chỉ muốn gia tài này thôi. Con không chấp nhận người đàn bà nào hướng hồ trẻ tuổi như cô ta thay thế vị trí má con được!

Mai tiếp lời:

-Rồi người ta lại dị nghị ra vào, con thấy kỳ lắm! Ai đời lại....

Mai bỏ lửng câu nói đó nhưng ai cũng hiểu thái độ khinh khi người đàn bà trẻ tuổi kia và mĩa mai ông già đi yêu cô gái trẻ.

Lan vẫn im lặng bởi Lan biết trong tình cảnh này không nên nói gì vẫn tốt hơn.

Mai nhìn ông Minh, nói tiếp:

- Con không chấp nhận. Nếu như ba cương quyết lấy người đàn bà này thì từ đây về sau con sẽ không về đây nữa...

Vì vậy bữa cơm chiều diễn ra không mấy gì êm đẹp và vui vẻ, ai cũng tránh nhìn mặt nhau. Mai đến nói chuyện với Lan khi Lan đang rửa chén sau nhà. Mai muốn trao đổi với Lan một vấn đề. Lan sẽ được nhận một số tiền để rời xa ba Mai. Lan nhìn Mai với vẻ điềm tĩnh.

- Cô đừng nghĩ tiền có thể giải quyết được mọi vấn đề. Tôi hiểu tâm trạng của cô. Cô chưa chấp nhận tôi, nhưng tôi đến với anh Minh thật lòng.

Mai chỉ cười nhếch môi với vẻ khinh khi rồi bước đi, không quên bỏ lại phía sau lời đay nghiến để rồi xem được bao lâu.!

Lan bước ra sau hè, không khí gần Tết mát mẻ, thoáng đãng mà sao Lan vẫn thấy ngột ngạt, khó thở. Mấy chú chim trong vườn hàng ngày không thôi líu lo nay lại im lặng. Tất cả là một khoảng trống. Lan yêu ông Minh thật lòng dù ông ấy lớn hơn Lan rất nhiều thậm chí xấp xỉ tuổi ba Lan. Ba Lan mất sớm, Lan học xong lớp 12 quyết định nghỉ học đi làm phụ mẹ. Lan làm nhiều việc ở nhiều nơi khác nhau để lo thuốc thang cho mẹ và lo cho gia đình. Trong lúc chờ đèn đỏ, Lan ngất xỉu. lúc tỉnh lại Lan được cho hay có người đàn ông đưa mình vào bệnh viện và chỉ trả tiền viện phí cho mình luôn. Lan xin bệnh viện số điện thoại của người đó để cảm ơn và gửi lại tiền viện phí. Ở đầu dây bên kia là giọng của một người đàn ông lớn tuổi nhưng rất ấm áp.

Lan xin địa chỉ để đến nhà cảm ơn. Thấy cảnh ông đơn chiếc con gái lấy chồng ở xa. Lan thường đến phụ ông việc nhà, có khi nấu giúp ông bữa cơm. Ngày mẹ Lan mất, ông là người đứng ra lo liệu mọi thứ và giúp mẹ Lan mồ yên mả đẹp. Ông thường đến an ủi và giúp đỡ Lan. Tình cảm đến từ lúc nào không hay. Lan không ngờ mình đã yêu người đàn ông mình kêu bằng chú ấy. Đang sống với những hoài niệm mà Lan không hay ông Minh đứng sau lưng mình từ lúc nào. Lan giật mình khi ông lên tiếng nói:

- Em đang buồn giận vì thái độ của Mai phải không?

Lan lắc đầu và nói:

- Em hiểu tâm trạng của Mai, không thể chấp nhận ngay một người đàn bà xa lạ hướng hồ gì em lại trạc tuổi cô ấy. Nhưng em nghĩ từ từ rồi cô ấy hiểu. Trong tình yêu không có tuổi tác phải không anh?

Lan nép mình vào ngực ông Minh mà thấy lòng mình tìm được chút bình yên dù Lan biết thời gian sau này còn nhiều trắc trở.

Mai tự làm cơm cúng cho má chứ không về quê nữa, Mai ghét

Lan và ghét luôn ba Mai. Chỉ có Tiến hay gọi về hỏi thăm và cho cháu nói chuyện với ông bà, làm ông Minh và Lan khuây khỏa và an ủi phần nào. Con gái bất hiếu với ông nhưng ông chỉ tự trách mình, trước đây vì thương con thiệt thòi, bất hạnh khi mẹ mất sớm nên ông nuông chiều con, làm con chỉ biết nhận mà không biết cho, hình thành lối sống hẹp hòi, ích kỷ như bây giờ.

Cái tuổi đó - cái tuổi đã làm vợ, làm mẹ người ta, đứng ra nó phải hiểu, phải thông cảm cho ba nó. Từ ngày má của Mai đột ngột qua

đời khi Mai vừa lên 10 tuổi, ông Minh vừa làm ba, vừa làm mẹ để lo lắng dạy bảo và cho Mai ăn học. Bao nhiêu người phụ nữ muốn bước vào cuộc đời ông nhưng ông đều từ chối bởi ông thương con và không muốn con chịu cảnh mẹ ghẻ con chồng. Ông không thể vui vẻ hạnh phúc được khi con gái bé bỏng của mình nhìn mình vui bên người phụ nữ khác mà không phải là má nó, rồi nó sẽ buồn, sẽ tủi. Cái tuổi sung mãn nhất của người đàn ông, ông phải nén lại, quên đi để dành hết tâm sức lo cho con mình. Ông vui khi nhìn con khôn lớn từng ngày, ngoan ngoãn, học giỏi. Một cái vấp té của con cũng làm ông đau. Lo cho con học xong cấp ba, rồi vào Đại học, có người kêu ông giờ nên lo cho mình. Ông chỉ cười rồi tự nghĩ “nó vẫn còn nhỏ, lo cho nó học xong Đại học và có nghề đã”.

Và như vậy, ông đã lo cho Mai đến ngày Tốt nghiệp Đại học và yên bề gia thất. Tâm nguyện của vợ chồng ông coi như đã hoàn thành dù giờ đây ông sống thui thủi một mình. Khi đang yên vui, đầm ấm bên gia đình thì ông lại cô đơn, lạnh lẽo. Khi gia đình nhỏ của Mai cười cười nói nói vui vẻ thì ông Minh lại lặng lẽ chỉ biết tự nói với mình. Khi chồng con Mai bệnh, Mai lại cuống cuống lo lắng thì ông Minh lại tự hái lá nấu xông, tự lo cho mình. Ông không

trách con vì không có ba mẹ nào nuôi con khôn lớn mong nó nuôi lại mình, chỉ mong nó hạnh phúc là đủ rồi. Lòng người cha lúc nào cũng nghĩ cho con.

*

Ông Minh ngày càng thương yêu Lan nhưng trên hết là sự biết ơn. Lan đã chấp nhận thiệt thòi khi bên cạnh người đàn ông lớn tuổi như ông. Cô ấy đã chu toàn mọi việc, vun vén cho gia đình. Từ ngày có Lan về ông đỡ tủi thân, có người bầu bạn, sớm hôm ra vào có người hủ hỉ. Để tìm vui trong tuổi xế chiều, ông Minh hay chạy xe máy ra quán cà phê tán hươu tán vượn với mấy ông bạn cùng trạc tuổi cho qua ngày. Ai cũng khen ông tốt số khi có cô vợ như Lan. Khi Lan đang chuẩn bị cơm nước đợi ông về ăn, bởi ông luôn tranh thủ về đúng giờ cơm để vợ chồng cùng ăn chung, thì chợt bà nghe cuộc điện thoại từ số của ông. Cô vừa bắt máy lên nghe giọng người đàn ông lạ ở đầu dây bên kia làm Lan hoang mang, lo lắng, bất an.

- A lô, bà có phải người nhà của người đàn ông có số điện thoại này không?

- Vâng, tôi là vợ ông, có gì không ạ?

- Chồng bà bị tai nạn xe, chúng tôi đưa vào bệnh viện rồi, bà vào ngay nhé!

Lan như muốn ngã quỵ, bà lật đật chuẩn bị đồ đạc, tiền bạc để

vào viện lo cho chồng. Lan bèn gọi cho Mai nhưng hoàn toàn chỉ nghe tiếng “tít ..tít..”. Lan biết Mai đã chặn số của cô nên không thể gọi cho Mai được nữa. Lan gọi cho Tiến dù là rẻ nhưng Tiến hiểu chuyện. Trên hết Tiến cũng là đàn ông nên hiểu cho cảm giác trống trải và đồng cảm với ông Minh. Tiến không giống vợ mình mà ngược lại luôn ủng hộ và đồng tình với ông. Tiến vui khi ông có người bên cạnh. Thâm tâm Tiến coi ông Minh như ba ruột của mình.

- Vâng, di cứ bình tĩnh ạ để có thể lo cho ba, con sẽ nói lại với vợ con.

Nhìn ông Minh nằm trên giường bệnh, mình mẩy đau nhức nên dù đang mê man nhưng thỉnh thoảng Lan thấy ông nhăn mặt đau đớn. Chân ông bị xe đè lên khi té xuống, bác sĩ băng bột cho cố định. Nhìn ông Minh lòng Lan đau xót, bỗng dưng cô lo sợ khi liên tưởng đến một ngày không có ông bên cạnh, cô sẽ sống sao đây. Lan nhào người đến ôm choàng lấy ông Minh, nước mắt bà lưng tròng như sợ mất ông vĩnh viễn.

Tiến nghe điện thoại xong nói với vợ phải đi công tác vài ngày, Mai ở nhà vừa đi làm vừa lo hết mọi việc trong gia đình. Dù có thuê người giúp việc nhưng Mai luôn bù đầu, uể oải. Sáng phải thức sớm cho con ăn, tắm rửa và đưa con đi học, rồi tức tốc đi

làm. Chiều về phải rước con, cho con ăn rồi ru con ngủ. Chỉ vài ngày không có Tiến mà Mai gần như đui mắt. Ngồi nhìn con ngủ, Mai chợt nhớ tới ba mình. Đã lâu rồi, Mai không về thăm hay gọi cho ba. Ngày xưa, ông một mình nuôi Mai với bao nhiêu vất vả của người đàn ông vừa mất vợ. Mai chưa bao giờ nghe ông than phiền ngược lại ông luôn vui vẻ với con và hay nói “con là tất cả của ba”. Mai chưa bao giờ quan tâm đến sự gian khổ của ba, chưa bao giờ Mai hỏi “ba có cực không ba, ba làm việc vất vả không ba...” Bất chợt nước mắt Mai chảy dài, Mai khóc nức nở vì sự vô tâm, bất hiếu của mình. Mai chỉ lo cho hạnh phúc của riêng mình mà quên đi sự cô đơn và hình ảnh thui thủi một mình ra vào cửa ba. Mai cứ nghĩ gửi tiền về cho ba là đã có hiếu. Mai không biết là điều mà ông Minh cần và hạnh phúc khi có người quan tâm và được gần con cháu. Vậy mà khi ba có người bầu bạn, Mai lại không vui mừng mà còn lớn tiếng oán trách ba. Mai tỏ ra có hiếu với người đã mất nhưng lại bất hiếu với người đang sống và yêu thương Mai hết mực. Với người đàn bà đã thay Mai chăm sóc, lo lắng cho ba mình, Mai lại không biết ơn mà còn ghét bỏ, khinh khi. Mai khóc tức tưởi và oán giận cho chính mình. Tiến nhẹ nhàng đến ôm Mai, Tiến đã về và nhận thấy

sự hối hận của Mai. Thực ra Tiến không đi công tác mà Tiến về quê lo cho ba, phụ dì Lan để bù đắp phần nào sự vô tâm của vợ.

- Anh ơi, em nhớ ba quá, em hối hận lắm, em muốn nói xin lỗi với dì Lan. Chỉ vắng anh vài ngày thôi mà em bao nhiêu vất vả, còn ba...

Mai nói trong tiếng nấc nghẹn ngào:

- Em ích kỷ quá, không lo được cho ba mà còn...

Tiến ôm Mai vào lòng, thấu hiểu tâm trạng vợ mình. Đó là điều Tiến muốn Mai hiểu được tấm lòng của cha mẹ dành cho con lớn như thế nào, vì con cái ba mẹ có thể hi sinh tất cả. Tiến đã kể cho Mai nghe mọi việc trong mấy ngày qua. Mai hốt hoảng điện thoại cho ba, tiếng bên kia là một âm thanh mà Mai nghe xong cảm thấy vô cùng hồ thẹn...

*

Đêm nay ngoài trời trở lạnh, người người tranh thủ chuyển xe cuối để kịp về nhà đón Giao thừa cùng gia đình, người thân. Thời khắc chuyển giao năm mới sắp đến, hàng mai ngoài ngõ sắp bung nở khoe sắc, khi cảnh lan, khóm cúc tỏa sắc hương ngào ngạt bên hiên nhà, khi nồi bánh tét cúng Giao thừa sắp chín. Ông Minh khập khiễng chống nạng bắt cái bàn nhỏ, Lan đang lúi húi chum cùi, ông rót chén trà nóng mà mắt

cứ ngó ngoài ngõ.

- Sắp Giao thừa rồi hả bà?

Lan nhìn ông, chỉ gật đầu chứ không lên tiếng, Lan biết ông đang trông đợi một điều mà chính cô cũng trông đợi như ông. Có ánh đèn xe chiếu sáng vào sân, ông dụi mắt vì ánh đèn làm mắt ông nhòe đi. Chợt nghe tiếng nói thân thương mà hai người luôn nhớ:

- Ông ơi...

Ông Minh như bừng tỉnh, chạy lại ôm đứa cháu thân thương vào lòng. Lan nhìn mà nước mắt như muốn chực rơi. Tiến và Mai bước vào chào ba và Lan. Mai ôm ba khóc như lúc còn nhỏ, bao nhiêu điều muốn nói, giờ đây đều trở nên vô nghĩa. Ông Minh ôm con gái vào lòng, nghẹn ngào nói

- Cha đây, có chồng con rồi mà còn nhõng nhẽo với ba!

Mai bước lại ôm Lan và nói lời xin lỗi:

- Dì, dì tha thứ cho con nhé!

Lan không tin vào tai mình, Lan ôm Mai vào lòng mà không nói nên lời. Ông Minh và Tiến nhìn hai người phụ nữ ôm nhau khóc mà bỗng thấy vui và hạnh phúc vô ngần

Tiếng pháo bông vang lên khắp nơi báo hiệu Giao thừa đến. Hương trầm nghi ngút khói, tiếng đứa cháu ngoại chí chóc làm ấm cả gian nhà.

Ngoài kia, mai đã nở và Xuân đã thật sự trở về... □

NOBEL VĂN HỌC 2024 - NHỮNG ÁNG VĂN XUÔI “GIÀU CHẤT THƠ MÃNH LIỆT”

Nữ nhà văn người Hàn Quốc Han Kang. Ảnh: TL

- Viện Hàn lâm Thụy Điển vừa công bố giải Nobel Văn học 2024 thuộc về nữ nhà văn người Hàn Quốc Han Kang.

Theo thông cáo của Viện Hàn lâm Thụy Điển, giải Nobel Văn học năm 2024 được trao cho nhà văn Han Kang vì những tác phẩm “văn xuôi giàu chất thơ mãnh liệt khi đối diện với những tổn thương trong quá khứ và phơi bày sự mong manh của cuộc sống con người”.

Những tác phẩm của bà cho thấy sự nhận thức độc đáo về mối liên hệ phức tạp giữa thể xác và tâm hồn, giữa sự sống và cái chết. Phong cách thơ mộng và đầy tính

thử nghiệm đã đưa bà Han Kang trở thành nhà văn tiên phong trong văn xuôi đương đại.

Nhà văn Han Kang sinh ngày 27-11-1970 ở Gwangju (Hàn Quốc), có cha là tiểu thuyết gia Han Seung Won. Bà yêu thích sách từ nhỏ và cho biết cảm thấy an toàn khi có sách bảo vệ. Nữ nhà văn từng chia sẻ với báo The Guardian rằng: “Khi còn bé, cha tôi luôn chất đầy sách ở mọi góc ngách trong nhà. Với tôi, sách là thực thể nửa sống và không ngừng mở rộng ranh giới. Dù phải chuyển chỗ khắp nơi, tôi cảm thấy an toàn khi có sách bên cạnh. Trước khi có

bạn, tôi luôn dành cả buổi chiều đọc các tác phẩm Văn học”.

Han Kang bắt đầu sự nghiệp văn chương vào năm 1993 với việc xuất bản một số bài thơ trên tạp chí “Văn học và xã hội”. Bà bắt đầu sự nghiệp văn xuôi của mình vào năm 1995 với tập truyện ngắn “Love of Yeosu” (tạm dịch “Tình yêu của Yeosu”), ngay sau đó là một số tác phẩm văn xuôi khác, bao gồm cả Tiểu thuyết và Truyện ngắn.

Tác phẩm quốc tế nổi bật nhất của Han Kang là Tiểu thuyết “The Vegetarian” (tạm dịch “Người ăn chay”). Cuốn sách được viết thành ba phần, khắc họa những hậu quả bạo lực xảy ra khi nhân vật Yeong Hye từ chối ăn thịt và tác phẩm này đã trở thành Tiểu thuyết tiếng Hàn đầu tiên giành giải Booker quốc tế. Bên cạnh công việc viết văn, bà cũng dành trọn tâm huyết cho nghệ thuật và âm nhạc, điều này được phản ánh trong toàn bộ sự nghiệp sáng tác Văn học của bà.

Nobel Văn học là giải thưởng thứ tư được công bố trong mùa giải Nobel năm 2024 và là giải Nobel Văn học thứ 117 kể từ năm 1901. Han Kang là nhà văn người Hàn Quốc đầu tiên giành giải thưởng Nobel Văn học và là người phụ nữ thứ 18 giành được giải thưởng danh giá này.

Chủ nhân của các giải Nobel năm nay được trao phần thưởng bằng tiền mặt có tổng trị giá 11 triệu kronor (hơn 1 triệu USD) (ST)